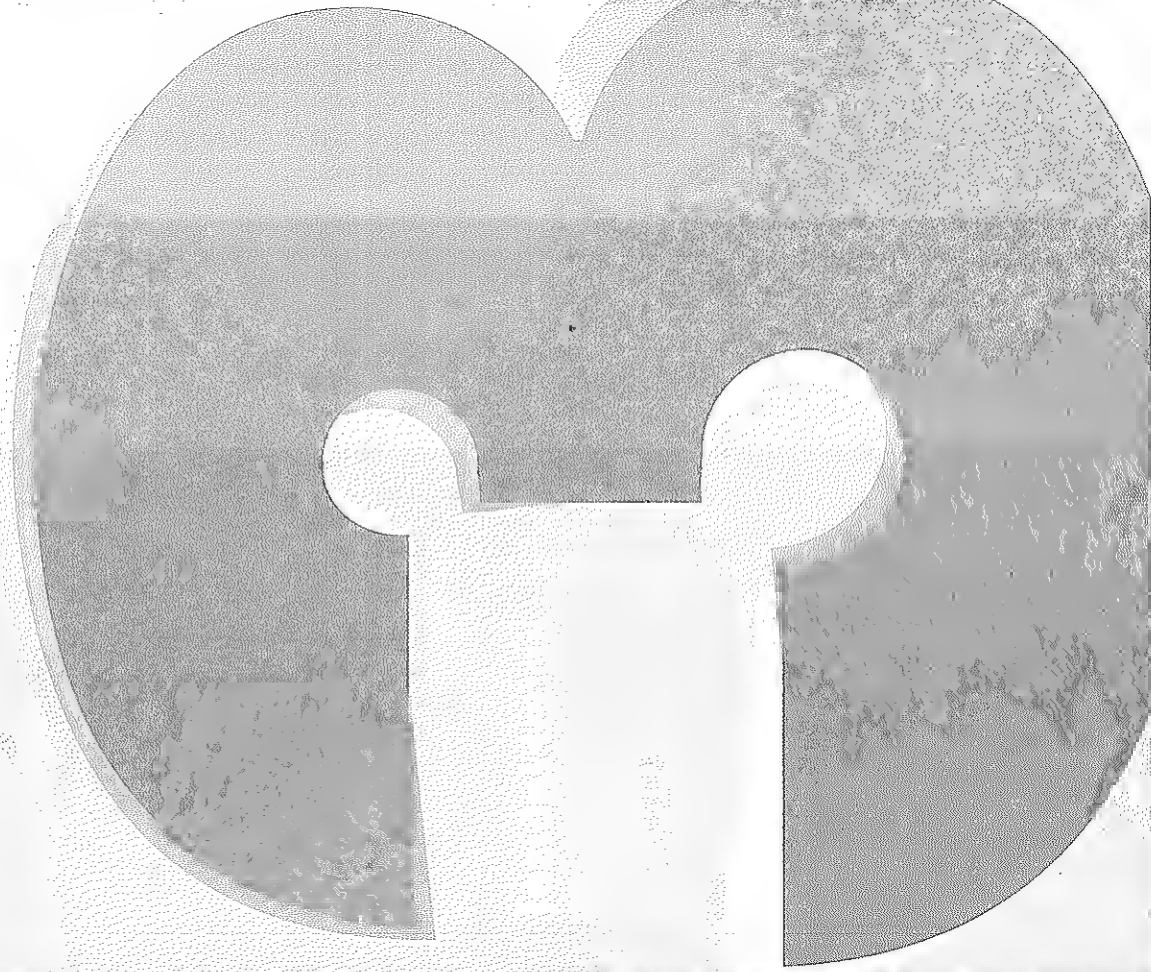

NJEMAČKI

za početnike i one koji obnavljaju znanje

Naslov izvornika
German in Three Months
© 1990 Hugo's Language Books Ltd.
© za hrvatsko izdanje Mozaik knjiga, Zagreb, 2005.

Izdavač
Mozaik knjiga d.o.o., Zagreb

Za izdavača
Zdravka Kafal

Prevela
Jasna Bilinić-Zubak

Lektura njemačkog dijela
Renata Jandrašek

Lektura hrvatskog dijela
Ivana Puškarić

Urednica
Aleksandra Stella Škec

Priprema za tisak
Grafčki studio Miš

Tisak
Euradria, 2008.

Sigrid-B. Martin

NJEMAČKI za tri mjeseca

Mozaik knjiga
GRUPA MLADINSKA KNJIGA

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica – Zagreb

UDK 811.112.2 (075.4)

MARTIN, Sigrid-B

Njemački za tri mjeseca / Sigrid-B. Martin;
<prevela Jasna Bilinić - Zubak>.
Zagreb: Mozaik knjiga, 2005.

Prijevod djela: German in three months.

ISBN 953-196-484-X

Predgovor

Jezični tečaj NJEMAČKI ZA TRI MJESECA za vas je priredila Sigríd Martín, koja ima dugogodišnje iskustvo u podučavanju njemačkog jezika, od početnog po sve da poslijediplomskog stupnja. Na osnovi tog iskustva nastao je ovaj jednostavni, a ipak sveobuhvatni tečaj namijenjen onima koji žele za kratko vrijeme naučiti njemački. Uz to, tečaj je osobito primjerenanima koji žele učiti sami, bez nastavnika.

Ova se metoda zasniva na principu da se uči samo ono što je doista važno. Vjerujemo da biste željeli naučiti svakodnevi govorni jezik pa vam stogo donosimo soma ana šta će vam u tom smislu biti najpo-
trebnije.

Gramatika se tumaći pregledna i razumljivo, redosljedom koji omogućuje brzo napredovanje. Prva lekcija uglavnom se bavi izgovorom, a sljedeće donose gramatičke strukture, kanverzaciju i vježbe. Pritom ćete učiti riječi i izraze iz svakodnevnog govora, bez čega nema ovladavanja njemačkim govornim jezicam. Na kraju udžbenika naći ćete rješenja vježbi i rječnik.

Bilo bi poželjna da svakodnevna učite pa jedan sat, na čvrsta pravila, dakako, nije moguće postaviti. Zapravo, učite onoliko koliko možete. Ako niste osobito nadareni za strane jezike, nema smisla da se prisiljavate na pretjeran rad. Balje je učiti manje, ali tako da ta što učite doista usvajate. Dakaka, poželjna bi bilo da abradite jednu lekciju na tjedan.

Savjetujema da prilikam učenja najprije pazorno pročitate svako po-
glavlje ili pojedinačna pravila. Patam riješite vježbe i provjerite ispravnost odgovora u rješenjima na kraju udžbenika. Ako načinite previše pogrešaka, vratite se na početak vježbe, ponovna pročitate upute i napišite odgovore.

Razgovore i razgavarne vježbe čitajte naglas i pritom obratite pozornost na govorne konstrukcije. Savjetujemo vam da usto poslušate i tekst snimljen na CD-ima, i to dvaput: kada riješite vježbu i nakon što provjerite ispravnost svojih odgovora. Kada čujete razgovor i pročitate ga naglas, pokušajte ocijeniti koliko ste se približili izvornom govoru na CD-u. Što češće ponavljajte novonaučene riječi – tako ćete ih najlakše upamtiti.

Kada procijenite da ste svladali novo poglavlje, odnosno na kraju svog dnevnog učenja, panovite ono što ste učili u posljednje vrijeme i provjerite koliko ste gradiva zapamtili. Po završetku tečaja trebali biste solidno znati njemački jezik – tako da uspješno možete voditi poslovne razgovore, položiti ispit iz njemačkog ili ugodno putovati kroz strane zemlje.

Želimo vam mnogo uspjeha u učenju!

1. lekcija

1. Njemački izgovor

Iako ima nekoliko glasova koji su vam nepoznati jer ih nema u našem materinskom jeziku, njemački izgovor vam neće biti težak. Budući da je najvažnije da vas razumiju, nemojte se previše zabrinjavati ako vaš izgovor ne bude savršen; da biste ga ispravili, potrebno je stalno slušati i vježbati. CD-i koji su ponuđeni uz ovaj tečaj bit će vam od velike koristi.

Prva lekcija daje tumačenje njemačkog izgovora i njegovog odnosa s pisanim jezikom. U ovoj je lekciji namjerno izbjegnuto značenje – molimo vas da se oduprete napasti i ne zabrinjavate zbog toga što morate vježbati izgovor riječi čije značenje ne znate. Tako je jedino u ovoj lekciji, i to zato da se bez opterećenja koncentrirate na izgovor pojedinih glasova u riječima. Možda će vam se isprva činiti da su neki pojmovi i pristup tumačenju pomalo čudni, no tijekom rada postat će vam bliški i pomoći u učenju. Vjerojatno ćete se povremeno morati vraćati na 1. lekciju radi vježbanja i ponavljanja izgovora.

2. Abeceda i pravopis

(a) Njemačka abeceda sastoji se od 26 slova, velikih i malih, naspram 30 slova naše abecede. Treba dodati da se slova abece de **a/A, o/O, u/U** javljaju i s prijelaslom (") (u njemačkom se prijelasl zove *Umlaut*) u obliku **ä/Ä, ö/Ö, ü/Ü**. Slova s prijelaslom potpuno se razlikuju u izgovoru od onih bez prijelasla.

(b) Slovo **ß** (oštro s) postoji samo u njemačkom pravopisu. U pravilu, **ß** se koristi ako se:

(I.) samoglasnik ispred njega izgovara dugo (vidi 3. poglavlje),

(II.) ispred njega nalazi skup glasova (diftong),

(III.) samoglasnik ispred njega izgovara kratko, a još jedan slijedi odmah iza. **ß** se nikad ne piše na početku riječi i uvijek se javlja kao malo slovo.

Slijedeći će vam primjeri ilustrirati navedene principe i dati tumačenja:

groß, süß

Prethodni samoglasnik je dug.

fließig, draußen

Ispred se nalazi skup glasova (diftong).

Flüsse, Busse

Prethodni samoglasnik je kratak, o odmah iza slijedi drugi samoglasnik. Usporedi des (ali: dessen), die Kenntnis (ali: Kenntnisse).

- (c) Ne samo imeno, već i sve imenice u njemačkom se jeziku pišu velikim početnim slovom. Osobna zamjenica **Sie** (Vi) piše se velikim početnim slovom iz poštovanja (vidi 1.5. poglavlje), a to vrijedi i za ostale oblike tih zamjenica: **Ihr** (Vaš). Velikim slovima pišemo i zamjenice **Du** (Ti) (vidi 3.1. poglavlje) i **Ihr** (vidi 7.6. poglavlje) te ostale oblike tih zamjenica samo u dopisivanju.

- (d) Evo i njemačke obecede te naziva pojedinih slova.

A a	J <u>j</u> ot	S es
B be	K ko	T te
C ce	L el	U u
D de	M em	V <u>fau</u>
E e	N en	W ve
F ef	O o	X iks
G ge	P pe	Y <u>üpsilon</u>
H ha	Q ku	Z <u>cet</u>
I i	R er	

3. Pisanje i izgovor

U njemačkom jeziku postoji velika pravilnost u odnosu pravopisa i izgovora. Međutim, kod nekih slova treba pripaziti na izgovor koji se razlikuje od izgovora istih slova u hrvatskom jeziku. Neka se slova javljaju u skupovima koji su nam nepoznati pa ćemo najprije njih proraditi a tek onda naučiti pojedine glosove u njemačkom jeziku. Pokušajte glasno izgovariti svaki pojedini primjer u ovom poglavlju i u poglavljima 4, 5, 6 i 7, po mogućnosti uz pomoć CD-a ili uz izvornog govornika njemačkog jezika. Uz ove primjere nećemo davati značenja riječi jer smo ih izabrali samo kao korisnu ilustraciju izgovora.

Slijedeća slova imaju specifičan izgovor ili podliježu raznim pravilima izgovora s obzirom na njihovo mjesto u riječi:

b	[b]	[p]	b , d i g izgovaraju se zvučno na početku riječi ili
d	[d]	[t]	sloga. Na kraju riječi ili sloga, bilo da stoje sami ili
g	[g]	[k]	unutar suglasničkog skupa, maraju se
	[h]		izgovoriti bezzvučno, kao p , t , k ili h .

To znači do se **habt** rimuje s **klapp**, **wird** zvuči isto kao **Wirt**, **Rad** kao **Rat**, **Erdäl** se izgovora kao **Ert-äl**, a **falg** bi mogao zvučati kao **Valk**, **Krieg** kao **kriech**. (Sve te riječi zaista postoje u njemačkom, tj. neke su homofoni – riječi koje se pišu različito, ali imaju isti izgovor, isto zvuče.)

Upotrebljava se u kombinacijama **ch** i **ck**, ali se sam ne upotrebljava osim u riječima stranog podrijetla.

Izgovara se kao **i** u hrvatskom jeziku, no uglavnom ga nalazimo na početku riječi: **Junge, Jammer**

Uvijek se nalazi u kombinaciji **s u**, a izgovara se kao **k** + **v**; **quer, Quatsch, Qualität**.

[s] [z] Slovo **s** izgovara se zvučno, dakle kao [z] na početku riječi ili slova: **sein, Symbol, Absicht (Ab-sicht), Fürsorge (Für-sarge), Rose (Ra-se), Riese (Rie-se)**.

Kad se slovo **s** nalazi na kraju riječi ili sloga izgovara se bezvučno, dakle [s]. Primjeri: **Gast, längst, Wespe, (Wes-pe), Muster (Mus-ter), meins, meines (mei-nes)**. Evo riječi koje sadrže oba glasa. Zapamtite: [z] na početku riječi ili sloga, [s] na kraju riječi ili sloga: **süß, seins, seines (sei-nes), diesses (die-ses)**.

[š] Kad se slovo **s** javlja u kombinaciji **s p** ili **t**, dakle kao **sp** ili **st** na početku riječi ili sloga, izgovara se kao [š], tj. kao [šp] ili [št]. Evo primjera: **Speck, spät, spülen, gespannt (ge-spannt), Stamm, sterben, Strecke, steigen, erstaunt (er-staunt), verstimmt (ver-stimmt), Anstand (An-stand)**.

[t] Ovu kombinaciju nalazimo u riječima stranog podrijetla. Izgovaramo [t]: **Apatheke, Hypathek, Thymian, These**.

[cion] Ovaj sufiks nalazimo samo u riječima stranog podrijetla koje završavaju na **-tian** – izgovaramo ga [cion]: **Station, Aktion, Funktion, Tradition**.

[f] U najvećem broju riječi slovo **v** čita se [f]: **Vater, van, Verlag, bevar**.

[v] **w** se u njemačkom jeziku izgovara kao naš glas [v]: **Wein, Weg, Wirt**.

y [ue]

y se u njemačkom jeziku izgovara kao ū koji ćemo u izgovoru bilježiti s [ue] (vidi 4. poglavlje).
Primjeri: *System, sympathisch*.

z [c]

z, bez obzira na mjesto u riječi, izgovara se kao naš glas [c]. Evo i primjera: *Zeit, zu, Zinsen, Zange, Zorn, zusammen, beizeiten, inzwischen, (in-zwischen), Weizen (Wei-zen), Schnauze (Schnau-ze), Konzert, Winzer, Geiz, Sitz, Franz, Holz, Harz, Lenz*.

U njemačkom čete jeziku naći i no veće skupine suglasničke skupove. Na njih valja priviknuti i oko. Da bismo vam olakšali čitanje navest ćemo najjednostavniji i najbliži izgovor, dakle glas koji imamo i u našem jeziku.

dsch [dž]

Ovo se skup upotrebljava isključivo za riječi stranog podrijetla: *Dschungel, Dschihad, Dschunke*.

gd [kt]

Kad se nalazi na kraju riječi gd izgovaramo [kt]:
Jagd, Magd.

hd, hl(t), hm(t)

Slovo h u ovim kombinacijama se ne čita.

hn(t), hr(t), ht

Njegovo je funkcija označiti da se prethodni samoglasnik mora izgovarati duga (vidi 4. poglavlje). Također valja zanemariti slovo h kada se nalazi između dva samoglasnika, asim u složenicama. Slovo h NE izgovaramo u ovim primjerima: *Fehde, Mehl, wäpelt, lahm, rahmt, kühn, wohnt, wahr, lehrt, weht, sehen, ruhen, blühen*. U složenicama koje slijede h stoji na početku riječi po se, naravno, čita: *Seehafen (See-hafen), bleihaltig (blei-haltig)*.

ng

U ovom skupu suglasnika, kada se nalazi između samoglasnika, ne treba posebno izgovarati glas [g], već zajedno s n: *Anger, Finger, Hunger*.

pf

Ovaj nam se skup može činiti težim za izgovor. Bez obzira na to je li na početku ili kraju riječi ili sloga, izgovara se kao brzi slijed glasova [p] + [f]: *Pfeil, Pferd, Pfund, Dampfer, impfen, Kupfer, Sumpf, Krampf, glimpflich*.

sch, schl, schm
schn, schw

sch se izgovara kao glas [ʃ]. Sch se može nalaziti na početku i na kraju riječi ili sloga. Međutim, ako toj kombinaciji dodajemo još jedan samoglasnik, onda se ono javlja samo na početku: Schande, Rausch, Schlampe, schmelzen, Schnauze, Schraube, schwitzen.

tsch [č]

Kombinacija tsch rjeđe se javlja na početku nego na kraju riječi: tschüß, Tscheche, Matsch, futsch, Deutschland, Rutscht.

tz [c]

Glos [c] već smo upoznali kada smo predstavili slovo z. U kombinaciji tz javlja se u sredini ili na kraju riječi: plätzlich, platzen, sitzen, Fritz, Gesetz.

zw [cv]

Kombinacija zw se može javiti samo na početku riječi ili sloga: Zwang, bezwingen (be-zwingen), Zwerg, zwei, inzwischen (in-zwischen), Zweck.

4. Samoglasnici i skupovi samoglasnika

Iako njemočki jezik ima samo osam samoglasnika (a, e, i, o, u, kao i u hrvatskom jeziku, uz dodatne ä, ö, ü), razlikujemo 16, odnosno 15 samoglasnika, jer svako od slova koje predstavlja samoglasnike ima dva izgovora, dugi i kratki. Ovu je razliku potrebno istaknuti ali i naučiti proizvesti, jer razliku između dugog i kratkog samoglasnika prati i razlika u prirodi samoga glasa.

Pravopis će nam katkad pomoći da znamo je li samoglasnik dug ili kratak.

Samoglasnik je *dug* ako:

- je slovo samoglasnika dvostruko: Beet, Saat, Baat
- izo samoglasnika slijedi h: Bahn, Huhn, Lohn
- izo samoglasnika i slijedi e: fies, mies, Griefß
- izo samoglasniko slijedi ß, izo kojeg neposredno slijedi samoglasnik u istoj riječi: Füße, Bläße, Maße.

Samoglasnik je *kratak* ako:

- izo samoglasnika slijedi dvostruki suglasnik ili ck: Hütte, Affe, Zweck
- izo samoglasnika slijede ss i samoglasnik i (vidi poglavlje 2, b): Flüsse, wissen, Masse
- izo samoglasnika slijedi ng: Rang, jung, ging.

Slijedeći opisi izgovora samoglasnika olakšat će vam izgovor. Možda će pomoći ako vam savjetujemo da njemačke samoglasnike izgovara-

rate nešto tvrđe i pomalo napeto. Također pokušajte njemačke slo-
gove izgovarati odsječno, ne povezujući ih međusobno. Posebice je
važno duge samoglasnike izgovarati kao pojedinačne glasove, a ne
stapati ih sa sljedećim riječima ili slogovima.

a) Samoglasnici

dugo a [a] Dugo a izgovara se kao [a] u riječima:
čamac, mojka.

kratko a [a] Kratko a izgovara se kao [a] u riječima: rat,
mak.

**Bahn/Bann, Kahn/kann, Wahn/wann,
kam/Kamm, mahh/Mann, Saat/satt**

dugo e [e] Dugo e kao samoglasnik [e] u riječima: med,
let.

kratko e [e] Kratko e kao samoglasnik [e] u riječima: pero,
selo.

**Beet/Bett, wän/wenn, den/denn, hehl/hell,
fehl/Fell, gehl/gell**

dugo i [i] Dugo i kao samoglasnik [i] u riječima: piće, krik.

kratka i [ɪ] Kratko i kao samoglasnik [ɪ] u riječima: riba,
pijem.

**ihm/im, schief/Schiff, Stijl/still, rief/Riff,
sieh/sich, mies/miß**

dugo o [o] Dugo o kao samoglasnik [o] u riječima: more,
tok.

kratka o [ɔ] Kratko o kao samoglasnik [ɔ] u riječima: rosa,
rok.

**Haf/haff, Ofen/affen, wohnē/Wanne,
Wahle/Walle**

dugo u [u] Dugo u kao samoglasnik [u] u riječima: put,
ruka.

kratko u [ʊ] Kratko u kao samoglasnik [ʊ] u riječima: guska,
kuća.

**Pute/Putte, Ruhm/Rum, Kruke/Krucke,
Mus/muss**

dugo ä [æ] Dugo ä kao samoglasnik [æ] u govoru
Slavonaca u riječima: mleko, belo – vrlo
otegnuto.

kratko ä [ae] Kratko ä kao samoglasnik [e] u govoru
Slavonaca u riječima: pesak, pero. Oba
izgovora označavamo s [ae].
**käme/Kämme, stähle/Ställe, Pfähle/Fälle,
wähle/Wälle**

dugo ä [œ] Dugo ô izgovara se tako da se usne namjestje kao zo izgovor glasa [o], a pokuša se izgovoriti glas [e], i to malo otegnuto. Označavamo mu izgovor s [œ].

kratko ä [œ] Kratko ä izgovara se kao i dugo ä, s usnama namještenim za glas [o], a izgovaramo kratki glas [e]. Izgovor oba glasa valja vježbati pred ogledalom.

Hähle/Hälle, Fläße/fläße

dugo ü [ue] Dugo ü izgovara se tako da se usne namjestje kao za izgovor glasa [u], a pokuša se izgovoriti glas [i], i to malo otegnuto. Označavamo ga s [ue].

kratko ü [ue] Kratko ü izgovara se kao i dugačko ü s usnama namještenim za glas [u], a izgovaramo kratki glas [i].

Wüste/wüßte, Hüte/Hütte, fühlen/füllen, führst/Fürst

b) Skupovi samoglasnika ili diftonzi

Skupovi samoglasnika se uvijek izgovaraju dugačko. Pri izgovoru svih triju diftonga valja pripaziti da se energično pomiču jezik i čeljust kako bi se postigao odsječni njemački izgovor.

ai/ei [aj] Difong se izgovara kao glasovi [aj] u riječima:
maj, dojte, roj.
Hain, Mai, Kai, weiß, Kleid, weich.

au [au] Difong se izgovara kao glasovi [au] u riječima:
paun, outo, souno.
Raum, Zaun, Maul, Haus, Haut, Raub.

äu/eu [øj] Difong se izgovara kao glasovi [øj] u riječima:
roj, moj, soj.
Häuft, läuft, Säume, deutet, freut, neun.

c) Nenaglašeni slogovi s e ili er

Nenaglašeni slogovi u kojima se nalazi slovo e izgovaraju se s kratkim glasom [ê], no nešto kraćim od onog opisanog u ranije navedenom (a): Bêfund, Gêricht, waagêrecht, Hilfêruf.

Isti se glas izgovara i u slučaju da riječ završava s e: Hilfê, welchê, Mengê, ihrê. Isti se glas izgovara i kada iza e slijedi suglasnik, osim r: Hallênbad, Spiegêlei, Dankêsbrief, deutêt.

Nenaglošeni slagovi u kojima se nolaži skup er izgovaraju se s kratkim glasom [ê], kao u prijošnjem primjeru, a glas [r] se NE izgovoro: **Wiedérkehr, Kindérwagen, Messérkonte, bessér, hellér, ihrér.**

Ovaj isti glas, samo malo produžen, izgovara se kada iza er slijedi slava n. Ni u ovom se slučaju [r] ne izgovora: **gestêm, Brüdêm, andérnfalls, kentêm.** Razliko između e i er, između en i ern je vrlo bitna jer vrlo često o točnom razlikovanju izgovara ovisi hoćemo li točna razumjeti riječ ili hoće li nos točno razumjeti. Slijedeće riječi pakazuju tu razliku: **Ehe/ehér, Feste/fester, Silber/Silber, Güte/Güter, Lehren/Lehren, Fischen/Fischen, Wischen/Wischen, Wäschen/ Wäschen.**

5. Suglasnici

U 3. paglaviju vidjeli ste da većino suglasnika ne predstavlja posebne teškoće pri izgovoru. Moramo se pozabaviti samo s tri suglasnika: **h, l i r.**

ch (l.) [h] Ovaj skup imo dvije različite varijante izgovoro:

Iza **e, ei, eu, i, ie, ä, äu, ü** i iza suglasnika:

Najbolji način do naučimo izgovor ovaga glasa [h]

bit će da vrlo snažno prednjim nepcem izgovarimo

riječi poput **humanist, hardo, hitro**, pa da anda

upatrimo početni glos [h] u izgovoru njemačkih

riječi u kojima se nolaži skup **ch: Blech, Reich,**

Seuche, mich, rtechen, Bäche, Bäume, Küche,

Storch, Dolch, durch.

Isti se glos izgovoro u tri učestale riječi stranag

padijetla, **Chemie, Chino, Chirurg**, te na početku

nastovka za umonjenicu ili deminutiv **-chen**, bez

obzira na prethodno slovo: **Mädchen, Riemchen,**

Häuschen, Küßchen, Gläschen, Frauchen.

Ovo je također uobičajen izgovor slova **g**, bilo samog

ili u skupu s drugim suglasnicima, kada se nolaži na

kraju riječi ili sloga izo somoglosnika ili ranije

navedenog skupa somoglosnika. To je alternativni

izgovor za **g** (vidi 3. poglavje): **wichtig, grontig,**

Predigt, liegst, Zweig, gütig.

(II.) [h] Izo **o, ou, u:**

Ovaj glas [h] noličuje izgovoru glasa [h] u **Aropa** ili

Škato: izgovorimo **go** s nepetim stražnjim dijelom

nepco s mnogo zroko, kao do iskašljovama mrvicu

kojo nom je zapelo u grlu:

auch, Bach, Suche, Loch, brouchen, Sucht, machen.

Isti glos je ubičajen za izgovor slovo g, bilo do je samo ili s drugim suglosnicima, kado se nalozi no kraju riječi ili slogo izo bilo kojeg samoglasnika ili skupa samoglasniko. To je alternativni izgovor za g (vidi 3. poglavje): Zug, wagt, mag, sougt, klug, flog, Sog, fragt.

I Glas l u njemačkom jeziku izgovaro se jednako, bez obzira no mjesto u riječi ili slogu. Evo primjera za vježbu s glosom [l] no početnom, središnjem i završnom položaju u riječi i slogu: lieb, leben, lang, laut, Leute, Klippe, Klong, Flamme, Klug, Flucht, goldig, Walzer, älter, oblern, ulkig, belebt, Brille, Rolle, vällig, fällig, Esel, fühl, vall, wohl, Stohl, wedelt, wählt, Silber, Felder, Helm.

r Glas [r] kado je potrebon (u mnogo slučajeva gdje i postoji slovo r glas se ne izgovoro), najbolje se izgovara na središnjem dijelu grlo, na istome mjestu koo i glas koji odgovaro skupu ch, oli sa slabijim dahom. Najbolje će go izgovoriti oni koji nejasno izgovoraju glas [r] (roštoju).

[r] r se izgovoro kao prije opisani suglasnik

- kada stoji som no početku riječi: Rand, rund, Rasen, Riese
- nakon nekog drugog suglosnika no početku riječi: Frau, grün, Gras, Gruß
- između somoglasniko ili skupova samoglasniko u sredini riječi: Beere, Föhre, Karre, mürrisch, woren
[-] r se ne izgovoro koo suglosnik već samo utječe na samoglasnik koji stoji ispred njega, bilo do ga produžuje ili pretvaro u neku vrstu poluglasa, koda stoji:
 - som no kraju riječi ili slogu: besser, woher, wor, klar, Herr, Meer, mehr, frar, gor, wurde, worde, würdig (iznimka je Norr gdje je suglosnik potrebon);
 - ispred drugog suglosniko no kraju riječi ili slogu: Schwert, Wurst, Herz, wante, horchte.

6. Hijat ili zijev

U njemačkom kao i u hrvatskom jeziku, nemo mnogo primjera hijata ili zijeva. Zijev nastaje kad se uzastopno izgovaraju dva samoglasnika, a može nastati i kada jedna riječ završava, a druga počinje samoglasnikom. U hrvatskom jeziku prisutan je u riječima poput *crnook, jauk* ili u tudicama: *geometrijo, poezija*. U njemačkom jeziku riječi koje počinju samoglasnikom, počinju hijatom ili zijevom. To nije teška izvesti – samo lagano pročistite grlo, kao da šapućete. Upotrebljava se i unutar riječi, kad je riječ složenica od dvije ili više riječi ili počinje predmetkom ispred samoglasnika. Zijev je potreban i kada odjeljujemo samoglasnik na kraju riječi od samoglasnika na početku sljedeće riječi. Na primjer:

*mach*aus, im*Auge, hau*ab, Var*arbeiter, miss*achten, ge*einigt, im*Ofen, würde*ich*auch*

7. Naglašeni (akcentuirani, istaknuti) slogovi

Uspješnost avladavanja govorom stranog jezika ovisi o primjeni govornih ritmova i melodije, a ritam i melodiju izraza i rečenica najbolje učimo opanašanjem. Međutim, unutar granica pojedinih riječi korisno je zapaniti da u njemačkom jeziku naglasak obično pada na prvi slog, iako ima mnogo iznimaka. U hrvatskom jeziku većina riječi koja počinje predmetkom *ne-* ima naglasak na tom slogu. To je također čvrsto pravilo u njemačkom jeziku za predmetak *un-*:

unglücklich, unerfahren, unfreundlich, ungeduldig.

Njemački jezik obiluje složenicama koje su nastale od manjih cjelina riječi. U takvim slučajevima naglasak složenice je uobičajeni naglasak prve riječi u složenici:

kreideweiß, Plättenspieler, Brillen-tui, Studentenwohnheim (kreide-weiß, Platten-spieler, Brillen-etui, Studenten-wohn-heim)

Većina iznimaka pravilo da je naglašen prvi slag riječi, pripada riječima stranog podrijetla (ako te riječi nužno ne zadržavaju naglasak iz jezika iz kojeg su došle) ili riječi koje sadrže prve slogove koji su uvijek nenaglašeni ili predmetke, što je objašnjeno u 47. poglavlju, odjeljak b:

Strane riječi: *kantrallieren, telefonieren, Maschine, Paket, affiziell*;
Nenaglašeni predmetak: *besprächen, missbräuchen, verräten, gelingen, erröten.*

Međutim, neke kratke riječi koje su učestale u upotrebi također su iznimke ovom pravilu, a sklopovi s **da-** i **wa-** obično nemaju naglasak na tim slogovima (vidi poglavlja 40. i 63. (a)):

jedóch, sagár, damít, dazú, danében, waráuf, inzvíschen.

8. Rečenični znakovi

U njemačkom jeziku rečenični znakovi se upotrebljavaju prema vrlo strogim pravilima. U hrvatskom jeziku onaj koji govori ili piše ima izvjesnu slobodu da izabere gdje će načiniti stanku i označiti je zarezom. U njemačkom jeziku mnogo se više upotrebljavaju zarezi kako bi se označili pojedini rečenični ili značenjski dijelovi.

Također je česta upotreba dvotočke, posebice u sredini rečenice, kada se umeću kraće rečenice. Vrlo je učestala i upotreba uskličnika.

2. lekcija

9. Nastavci u riječima i red riječi

U njemaočkom se jeziku imenice, zamjenice, članovi i pridjevi dekliniraju različitim deklinacijama, ovisno o skupu u kojem se pojavljuju.

- (a) Imenice i pridjevi imaju će različite deklinacije, ovisno o tome jesu li sumi, s članom ili bez njega, s pridjevima s članom ili bez njega, s određenim ili neodređenim članom.
- (b) Red riječi u rečenici čvrsto je uređen: glagol se mora naložiti na drugome mjestu u rečenici kod jednostavnog glagolskog oblika; u složenom glagolskom obliku pomoćni glagol naloži se na drugome mjestu, a glavni glagol na kraju rečenice. Red riječi u zavisnim rečenicama također je strogo određen.

10. Pozdravi i svakodnevni izrazi

Prvo upamtite neke izraze koje ćete svakako u razgovoru trebati, a možete ih i odmah upotrijebiti:

Najuobičajeniji pozdrav u Njemačkoj tijekom dono je **Guten Tag!** (ukoliko je jutro, bit će to **Guten Morgen!**). Navečer ćete reći **Guten Abend!** U južnoj Njemačkoj i Austriji u svako doba dono uobičajeni je pozdrav **Grüß Gott!** Uz te je pozdrave uobičajeno rukovanje, čak i kada je riječ o članovima obitelji. Nakon pozdrava jedno će osoba često dodati **Wie geht's?** ili **Wie geht's Ihnen?** (Kako ste?) a odgovor na to pitanje je obično **Danke, gut** ili **Gut, danke** ili jednostavno **Danke**.

1. vježba

Vježbojte rečenice koje slijede razgovorom, dak ih ne naučite napamet.

Dvo gосто prozrih džepova trože osvježenje.

Kunde	Guten Tag!	Dobar don!
Gost		
Besitzerin	Guten Tag!	Dobar don! Izvolite...?
Vlosnico	Bitte schön...?	
K	Zwei Coca-Cola und eine Wurst mit Brot, bitte.	Molim dvije Coco-Cole i jednu kobasicu s kruhom.
B	Was? Sie wollen zwei Cola aber nur eine Wurst?	Kako? Želite dvije Cole i samo jednu kobasicu?

- K Ja..., dos heißt, ja Da, to jest, da i ne.
und nein. Wie teuer Količko stoji jedna kobasica?
ist eine Wurst?
- B Nur zwei Euro. Samo dva eura.
K Na gut, dann No dobro, onda dvije Cole
zwei Cola und i dvije kobasice s kruham.
zweimal Wurst
mit Brot.
- B Bitte schön... Sechs Izvolite. Sve zajedno šest
Euro zusammen. eura.
K Danke schön. Hvala.
Auf Wiedersehen! Doviđenja!

11. Određeni član i rod

U njemačkom jeziku ima šest oblika određenog člana: der, die, das, den, dem, des, a uglavnom ga pamtimo u nominativu jednine der, die, das. Član se deklinira i tako dobiva nastavke za padaže, a nastavci avise a tri čimbenika, od kojih je rad jedan.

Sve imenice imaju jedan od tri roda: muški (m), ženski (ž) ili srednji rod (s). Većina imenica koje označavaju muška bića su muškog roda, a one koje označavaju ženska bića su ženskog roda, ali u to se pravilo ne možemo potpuno pouzdati. Jednastavnije će biti da odmah naučimo svaku imenicu s odgovarajućim članom der, die ili das ispred nje, kao u sljedećim primjerima:

der Junge (m) ist krank (dječak je bolestan), dakle der Junge
der Preis (m) ist hoch (cijena je visoka), dakle der Preis
die Tante (ž) ist freundlich (teta je ljubazna), dakle die Tante
die Farbe (ž) ist dunkel (boja je tamna), dakle die Farbe
das Kind (s) ist nett (dijete je drago), dakle das Kind
das Haus (s) ist alt (kuća je stara), dakle das Haus

2. vježba

Naučite riječi s popiso (a) koje se odnose na kuću i obitelji. Izgovorite svoku riječ s der, die ili das ispred nje. Pokrijte zatim papiris i odgovorite riječi s izmiješanog popiso (b) toko do svakoj riječi dodate odgovorajući oblik der, die, dos, te provjerite jeste li naučili znočenje riječi. Na kraju pokrijte (b) i prevedite riječi s izmiješanog popiso (c) na njemački. Ispred svoke riječi stavite odgovorajući oblik der, die, das.

(Opaska: Ovu vrstu vježbe više nećemo upotrebljavati, ali potrebno je da je sami napravite sa svakom novom skupinom riječi, u svakoj lekciji.)

(a) m	ž	s
Mann	muškarac/ Frau suprug	žena/ supruga
Vater	otac	Mutter majka
Sohn	sin	Tachter kći
Bruder	brat	Schwestersestra
Wirt	domaćin	Wirtin domaćica
Tisch	stol	Küche kuhinja
Stuhl	stolac	Tür vrata
Schrank	ormar	Zeitung novine
Flur	predvorje	Uhr sat
Hund	pas	Katze mačka
		Messer nož

(b) Auto, Fenster, Wirt, Uhr, Tachter, Haus, Flur, Messer, Tür, Hund, Küche, Katze, Bruder, Mann, Kind, Zeitung, Sohn, Schwester, Stuhl, Buch, Wirtin, Schrank, Frau, Bett, Vater, Zimmer, Mutter, Wasser, Mädchen, Tisch

(c) knjiga, nož, sestra, vrata, novine, žena, soba, domaćin, auto, stol, voda, sat, kuća, prozor, dijete, ormar, djevojčica, mačka, kuhinja, otac, pas, brat, kći, predvorje, majka, stolac, sin, muškarac, domaćica, krevet.

12. Određeni član uz imenice u jednini i množini

Kada je imenica u množini, tj. kada se odnosi na više osoba ili stvari, razlika u obliku člana za imenice u jednini, **der, die i das** za m/ž/s rod nestaje i za sve se imenice upotrebljava **die**:

Die	Preise sind hoch. Farben sind dunkel. Häuser sind alt.	Cijene su visoke. Boje su tamne. Kuće su stare.
-----	--	---

Sažetak:

JEDNINA			MNOŽINA
m	ž	s	m ž s
der	die	das	die

13. Množina imenica

U 12. poglavlju vidjeli ste da je upotrebo člana *die* za množinu jedinstavna, međutim oblici množine pojedinih imenica su različiti. Zato pri učenju imenica upamtite s kojim oblikom člana, dakle *der*, *die* ili *das*, je imenica upatrijebljena, ali i koji je njezin oblik za množinu.

Evo nekoliko pravila za tvorbu množine.

- (a) Kod imenica ženskog rada obično se jednini dodaju nastavci -n ili -en:

Küche	Küchen
Zeitung	Zeitungen
Frau	Frauen

ali

Mutter	Mütter
Tochter	Töchter
Wirtin	Wirtinnen

- (b) Kod imenica muškog i srednjeg rada česta se daju nastavci:

-e	Hund	Hunde
-en	Bett	Betten
-er	Kind	Kinder

Kod svakog nastavka može se promijeniti i samoglasnik:

-a-	Mann	Männer
-a-	Sohn	Söhne
-u-	Stuhl	Stühle
-au-	Haus	Häuser

- (c) Neke imenice muškog i srednjeg rada uopće se ne mijenjaju:

Zimmer	Zimmer
Messer	Messer

- (d) Kod nekih imenica muškog i ženskog rada mijenja se samo samoglasnik, tako da se u množini dodaje prijelaz (""):

Vater	Väter
Bruder	Brüder

- (e) Neke riječi preuzete iz drugih jezika imaju nastavak -s:

Auto	Autos
------	-------

3. vježba

- (a) Evo popisa riječi koje ste naučili u 2. vježbi, ali su ovdje prikazane s kraticama koje se upotrebljavaju za množinu – onako kako ćete ih naći u rječnicima i priručnicima, a iza toga i u punom obliku za množinu. Naučite ih, a potom pokrijite (a) i pokušajte ponoviti množine imenica iz izmiješanog popisa imenica u jednini u (b).

(a)	Mann (-er)	Männer	Frau (-en)	Frauen
	Vater (-)	Väter	Mutter (-)	Mütter
	Sohn (-e)	Söhne	Tochter (-)	Töchter
	Bruder (-)	Brüder	Schwester (-n)	Schwestern
	Wirt (-e)	Wirt	Wirtin (-nen)	Wirtinnen
	Tisch (-e)	Tische	Küche (-n)	Küchen
	Stuhl (-e)	Stühle	Tür (-en)	Türen
	Schrank (-e)	Schränke	Zeitung (-en)	Zeitungen
	Flur (-e)	Flure	Uhr (-en)	Uhren
	Hund (-e)	Hunde	Katze (-n)	Katzen
	Kind (-er)	Kinder	Bet (-en)	Betten
	Mädchen (-)	Mädchen	Wasser	nema množine
	Haus (-er)	Häuser	Auto (s)	Autos
	Zimmer (-)	Zimmer	Buch (-er)	Bücher
	Fenster (-)	Fenster	Messer (-)	Messer

U kasnijim popisima riječi i u Rječniku množina imenica bit će označena odgovarajućim kraticama u zagradi.

- (b) Auto, Fenster, Wirt, Uhr, Tachter, Haus, Flur, Messer, Tür, Hund, Küche, Katze, Bruder, Mann, Kind, Zeitung, Sohn, Schwester, Stuhl, Buch, Wirtin, Schrank, Frau, Bett, Vater, Zimmer, Mutter, Mädchen, Tisch.

3. lekcija

14. Određeni član i padež

Do sada smo naučili da izbor člana *der*, *die* ili *das* ovisi o:

- (I.) rodu (*m* / *ž* / *s* rod)
- (II.) broju (jednina/množina)

Treći čimbenik koji utječe na izbor člana je padež, a to znači da moramo odrediti funkciju imenice u rečenici. Usporedite:

- (a) *Der Hund ist harmlos.* Pas je bezopasan.
- (b) *Der Junge liebt den Hund.* Dječak voli psa.

U (a) je josno da je *pas* subjekt, a u (b) subjekt je *dječak*, a *pos* objekt, riječ na koju prelazi radnja s glagola, odnosno na koju izravno utječe glagol. Ta vrsto objekta zove se pravi ili direktni (izrovni) objekt. Ove ćemo pojmove često upotrebljavati po se možemo dogovoriti da upotrijebimo kratice: S za subjekt, a DO za direktni objekt. Budući da je direktni objekt u akuzativu, možemo upotrebljavati i kraticu A = akuzativ. Isto tako, budući da je subjekt u nominativu možemo upotrebljavati kraticu N. U njemoečkim rečenicama u (a) *der Hund* je u funkciji subjekta (S); (b) *der Junge* je u funkciji subjekta a *den Hund* u funkciji direktnog objekto (DO). Obratite pozornost na promjenu od *der* na *den*. Ona se događa kada se imenica muškog roda upotrebljava u funkciji DO, ali ne i kod imenica ženskog ili srednjeg roda niti imenica u množini. Izvorni govornici njemačkog unatoč tome imaju snažan osjećaj za padež iako nemo neke vidljive oznake. Sigurni smo da ćete i vi to uskoro naučiti.

Sažetok:

	JEDNINA			MNOŽINA
	m	ž	s	
S/N	der	die		die
DO/A	den			

15. Ja, mene; mi, nas; vi... (osobne zamjenice)

LICE						
1.		2.		3.		
	jd.	mn.	jd.	mn.	jd.	
					m	ž s
S/N	ich	wir	du	ihr	er	sie
DO/A	mich	uns	dich	euch	ihn	es
						sie

16. Glagoli: sadašnje vrijeme glagola „biti“, „imati“ i „raditi, činiti“

Nakon imenica i riječi kojima ih možemo zamijeniti – zamjenica, moramo imati i glagole da bismo mogli sklapati rečenice. Glagoli **sein** i **haben** („biti“ i „imati“) su glagoli bez kojih se ne može. Glagol **machen** je vrlo čest glagol („raditi“ ili „činiti“). U sljedećim tablicama prikazani su oblici sadašnjeg vremena ili prezenta tih glagola. Treće lice množine, pisano velikim slovom, **Sie**, upotrebljava se kao oblik iz poštovanja, (Vi) i jednak je obliku **sie** (oni). Oblik za 2. lice upoznat ćete u 31. poglavlju.

- (a) **sein** – biti
1. ich bin ja sam
 2. du bist (Sie sind) ti si (Vi ste)
 3. er, sie, es ist on, ona, ono je
1. wir sind mi smo
2. ihr seid vi ste
3. sie sind oni su
- (b) **haben** – imati
1. ich habe ja imam
 2. du hast (Sie haben) ti imaš (Vi imate)
 3. er, sie, es hat on, ona, ono ima
1. wir haben mi imamo
2. ihr habt vi imate
3. sie haben oni imaju

(c) machen – raditi, činiti

1. ich mache	ja radim, činim
2. du machst (Sie machen)	ti radiš, činiš (Vi radite, činite)
3. er, sie, es macht	on, ona, ono radi, čini
1. wir machen	mi radimo, činimo
2. ihr macht	vi radite, činite
3. sie machen	oni rade, čine

Glagole možemo naći u svakom rječniku, kao i u nošem Rječniku, u obliku: *osnova + en*, npr. *mach + en* = *machen*.

Sadašnje vrijeme ili prezent većine glagala tvori se od osnove i sljedećih nastavaka:

JEDNINA	MNOŽINA
1. ich -e	1. wir -en
2. du -st ili -est*	2. ihr -t ili -et*
3. er, sie, es -t ili -et	3. sie -en

*-et/-est; kada osnova završava na -t ili -d

4. vježba

(a) Naučite sjedeće glagole pa prevedite rečenice pod (b):

lieben	voljeti, ljubiti
kaufen	kupiti
machen	raditi, činiti
haben	donijeti, ići po
rufen	zvati
kommen	doći
bringen	donijeti
trinken	piti

(b) Prevedite na njemački:

1. Otac voli domaćicu.
2. Bezopasno je (*harmlos*)!
3. On kupuje novine.
4. Ona radi krevete.
5. Kći ide po auto.
6. Ona zove psa i mačku.
7. Mačka i pas dolaze.
8. Gazdarica donosi vodu.
9. Otac, domaćica, kći, pas i mačka piju vodu.

RAZGOVOR

Vježbajte sljedeći razgovor dok rečenice ne naučite napamet. Poslužite se planom kada vam treba. Evo novih riječi:

Entschuldigung!	Oprostite!
suchen	tražiti
die Tauristeninformation	turistički ured
liegen	ležati, nalaziti se
am	na
der Theaterplatz	Kazališni trg
wie?	kako?
dahin	tamo, prema tamo
nicht	ne, nije
leicht	lako, lagano
Moment mal	samo trenutak
gehen	ići
über	preko
die Kreuzung (-en)	raskrižje, križanje
zweite	druga
die Straße (-n)	ulica
rechts	desno
der Marktplatz (-e)	trg
sehen	vidjeti
dann	onda
die Kirche (-n)	crkva
das Gasthaus (-er)	gastionica
die Rose (-n)	ruža
nehmen	uzeti
zwischen	između
eins	jedan
zwei	dva
drei	tri
vierte	četvrta
immer geradeaus	samo naprijed, ravno naprijed
für	za
etwa	otprilike
fünfhundert	petsto
der Meter (-)	metar
finden	naći
safat	odmah
furchtbar	strašno
schwierig	teško
es macht nichts	ne smeta, nije važno

um	u (odnosi se na vrijeme, sat u danu)
dieser	ovoj
die Zeit (-en)	vrijeme (doba)
sawieso	ionako, tako i tako
geschllassen	zatvoreno

Susret na ulici

Touristin Entschuldigung!... Ich suche die Tauristen-informatian.

Turistkinja Oprastite!... Tražim agenciju za turističke informacije.

Passant Ja... die liegt am Theaterplatz.

Prolaznik Pa... nalazi se na Kazališnom trgu.

T Und wie kamme ich dahin?

A kako da dođem onamo?

P Das ist nicht sa leicht... Moment mal... Sie gehen über die Kreuzung, zweite Straße rechts, über den Marktplatz. Sie sehen dann die Kirche und das Gasthaus "Zur Rase". Sie nehmen die Straße zwischen Gasthaus und Kirche, dann... eins... zwei... drei... ja, dann die vierte Straße rechts, dann immer geradeaus für etwa fünfhundert Meter. Sie finden dann sofort den Theaterplatz.

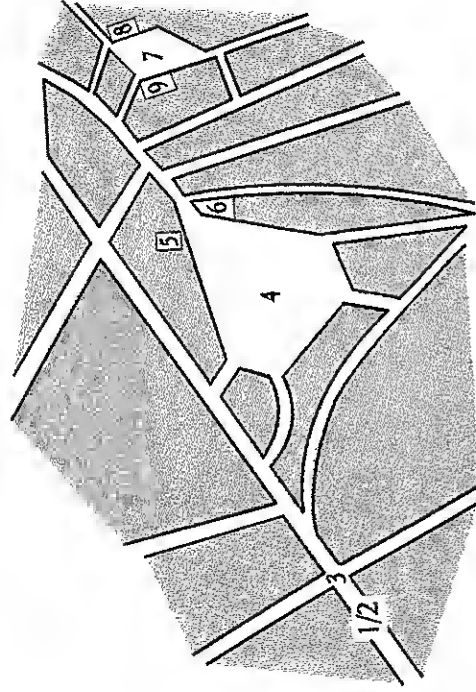
Ta nije tako lako... samo trenutak... idite preko križanja, druga ulica desno, preko trga. Tamo ćete vidjeti crkvu i gostionicu „K ruži“. Podite ulicom između gostionice i crkve, onda... jedan... dva... tri... da, četvrtom ulicom desno, onda samo ravno naprijed otprilike petsto metara. Onda ćete odmah naći Kazališni trg.

T O, das ist furchtbar schwierig!

Oh, to je strašno teško!

P Es macht nichts, die Tauristeninformatian ist um diese Zeit sawieso geschllassen.

Nije važno, turistička agencija je ionako zatvorena u ovo vrijeme.

- 1 Tauristin
- 2 Passant
- 3 Kreuzung
- 4 Marktplatz
- 5 Kirche

- 6 Gasthaus „Zur Rose“
- 7 Theaterplatz
- 8 Theater
- 9 Tauristeninformation

4. lekcija

17. Neodređeni član

U njemačkom jeziku neodređeni član imo isti oblik kao broj „jedan“: ein.

JEDNINA			
S/N DO/A	m	ž	s
	ein	eine	ein
	einen	eine	ein

Ein u ovačvoj upotrebi naravno nema množine: po značenju oblici od ein su u jednini. U množini upotrebljavamo einige – „neki“, mehrere – „više“ ili ein paar – „nekoliko“. Pri takvoj upotrebi navedene riječi ili izrazi uvijek su u istom obliku, bez nastavaka.

Wir haben	Freunde
	einige Freunde hier.
	mehrere Freunde
	ein paar Freunde

Ein ima niječni oblik kein, koji ima značenje „nijedan“; ovaj oblik ima množinu, npr. keine Freunde – nema prijatelja.

JEDNINA				MNOŽINA
S/N DO/A	m	ž	s	m ž s
	kein	keine		kein
	keinen			keine

Dok u hrvatskom jeziku upotrebljavamo niječni oblik glagola i kaže-mo: „nemam prijatelja“, u njemačkom upotrebljavamo potvrđni oblik glagola uz stalnu upotrebu oblika kein: Ich habe keine Freunde. To najbolje pokazuju sljedeći primjeri. U zagradaama je doslovni prijevod, da bolje razumijete taj oblik:

Wir trinken kein Bier.
Mi ne pijemo pivo. (Pijemo nikakvo pivo).
Ich habe keine Ahnung.
Nemam pojma. (Imam nikakav pojam).

Kein Mensch glaubt so etwas.

Nijedan čovjek neće u to povjerovati.

Sie hat Angst, aber er hat keine Angst.

Ona se boji, ali on se ne boji.

(Ona ima strah, ali on ima nikakav strah).

Er hat keinen Beruf.

On nema nikakvo zvanje. (On ima nikakvo zvanje).

Wir sind keine Anfänger.

Mi nismo početnici. (Mi smo nikakvi početnici).

Zapamtite sljedeću razliku: kada govorimo a nečijem zvanju, imenica nema član. Kada kažemo da netko nema neko zvanje, upotrijebit ćemo nicht:

Die Mutter ist Lehrerin.

Majka je učiteljica.

Er ist nicht Zahnarzt, er ist Kinderarzt.

On nije zubar, on je dječji liječnik.

5. vježba

Prevedite sljedeće rečenice na njemački. Trebat ćete ove nove riječi:

bauen

graditi

die Wohnung (-en)

stan

das Problem (-e)

problem

installieren

ugraditi, instalirati

das Wassersystem (-e)

vadavac, sustav cijevi za vodu

die Elektrizität

elektricitet, električna energija, struja

der Elektriker (-)

električar

die Katastrophe (-n)

katastrofa, teška nesreća

1. Oni kupuju kuću i grade stanove.
2. Jedan stan nema kuhinju.
3. To je problem i oni grade kuhinju.
4. Jedan stan nema vodu.
5. To je također problem, ali otac ugrađuje vadovod.
6. Jedan stan nema struju.
7. To nije problem. Jedan sin je električar.
8. Jedan stan ima kuhinju, vodu, struju i nekoliko ormara, ali nema prozora.
9. To nije problem, to je katastrofa.

18. Brojevi: glavni brojevi

0	null
1	eins
2	zwei
3	drei
4	vier
5	fünf
6	sechs
7	sieben
8	acht
9	neun
10	zehn

Prvo naučite brojati od 1 do 10. Riječ null je potrebna uglavnom pri navođenju decimala ili pri čitanju pojedinačnih brojki (katkad kod telefanskih brojeva).

11	elf
12	zwölf
13	dreizehn
14	vierzehn
15	fünfzehn
16	sechzehn (zapamtite da je završetak -s iz sechs nestao)
17	siebzehn (zapamtite da je završetak -en iz sieben nestao)
18	achtzehn
19	neunzehn
20	zwanzig

Sada naučite brojati od 0 do 20 i ne zaboravite naglasiti prvi slog.

21	einundzwanzig
22	zweiundzwanzig
23	dreiundzwanzig
24	vierundzwanzig
25	fünfundzwanzig
26	sechszundzwanzig (zapamtite da se ovdje vratio -s iz sechs ispred veznika und – 26 je zapravo 6 i 20)
27	siebenundzwanzig
28	achtundzwanzig
29	neunundzwanzig
30	dreißig

Sada naučite brojati od 21 do 30. Pri tome pazite na naglasak na prvom slogu. Pazite na poredak: jedinice prethode deseticama, a povezuje ih veznik *und*.

10	zehn
20	zwanzig
30	dreißig
40	vierzig
50	fünfzig
60	sechzig (ponovno se izgubio -s!)
70	siebzig (ponovno se izgubio -en!)
80	achtzig
90	neunzig
100	hundert

Sada brojite desetice od 10 do 100. Naučite sljedeće primjere sklopova jedinica i desetica. Naglasak je no predzadnjem slogu jer su brojevi izalirani. Ako brojimo u neprekidnom nizu od 21 do 29 (vidi gare), onda naglašavamo prvi slog.

31	einunddreißig
42	zweiundvierzig
53	dreiundfünfzig
64	vierundsechzig
66	sechsunndsechzig
75	fünfundsiebzig
77	siebenundsiebzig
86	sechsunndachtzig
97	siebenundneunzig

Zapamtite da se svi brojevi iznad 100, a ispod milijun pišu kao jedna riječ. U njemačkom se gotovo nikad ne upotrebljava veznik *und* iza statine, o pogotovo ne u brojanju u nizu. Jedinice i desetice se uvijek javljaju u obrnutom redoslijedu, povezane veznikom *und*. Bez abzira na duljinu broja, broj koji je izoliran uvijek ima naglasak na uobičajeno naglašenom slogu predzadnjeg elementa:

300 *dreihundert*, 507 *fünfhundertsieben*,
629 *sechshundertneunundzwanzig*...

Vježbojte izgovor onje sljedećih primjera:

101	hundertheins (ili rjeđe) einhundertheins
212	zweihundertzwoß
323	dreihundertdreihundzwanzig
434	vierhundertvierunddreißig

545	fünfhundertfünfundvierzig
656	sechshundertsechsfünfzig
666	sechshundertsechundsechzig
767	siebenhundertsiebenundsechzig
777	siebenhundertsiebenundsiebzig
878	achthundertachtundsiebzig
989	neunhundertneundachtzig

Naučite brojati stotice od 100 do 1000, kao u sljedećim primjerima:

100	(ein)hundert
200	zweihundert
300	dreihundert
400	vierhundert
500	fünfhundert
600	sechshundert
700	siebenhundert
800	achthundert
900	neunhundert
1 000	tausend
1 000 000	je na njemačkom eine Million (-en),
5 723 926	izgovara se ovako: fünf Millionen siebenhundert- dreihundzwanzigtausendneunhundertsechshund- zwanzig.

Broj s više od četiri znamenke piše se s uskim razmakom između tisućice i stotice.

Godine se izgovaraju u stoticama: 1992. godina je tako 1900 + 92: neunzehnhundertzweiundneunzig.

Tisućudevetstodvadesete godine u njemačkom su die zwanziger Jahre, tisućudevetstosamdesete godine su die achtziger Jahre, pri čemu se nastavak -er dodaje glavnom broju. Taj se nastavak nikada ne mijenja. Ovdje navedeni brojevi mogu se upotrebljavati i u brojanju u nizu (1, 2, 3 itd.), ali i kao pojedinačni brojevi ispred imenica (pedeset stranica – fünfzig Seiten) i to bez promjene oblika. Jedina iznimka su brojevi koji završavaju na -eins, gdje se gubi završno -s ispred imenice, pa imamo dvije mogućnosti: Ova knjiga ima 201 stranicu.

(I.) Das Buch hat zweihundertundeine Seite.

(II.) Das Buch hat zweihundert(und)ein Seiten.

Kod (I.) -ein je upotrijebljen u obliku za jedninu ženskog roda s nastavkom -e, a imenica je u jednini; kod (II.) -ein je upotrijebljen bez nastavka, und se može izostaviti kao kod brojanja u nizu, a imenica je u množini.

Iza glavnih brojeva imenica se obično upotrebljava u obliku za množinu, no uobičajene su i iznimke, npr. novčani izrazi (19. poglavlje) i izrazi za mjere (36. poglavlje).

19. Cijene

Njemačka osnovno novčano jedinica je od 1999. **Eura** (*m*), i dijeli se na 100 centi: **Cent** (*m*). Iako ispred ovih jedinica obično stoji neki glavni broj, **Eura** se nikada ne upotrebljava u množini, a **Cent** samo kad se misli na pojedinačne kovonice. Kada se ističu cijene, evo kako se one pišu i izgovaraju:

Pišemo:
EUR 0,55
ili
55 Ct.

Izgovoramo:
fünfundfünfzig Cent

EUR 1,20

ein **Eura** zwanzig (oba oblika su
eins zwanzig uobičajena)
ein **Eura** und zwanzig (rjeđa upotreba)

EUR 4,85

vier **Euro** fünfundachtzig
vier fünfundachtzig
vier **Eura** und fünfundachtzig **Cent**

Naznake cijena su katkad još preciznije, npr.:

Pišemo: *Izgavaramo i dajemo sjedeće značenje:*

Pfd. EUR 2,40

zwei **Eura** vierzig das **Pfund**
jedna funta **2,40 EUR**
(njemačka funta = 500 grama)

Stück das Stück drei **Euro** ili drei **Euro** das Stück
EUR 3,00

Stck tri eura po komadu, komad tri eura

Evo kako ćete pitati koja je cijena robe koju želite kupiti:

Was kostet das?
Wie teuer ist das?

Koliko to stoji?

Was kosten die Kartoffeln?
Wie teuer sind die Kartoffeln?

Koliko stoje krumpiri?

6. vježba

- Ein Buch kostet EUR 12,80 (zwölf Euro ochtzig).
Zwei Bücher kosten EUR 25,60 (fünfundzwanzig Euro sechzig)

Nastavite vježbu prema gamjem modelu; ispišite rečenice koje nedostaju, a cijene ispišite brojčama i riječima:

- Ein Brot kostet EUR 4,80 (vier Euro ochtzig).
Zwei...
- Ein Wurst kostet EUR 3,25 (drei Euro fünfundzwanzig).
Zwei...
- Eine Uhr kostet EUR 85,00 (fünfundochtzig Euro).
Zwei...
- Eine Zeitung kostet EUR 2,50 (zwei Euro fünfzig).
Zwei...
- Ein Bett kostet EUR 488,00 (vierhundertachtundachtzig Euro).
Zwei...
- Ein Schrank kostet EUR 505,00 (fünfhundertfünf Euro).
Zwei...
- Ein Messer kostet EUR 7,50 (sieben Euro fünfzig).
Zwei...
- Eine Rose kostet EUR 3,75 (drei Euro fünfundsiebzig).
Zwei...
- Ein Auto kostet EUR 18 000,00 (achtzentousand Euro).
Zwei...

20. Indirektni objekt – dativ

U rečenici: „Posudit ću mu knjigu“ imamo dvo objekta: *knjigu* je prvi objekt (DO), koji je izravno vezan za glagol; *mu* se adnosi, u ovom slučaju, na osobu koja će primiti nešto kao rezultat radnje glagola *posuditi* – taj se objekt zove nepravilni ili indirektni (neizravni) objekt (IO).

Indirektni ili nepravilni objekt je u dativu, kako u hrvatskom, tako i u njemačkom jeziku. Kako je već spomenuto u 14. poglavlju, Nijemci imaju čvrst osjećaj za padež. Oblici određenog člana *der, die, das, die*, neodređenog člana *ein, eine, ein*, niječni oblik *kein*, te osobne zamjenice imaju posebne oblike za IO.

(a) Oblici određenog člona i niječnog oblika *kein* za padež IO – dativ:

	JEDNINA			MNOŽINA
	m	ž	s	
IO/D	dem (k)einem	der (k)einer	dem (k)einem	m ž s den keinen

(b) IO (dativ) asabnih zamjenica:

JEDNINA				MNOŽINA		
1. lice	2. lice	3. lice		1. lice	2. lice	3. lice
mir	dir	ihm	ihr	uns	euch	Iz poštovanja ihnen
meni	tebi	njemu	nijaj	nama	vamo	Vamo

Sažetak za oblike za S (naminativ), DO (akuzativ), IO (dativ) za određeni i neodređeni član i kein:

	JEDNINA			MNOŽINA	
	m	ž	s	m ž s	
SU/N	der (k)ein	die (k)eine	das (k)ein	die keine	
DO/A	den (k)einen	die (k)eine	das (k)ein	die keine	
IO/D	dem (k)einem	der (k)einer	dem (k)einem	den keinen	

JEDNINA				
	1. lice	2. lice	3. lice	
S/N	ich	du	er	es
DO/A	mich	dich	ihn	es
IO/D	mir	dir	ihm	ihm
MNOŽINA				
	IZ POŠTOVANJA			
S/N	wir	ih	sie	Sie
DO/A	uns	euch	sie	Sie
IO/D	uns	euch	ihnen	Ihnen

Ovo će vam zacijelo pomoći da upamtite oblike za dativ:

- m za određeni i neodređeni član te zamjenice 3. lica jednine
 za muški i srednji rod,
- r za 3. lice jednine, ženski rod,
- en za sve oblike u množini.

21. Glagoli s objektom u dativu (IO)

Osim glagala poput:

bringen	donijeti (nekome nešto)
geben	dati (nekome nešto)
schenken	darovati (nekome nešto)
wünschen	željeti (nekome nešto)

koji po svojoj prirodi i značenju imaju indirektni objekt uz direktni, u njemačkom postoji niz glagola koji imaju indirektni objekt ako an označava ljudsko biće:

begegnen	sresti (nekoga, u njemačkom dativ)
helfen	pomoći (nekome)
gefallen	svidjeti se (nekome)
glauben	vjerovati (nekome)
verzeihen	oprostiti (nekome)
raten	savjetovati (nekome)

7. vježba

Ponavno napišite *sljedeće* rečenice tako da imenice u zagrada *ma* upotrijebite umjesto imenica koje stoje ispred njih. Napravite sve potrebne promjene. Da bismo vam pomogli, označili smo imenice koje treba zamijeniti.

Ich bringe meiner Mutter (Vater) eine Zeitung (Buch).

Ich gebe sie ihr in der Küche (Flur).

Ich schenke meiner Schwester (Bruder) eine Katze (Hund) und wünsche ihr einen guten Tag.

RAZGOVOR

Proučite *sljedeći* razgovor i naučite sve rečenice i njihavo značenje napamet. Ovo su nove riječi:

heute	abend	večeras
eingeladen		pozvan
man		neodređena zamjenica, u hrvatskom obično uz povratni glagol
netten		zgodna (ovdje: zgodnoj)
die Dame (-n)		dama, gospođa
rate		crvene
bestimmt		svakako
gut		dobro
wieviele?		koliko?
sollen		trebati
ach!		ah!
verheiratet		udata, oženjen
vielleicht		možda
nie		nikada
wieso denn?		kako to?
bedeuten		značiti
gelbe		žute
die Nelke (-n)		karanfil
bitte schön!		izvolite
viel Spaß!		dobru zabavu!

U cvjećarnici: Što se daruje domi?

Kunde	Ich bin heute abend eingeladen. Was schenkt man einer netten Dame?
Besitzerin	Moment bitte... Ich helfe Ihnen sofort. Rote Rosen gefallen ihr bestimmt.

- K Wie teuer sind rate Rasen?
 B Sie kasten zwei Euro fünfzig dos Stück.
 K Gut, ich nehme Rasen.
 B Wieviele sollen es sein? ...fünf ..., sieben ..., neun ...?
 K Geben Sie mir fünf Stück bitte! ... Ach jo, bringe ich
 ihrem Mann auch etwas?
 B Was? Die Dame ist verheiratet!?! Rate Rasen
 gefallen ihr vielleicht, aber ihr Mann verzeiht Ihnen
 nie, glauben Sie mir.
 K Wieso denn?
 B Rate Rasen bedeuten Liebe. Ich rote Ihnen, schenken
 Sie ihr gelbe Nelken... Bitte schön... Ich wünsche
 Ihnen viel Spaß heute abend.

PRIJEVOD

- Kupoc Pozvon som no večeru. Što se doruže lijepoj domi?
 Vlosnica Somo trenutok, molim... Odmoh ću Vam pomoći.
 K Sigurno će joj se svidjeti crvene ruže.
 V Koliko stoje crvene ruže?
 K Stoje dvo euro i pedeset centi po komodu.
 K Dobro, uzet ću ruže.
 V Koliko ih treba biti? ... Pet ..., sedom ..., devet ...?
 K Dajte mi, molim, pet komoda ... Ah, do, treba li i
 njezinom suprugu nešto donijeti?
 V Što? Zor je domo udato!?! Možda će joj se crvene ruže
 svidjeti, ali njezin suprug vam to nikada neće oprostiti,
 vjerujte mi!
 K Koko to?
 V Crvene ruže znoče ljubov. Sovjetujem vam do joj
 poklonite žute koranfile ... Izvolite ... Želim Vam dobru
 zobovu večeras.

5. lekcija

22. Tvorba pitanja

- (a) *Kada se očekuje odgovor ja (da) ili nein (ne).*

Kada postavljamo pitanje no koje treba odgovarati s „da“ ili „ne“ dovoljno je preokrenuti red riječi, dokle početi s glagolom izo kojeg slijedi subjekt.

Ist er Elektriker?	Je li on električar?
Kommt er heute?	Dolazi li on danas?
Kommt er oft?	Dolazi li često?
Hat sie Geschwister?	Ima li brata ili sestru?
Arbeiten sie?	Rode li oni?

- (b) *Kodo se očekuje do odgovor sadrži neku infarmaciju.*

Kada postavljamo pitanje da bismo dobili neku infarmaciju, potrebno je pitanje započeti odgovorajućom riječi:

was?	što?
wie?	koko?
wo?	gdje?
wer?	tko?
wen?	koga?
wem?	komu?
wann?	kado?
warum?	zašto?

a zatim slijedi glogol pa subjekt.

Iznimka: koda je subjekt jednak upitnoj riječi, posebice u slučaju wer? i wos? (u primjerimo koji slijede to je označena s +):

Was kosten die Kortoffeln?	Koliko stoje krumpiri?
Was macht das?	Koliko je to?
+ Was kommt jetzt?	Što sada dolazi?
Wie fahren Sie?	Koko putujete?
Wie heißt der Sohn?	Koko se zove sin?
Wo wohnt die Freundin?	Gdje stanuje prijateljico?
+ Wer wohnt hier?	Tko ovdje stanuje?
Wer ist der Besitzer?	Tko je vlasnik?
Wen kennt der Junge?	Kogo poznaje mladić?
Wem bringt er die Blumen?	Komu donosi cvijeće?
Wonn fahren wir?	Kado putujemo?

Opaske:

- (I.) Kada ne znamo odgovor, upotrijebit ćemo ovaj izraz:
 Ich weiß (es) nicht.
 Upotreba negacije nicht obrađena je u 23. poglavlju.

- (II.) U njemačkom jeziku pitanja se često upotrebljavaju kada uljudno molimo ili tražimo neku uslugu. U hrvatskom bismo rekli: „Biste li...“ ili „Biste li mogli...“ (Vidi 69. poglavlje.)
 Geben Sie mir bitte die Zeitung? Dajte mi, molim, novine.
 Reichen Sie bitte den Zucker? Dodajte, molim, šećer.

- (III.) Izraz was für (ein)? zapravo znači „kakav“, „kakva vrsta“, „koji tip“, itd.:

Was für ein Auto haben Sie? Kakav auto imate?
 Was für Blumen bringt er? Kakvo cvijeće donosi?
 Was für einen Teppich sucht sie? Kakav sag ono traži?
 Was für ein Mensch ist er? Kakav je on čovjek?

Ein u izrazu was für ein sklanja se, tj. dobiva nastavke kao član u rečenici koja prethodi pitanju.

Sie haben ein Auto. Was
 für ein Auto haben Sie?
 Sie sucht einen Teppich.
 Was für einen Teppich
 sucht sie?

Vi imate automobil.
 Kakav automobil imate?
 Ona traži sag.
 Kakav sag traži?

8. vježba

Umetnite odgovarajuću upitnu riječ iz desnog stupca u sljedeća

pitanja:

1. ... für ein Auto hat er?
2. ... kommt er?
3. ... besucht er?
4. ... wohnt die Freundin?
5. ... ist sie?
6. ... heißt sie?
7. ... liebt er sie?

Wen
 Wer
 Was
 Wie
 Warum
 Wann
 Wo

23. Niječne rečenice

U 17. poglavlju već smo upoznali široku upotrebu riječi *kein* u tvorbi niječnih rečenica. Kad se ne može upotrijebiti *kein* (*kein* se upotrebljava samo ispred imenica kad bi one stajale s neodređenim članom, tj. *kein* znači samo „ne jedan” ili „nijedan”), onda se upotrebljava negacija *nicht*. Negacija *nicht* slijedi glagol, no katkad se odvaja od njega i javlja kasnije u rečenici, čak i na kraju rečenice. Nikad se ne javlja između subjekta i glagola.

Evo nekoliko primjera niječnih rečenica:

Er schwimmt nicht immer.
Wir kennen sie nach nicht.
Es funktioniert nicht gut.

On ne pliva uvijek.
 Mi ih još ne poznajemo.
 Ne radi dobro.

Isti se princip primjenjuje i u pitanjima s glagolima iz 22. poglavlja:
Ist er nicht Elektriker? Nije li on električar?
Kommt er nicht heute? Ne dolazi li danas?
Kommt er nicht oft? Ne dolazi li često?
Warum arbeiten sie nicht? Zašto ne rade?
 ali:

Hat sie keine Geschwister?

Nema li ona braće i sestara?

24. Zapovijedi i molbe

Započnite uputu ili zahtjev glagolom s nastavkom *-en* i zatim nastavite sa **Sie**:

Kommen Sie sofort!

Odmah dođite!

Ako želimo malo ublažiti ton, možemo dodati *bitte* (molim):

Geben Sie mir bitte die Zeitung! Molim Vas dajte mi novine.

Usporedite ovu rečenicu s gotovo posve jednakom rečenicom u 22. poglavlju. One izgledaju jednako, ali se razlikuju u intonaciji. Jedini oblik upute koji se razlikuje od gore navedenog je oblik glagola *biti* (*sein*) koji glasi: **seien Sie!** Evo primjera:

Seien Sie so nett und bringen Sie mir die Zeitung!

Budite tako ljubazni i donesite mi novine.

9. vježba

Prevedite sljedeći prizor no njemački. Prevedite samo ono što govornici kožu, o ne upute. Trebat će vam ove nove riječi:

prodavač
molim lijepo...?

vodič

vodič kroz grad

pitati

šef, poslovođa

tražiti

toko nešto

sigurno

prijeko

pogledati, zaviriti

tomo

ludo, šašavo

od

naravno

trebati

ovdje

poznavati

grad

der Verkäufer
bitte schön...?
der Führer (-)
der Stadtführer (-)
fragen

der Chef (-s)

suchen

so etwas

sicher

drüben

gucken

dort

verrückt

van

natürlich

brauchen

hier

kennen

die Stadt (-e)

Strankinja (Fremde) pokušavo kupiti vodič kroz grad u knjižari u Bunsenheimu.

Prodavač

Strankinja

P

S

P

S

Šef

Izvolite...?

Dobar dan. Imate li vodič?

Kakav vodič?

Vodič kroz grad?

Ne znam. Pitojte šefa.

Dobar dan. Tražim vodič kroz grad.

Imate li tokvo što?

Da, naravno. Vodiči su ondje prijeko. Pogledajte tomo.

Deset minuta kasnije

S

To je ludo. Našla sam vodiče kroz Frankfurt,

Gießen, Marburg i Kassel, ali ne i vodič kroz

Bunsenheim.

Šef

Norovno do ne. Što će nam vodič za Bunsenheim?

Mi ovdje živimo i poznajemo svoj grad.

Pošto isprovite svoj prijevod uz pomoć rješenja no kroju knjige, noudite dijalag napamet.

25. Pridjevi i prilozii

Već ste ponešto naučili o imenicama i glogolima u njemačkom jeziku. Imenice su riječi kojima se imenuju osobe, stvari i pojmovi, a glogoli izriču radnje. Sada ćemo uvesti pojam opisnih riječi ili pridjeva, kojima proširujemo značenje imenica, te priloge kojima proširujemo značenje glogola.

Pridjevi mogu prethoditi imenicama, dakle stajati ispred njih, npr. „lijepo vrijeme“. Pridjevi mogu opisivati imenicu i ako su s njom povezani oblikom glogola sein (biti), npr. „vrijeme je bilo lijepo“. Prilozi se upotrebljavaju mnogo slobodnije i upotpunjavaju ili proširuju značenje radnje koju izriče glogol, npr. „nezgodno je pao“. Prilog se može odnositi i na značenje cijele rečenice, npr. „snažno je udarila rukom po stolu“. U njemačkom jeziku ista riječ može se upotrebljavati kao pridjev i kao prilog:

Das Wetter ist schlecht.

Vrijeme je loše.

Das Kind singt schlecht.

Dijete loše pjevo.

O pridjevima koji prethode imenicama govorit ćemo u 29. poglavlju.

(a) Pridjevi i prilozii pojačavaju, oslabljuju ili niječu značenje riječi:

sehr	vrlo
zu	pre-
so	tako
ziemlich	prilično
etwas	nešto
nicht	ne
nicht so	ne toliko
gar nicht	uopće ne

Der Chef ist gar nicht höflich.

Šef uopće nije uljudan.

Das Kind trinkt die Milch

Dijete prilično brzo pije mlijeko.

ziemlich schnell.

(b) pridjevi i prilozii tvore komparative i superlative na isti način:

(1.) Komparativ (drugi stupanj)

Das Wetter ist heute schlechter

Vrijeme je danas lošije nego

als gestern.

jučer.

Das Kind singt schlecht, aber

Dijete loše pjeva, oli majka

die Mutter singt schlechter.

pjeva lošije.

Za komparativ dodajte nastavak -er osnovnom pridjevu ili prilogu i premo potrebi upotrijebite als. Katkad, a posebice kod učestalih pridjeva i priloga morat ćete promijeniti i samoglosnik:

alt	star	älter	stariji
arm	siromašan	ärmer	siromašniji

groß
hart
jung
kalt
klug
krank
kurz
lang
alt
schwach
stark
warm

velik
tvrd
mlad
hladan
pаметan
balestan
kratak
dug
čest
slab
jak
topao

größer
härter
jünger
kälter
klüger
kränker
kürzer
länger
älter
schwächer
stärker
wärmer

veći
tvrdi
mlađi
hladniji
pametniji
bolesniji
kraći
duži
češći
slabiji
jači
topliji

Ove promjene samaglasnika prenose se i u superlativ.

(II.) Superlativ (treći stupanj)

Das Wetter war vergessen

am schlechtesten.

Der Vater singt

am schlechtesten.

Das Wetter war varvargestern

am schänsten.

Die Kusine singt am schänsten.

Vrijeme je prekjucher bilo

najlošije.

Otac najlošije pjeva.

Vrijeme je prekjucher bilo

najljepše.

Sestrična najljepše pjeva.

Za tvorbu superlativa stavite ispred pridjeva ili priloga riječ am, a sa-
maj riječi dodajte nastavak -(e)sten. Umetak -e se upotrebljava kada
karijen riječi završava sa -s, -ß (ali ne kod groß – am grästen), -d i -t.
Međutim, kada pridjev stoji ispred imenice (npr. „najljepše vrijeme“),
ne upotrebljava se am, a i nastavak može biti različit ad -en. O tome
govori 29. poglavlje.

(c) U njemačkom, kao i u većini jezika, nekoliko pridjeva i
priloga ima posebne oblike:

gut	dobar	besser	bolji	am besten	najbolji
viel	mnogo	mehr	više	am meisten	najviše
hoch	visok	höher	viši	am höchsten	najviši
nahe	blizu	näher	bliže	am nächsten	najbliže

(d) sa ... wie = tako ... kao

Kada uspoređujemo dvije imenice iste vrijednosti u njemačkom
se upotrebljava izraz sa ... wie (točnice stoje umjesto pridjeva ili
priloga):

Das Haus ist so klein wie Kuća je malena kao šupa.
ein Schuppen.

Ich kamme so schnell wie möglich. Doći ću što brže budem mogao.

Možemo također upotrijebiti izraz ebensa ... wie:

Das Schlafzimmer ist ebensa groß wie das Wohnzimmer.

Spavaća soba je jednako velika kao dnevna soba.

Der Vetter singt ebensa schön wie die Kusine.

Bratić pjeva jednako lijepo kao sestrična.

10. vježba

1. Meine Mutter ist alt, aber mein Vater ist älter.

Nastavite popunjavati rečenice premo gornjem modelu:

2. Mein Bruder ist groß, aber meine Schwester ist...

3. Die Frau ist jung, aber die Wirtin ist...

4. Der Sohn ist klug, aber die Tochter ist...

5. Das Zimmer ist warm, aber das Bett ist...

6. Die gelbe Nelke ist lang, aber die rote Rose ist...

7. Die Frau ist nett, aber der Mann ist...

RAZGOVOR

Prevedite sljedeći prizor na hrvatski. Trebat ćete ove riječi:

die Hausbesitzerin (-nen)

kućevlasnica

das Wohnzimmer (-)

dnevna soba

das Schlafzimmer (-)

spavaća soba

der Mieter (-)

zakupnik, stanar

der Flur (-e)

predsoblje

dunk(e)l +

taman

die Straße (-n)

ulica

laut

glasan, bučan

eigentlich

zapravo

oben

gore

hell

svijetao

der Raum (-'e)

soba, prostorija

bestimmt

svakako

breit

širak

unten

dolje

die Decke (-n)

strop

niedrig

nizak

winzig

malen, sićušan

5
 gegenüber
 die Aussicht (-en)
 wunderschön
 der Garten ("")
 liegen
 nämlich
 hinten
 ruhig
 varn
 nehmen
 übrigens
 der Monat (-e)
 teu(e)r+
 jetzt
 zahlen

prekaputa
 pogled
 prekrasan
 vrt
 ležati
 naime
 straga
 miran, mirno
 naprijed, sprijeda
 uzeti
 uostalom, inače
 mjesec
 skup
 sada
 platiti

+ Slovo u zagradi^o nestat će kada pridjevu ili prilogu dodamo još jedan slag, npr. -er.

Prizor: Kućevlasnica pokazuje tri prazna stana mogućem stanaru: jedan u prizemlju na uličnoj strani kuće i dva na prvom katu, jedan na uličnoj, a drugi na vrtnoj strani kuće.

(a) U stanu u prizemlju
 Hausbesitzerin

Die Wohnung ist schön groß, zwei Wohnzimmer,
 vier Schlafzimmer, zwei Toiletten...

Mieter

Der Flur ist zu dunkel, und die Straße ist
 ziemlich laut. Diese Wohnung ist mir eigentlich
 zu groß. Ich brauche keine vier Schlafzimmer,
 eigentlich nur zwei... Sind die Wohnungen oben
 kleiner?

H Ja. Sie sind auch etwas heller als diese.

(b) U stanu na prvom katu, s ulične strane

H Diese Räume gefallen Ihnen bestimmt... nur
 ein Wohnzimmer, aber breiter und länger als
 das Wohnzimmer unten.

M Ja, schön, aber die Decke ist niedriger als
 unten. Die drei Schlafzimmer sind mir zu winzig,
 und es ist ebenso laut hier wie unten.

(c) U stanu na prvom katu, na vrtnoj strani

H Diese Wohnung ist am schönsten. Hier sind nur
 zwei Schlafzimmer. Sie sind aber etwas größer
 als die Schlafzimmer gegenüber. Die Aussicht

ist wunderschön, der Garten liegt nämlich hinten.

- M Ja, und diese Wohnung ist auch viel ruhiger als die Wohnungen vorn. Ja, ich nehme sie... Wie hoch ist übrigens die Miete?
 H Neunhundertfünfzig Eura pro Monat.
 M Was!?!? Nein, das ist mir zu teuer. Das ist viel mehr, als ich jetzt zahle.

Usporedite svoj prijevod s prijevodom koji slijedi. Kada ispravite svoju verziju prijevoda, naučite rečenice dijaloga napamet.

PRIJEVOD

(a) U stanu u prizemlju

Kućevlasnica

Ovaj stan je lijepo prostran, dvije dnevne sobe, četiri spavaće sobe, dva zahoda ...

Stanar

Predsjatelj je pretamno, a ulica je prilično bučna. Ovaj mi je stan zapravo prevelik. Ja ne trebam četiri spavaće sobe, samo dvije...

Jesu li stanovi gore manji?

K

Da. Oni su i nešto svjetliji nego ovaj.

(b) U stanu na prvom katu, s ulične strane

K

Ovaj prostor će vam se sigurno svidjeti... samo jedna dnevna soba, ali šira i duža od dnevne sobe dolje.

S

Da, lijepo je to, ali strap je niži nego dolje. Ove tri spavaće sobe su mi premalene, a bučna je kao i dolje.

(c) U stanu na prvom katu, na stražnjoj strani

K

Ovaj je stan najljepši. Tu su samo dvije spavaće sobe. Ali one su nešto veće od spavaćih soba prekoputa. Pogled je prekrasan, naime straga je vrt.

S

Da, a ovaj stan je i mnogo mirniji od stana na prednjoj strani. Da, uzet ću ga... Uostalom, kolika je najamнина?

K

Devetstadeset eura na mjesec.

S

Što!?!? Ne, ta mi je preskupo. To je mnogo više nego što sada plaćam.

6. lekcija

26. Prijedlozi

Prijedlozi su nepromijenjive riječi. Upotrebljavaju se za povezivanje ostalih vrsta riječi: imenica, pridjeva i glagola. Na taj način omogućuju tvorbu kompleksnijih struktura. Prijedlozi, kao što im to i ime kaže, obično stoje ispred imenica ili zamjenica:

ići u kuću	pisma <i>ad</i> brata	razgovarati a njemu
gledati prema njoj	bačena na zemlju	

Pojedini prijedlozi upotrebljavaju se sa strago određenim padežom imenice koja slijedi: to može biti padež DO, dakle akuzativ, ili padež IO, dakle dativ. Neki prijedlozi mogu se upotrebljavati i s akuzativom i s dativom, što ovisi o značenju. Predstaviti ćemo prijedloge koji su grupirani prema padežima s kojima se upotrebljavaju. Gotava je ne-moguće prevoditi prijedloge s jezika na jezik bez odgovarajućeg konteksta. Gdje je to moguće, dat ćemo prijevod. Prijedloge ćete najbolje naučiti ako učite njihovu upotrebu u odgovarajućem kontekstu. Također je potrebno pamtit i fraze i iznimke.

(a) *Prijedlozi s imenicom u akuzativu – padežu direktnog objekta (DO)*

durch	kroz, pa
für	za, pa, prema
gegen	prativ, prema, aka, gotovo
ohne	bez
um	aka, akala, za, u

Zapamtite tri sažeta oblika kada iza prijedloga slijedi *das*:

durchs (= durch das)	kroz prazor
Fenster	
fürs (= für das) Theater	za kazalište
ums (= um das) Feuer	ako vatre

(b) *Prijedlozi s imenicom u dativu – padežu indirektnog objekta (IO)*

aus	iz, od
bei	kod, pri, uz, kraj, pored
mit	s(a)
nach	u, prema, pa, iza, paslije (prema nekome mjestu, posebice u izrazu <i>nach Hause</i>)
seit	od, odavna
van	od (vrijeme, mjesto), o, iz, sa, po
zu	k, do, u, za, pa, kod, prema, uz

Zopamtite ove sažete oblike koda izo prijedloga stoji dem:

beim (= bei dem)	Gewitter	u oluji
vom (= von dem)	Dach	s krovo
zum (= zu dem)	Arzt	k liječniku
te kada slijedi der (podež IO zo ženski rod)		
zur (= zu der)	Seite	so strane

(c) *Prijedlozi s okuzativom i dotivom (DO//IO)*

Na pitanje „gdje?“ dolozi dotiv. No pitanje „kamo?“ dolazi okuzativ. U slijedećem papisu donosimo dvo mogućo značenje za svaki prijedlog:

	DO/A	IO/D
on	na (stranu), do (ruba)	pri, kod, na (strani)
auf	na (vrh, ravnu površinu)	u (s donima i datumima)
hinter	iza	no (uz glagole koji ne označavaju kretanje)
in	u (uz glagole kretanja)	iza
neben	pokraj, uz	u (u kontekstu prostora, vremena)
über	preko (s jedne na drugu stranu)	no uz brojeve vezone uz godine trebomo oblik im, npr. im Jahre 1992); unutra, iznutra
unter	da ispad, do dolje, ispod	pokraj, uz, zajedno s(o)
vor	ispred, do	iznad, preko
zwischen	između	ispod, pod prije, ispred, prije, pred (u kontekstu prošlog vremena) između

Zopamtite ove sažete oblike kada izo prijedloga slijedi das:

ons (= an dos)	Feuer	no votru
oufs (= auf dos)	Wasser	no vodu
ins (= in das)	Netz	u mrežu
vors (= vor dos)	Auto	pred automobil

kao i kada slijedi dem:
om (= an dem) Montag u ponedjeljak
im (= in dem) Schnee u snijegu

Sljedeće rečenice pokazat će princip odabira padeža imenice nakon prijedloga – okuzativ ili dativ (DO ili IO):

- (I.) Fritz geht an den Schrank, Liese steht am Schrank.
Fritz ide premo ormara, Liese stoji uz ormar.
(II.) Er legt die Zeitung auf den Schrank, sie liegt jetzt auf dem Schrank.
On stavlja novine no ormar, one sada leže (stoje) no ormoru.
(III.) Fritz springt hinter den Schrank, Liese ist schon hinter dem Schrank.
Fritz skoče iza ormara, Liese je već iza ormara.
(IV.) Fritz geht jetzt in den Schrank, Liese singt im Schrank.
Fritz sado ulazi u ormar, Liese pjeva u ormara.
(V.) Die Katze geht neben den Stuhl, der Hund liegt schon neben dem Stuhl.
Mačka prolazi pokraj stolca, pas već leži pokraj stolca.
(VI.) Die Katze springt über den Tisch, die Uhr hängt über dem Tisch.
Mačka skače preko stola, sat visi iznad stola.
(VII.) Fritz kriecht unter den Tisch, die Zeitung liegt unter dem Tisch.

Fritz puže pod stol, novine leže pod stolom.

Opaska: treba paziti na oblike imenica iza prijedloga, ovisno o tome imamo li glagole kretanja (s akuzativom imenice) ili stonja i mirovanja (s dativom) isključivo u njemačkom jeziku, bez obzira na oblik u prijevodu.

- (d) Dva prijedloga koja se ne uklapaju u gornja pravila: bis i gegenüber

(I.) bis se može upotrebljavati na dva načina:

kada izriče vrijeme ili brojeve, onda znači: dok, do, do nekog vremena.

Opaska: iza prijedloga slijedi akuzativ, npr. bis nächstes Jahr, do sljedeće godine; bis nächsten Montag, do sljedećeg ponedjeljka.

U ostalim izrazima prijedlog znači: do (odnosi se na broj ili mjesto).

Opaska: prijedlog ne može stojati sam, osim u imenimo mjesto.

Iza bis mora slijediti prijedlog poput an, auf, in. Toj drugi prijedlog utječeć će na izbor padeža imenice ili zamjenice koju slijedi.

Evo primjera za obje upotrebe:

Fritz kommt nur bis Bunsenheim, findet ein Gasthaus, geht bis an die Tür, wartet bis fünf Uhr, zählt bis fünfzig, kommt dann bis in die Gaststube, aber: keiner ist da!

Fritz doloži somo do Bunsenheima, nađe gostionicu, ide do vroto, čeko do pet sati, broji do pedeset, uđe onda u sobu za goste, ali ondje nema nikoga!

(II.) gegenüber znači: nasuprot, prema, u usporedbi s.

Opaska: prijedlog obično slijedi imenicu ili zamjenicu no koju se odnosi. Imenico ili zamjenica ispred prijedloga gegenüber mora stožati u padežu IO (dativu).

Evo primjera:

Die Kirche steht am Marktplatz dem Gasthaus „Zur Rose“ gegenüber, und Sie finden das Theater am Theaterplatz der Tauristeninformation gegenüber.

Crkva je na trgu, preko puta (nasuprot) gostionici „K ruži“, o kozalište na Kozališnom trgu, nasuprot turističkoj agenciji.

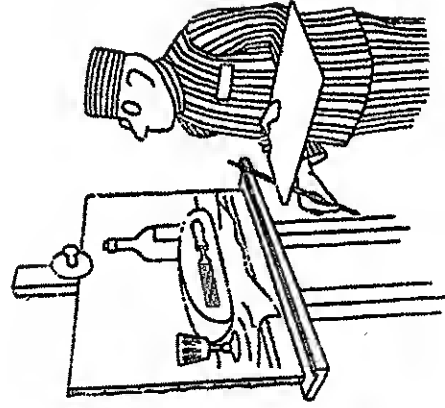
11. vježba

Dovršite priču koja slijedi no osnovi crteža, i to tako da u prazna mjesta označena slavom „P“ zo prijedlog umetnete odgovarajući prijedlog, a članovima dodate odgovarajuće nastavke za padež. Bit će vam potrebni slijedeći podaci:

(I.) Prijedlozi su navedeni redom kojim se javljaju u tekstu priče: mit, in, var, auf, auf, neben, hinter, mit, auf, für, in

(II.) Nove riječi s noznakom značenje i rodo također su poredane prema redu javljanja u tekstu:

der Verbrecher (-)	provalnik
der Pinsel (-)	kist
die Palette (-n)	paleta
die Hand (-e)	ruka
das Bild (-er)	slika
die Sache (-n)	stvar
die Tischdecke (-n)	stolnjak
das Brot (-e)	kruh
das Glas (-er)	čaša
die Flasche (-n)	boca
der Korken (-)	čep
das Etikett (-en)	naljepnica
wichtig	važno
die Feile (-n)	turpija

Der Verbrecher steht P ein ... Pinsel und ein ... Palette P d ...
 Hand P ein ... Bild P d ... Bild sind mehrere Sachen. P ein ...
 Tischdecke liegt ein Brat. P d ... Brat ist ein Glas, und P d ...
 Brat ist eine Flasche P ein ... Karken. P d ... Flasche ist ein
 Etikett. Was ist aber P d ... Verbrecher am wichtigsten? Die Felle
P d ... Brat natürlich!

12. vježba

Prevedite sljedeće rečenice na njemački jezik – ta je zapravo mini triler. Eva papisa navih riječi koje ćete trebati, a iza rečenica kaje trebate prevesti naći ćete potrebne prijedloge u zagradama. Neke će vam se rečenice činiti mala čudne, no željeli smo da vam prijevod bude „pravi njemački“.

provalnik	der Einbrecher (-)
kućna vrata	die Haustür (-en)
kucati	klopfen
nitko, nijedan	niemand, keiner
viriti	gucken
naći	finden
registarska oznaka	das Nummernschild (-er)
garaža	die Garage (-n)
natrag	zurück
staviti, gurati	stecken
okvir, dvorak	der Rahmen (-)
otvoriti	öffnen

stube
sjediti
kostur
sjekira

die Treppe (-n)
sitzen
das Skelett (-e)
die Axt (-"e)

Provolnik ide do kućnih vrata. (bis an)
On kuca no vrata. (an)
Nitko ne dolozi do vrata. (zu)
On ide iza kuće i viñ kroz prozor. (um, durch)
On nađe automobil bez registrarske oznake između kuće i gorōže.
(ohne, zwischen)
On ide natrag do kućnih vrata. (an)
On stavlja (gura) turpiju između vrata i davoratka. (zwischen)
On otvara vrata turpijom i ulazi u predvorje. (mit, in)
Nosuprot njemu na stubama sjedi kostur so sjekirom u glavi.
(gegenüber, auf, mit, in)

27. Kako izreći postojanje ili raspoloživost

U hrvatskom jeziku postoje razni načini da kažemo kako nešto je/nije ovdje, nečega imo/nema itd. Uglavnom upotrebljavamo glagol „biti“ i ponekad „imati“. Evo nekoliko primjera – obratite pozornost na padeže imenica koje slijede spomenute glagole:

U smočnici je miš.
U rijeci su ribe i rakovi.
Ima kolača i kave za užinu.
Nemamo više kruha kod kuće.

Opaska: u hrvatskom se padež iza glagola imati/nemati zove prativni genitiv.

Kado je važno naglositi da nešto postoji/ne postoji ili do nam stoji/ne stoji na raspolaganju, u njemočkom jeziku upotrebljava se glagol geben u obliku es gibt. U ovom izrazu es je subjekt, o stvari koje se navode moraju biti u padežu DO (akuzativu):

Es gibt heute einen Film im Fernsehen.
Donas je na televiziji film / imo film.
Gibt es keinen Kuchen mehr?
Zar više nema kolačo?
Es gibt einige Ausländer im Hotel.
U hotelu ima nekoliko stranaca.
Es gibt jetzt Abendbrot!
Soda je večera!

Iz gornjih ste primjera mogli vidjeti da se oblik *es gibt* ne mijenja ako slijedi množina – to je i logično jer je *es* u jednini. Pitanje: *Was gibt es?* (koje se obično izgovara skraćeno: *Was gibt's*) znači: Što ima...? (obično se odnosi na ručak, robu u prodavaonici, program na televiziji itd.)

13. vježba

Prevedite sljedeći razgovor na njemački jezik. Bit će vam potrebne sljedeće riječi:

hotelski gost	der Hotelgast (-e)
televizija	das Fernsehen
na televiziji	im Fernsehen
večeras	heute abend
konobar	der Kellner (-)
televizijski vodič, časopis	die Fernsehzeitung (-en)
tjedan	die Woche (-n)
ovog tjedna, ovaj tjedan	diese Woche (kao „heute abend“)
dnevne novine	die Tageszeitung (-en)
avdije	hier
nažalost	leider
jučer	gestern

U salonu za televiziju u hotelu

Hotelski gost Što ima večeras na televiziji?

Konobar Ne znam.

G Molim pogledajte u televizijski vodič. (in + DO)

K Nema televizijskog vodiča ovaj tjedan.

G Ima li dnevnih novina?

K Da, evo dnevnih novina, ali na žalost od jučer.
(van)

7. lekcija

28. Riječi slične članovima

Određeni član (d...) označava poznate i već spomenute imenice. Neodređeni član (ein...) se odnosi na nepoznata, prvi put spomenuto. Ima riječi koje su slične članovima: javljaju se na istome mjestu ispred imenica, imaju nastavke poput njih i, dakako, slično značenje. Nastavke kao **ein...** imaju riječi koje naznačavaju pasjedovanje (moj, tvoj, njegov, njezin, njegova, naš, vaš, njihov).

Nastavke kao **d...** ima šest drugih riječi koje ne označavaju posjedovanje, tj. riječi koje uključuju značenja „ovaj“, „svaki“, „koji“?

(a) Riječi koje imaju nastavke kao određeni član:

dieser	ovaj (odnosi se na osobe ili predmete u blizini)
jener	anaj (za udaljenije)
welcher	koji? kakav?
jeder	svaki
solcher	takav
mancher	neki

(I.) **jener** se često upotrebljava s **dieser**: ovaj ... anaj.

(II.) **salch...** i **manch...** u jednini imaju i alternativne oblike **solch ein** i **manch ein**, a u tom slučaju samo **ein** daje nastavke. Znače nije **solch ein** može se izreći i oblikom **ein solch...** (avdje za nas tavke pogledati paglavlje 29, b) i vrlo učestelim ablikom **so ein**.

(III.) **manch...** ima nekaliko značenja: „mnagi“, „pajedini“, „neki“, „nekaliko“. Bez obzira na oblik jednine ili množine, riječ je uvijek po značenju množina.

Sve te riječi sklanjaju se kao određeni član.

	JEDNINA			MNOŽINA		
	m	ž	s	m	ž	s
N	dieser	diese	dieses	diese	diese	diesen
A	diesen	diese	dieses	diese	diese	diesen
D	diesem	dieser	diesem	diesen	diesen	diesen

dies... Kennen Sie Dieses Buch aus der Hugo-Reihe?
Poznajete li ovu knjigu iz zbirke Hugo?

jed... Jedes Kind bekommt ein Ei.
Svako dijete dobiva jedno jaje.
Ich bin für jeden Vorschlag offen.
Spremon sam za bilo koji prijedlog.

welch... Auf welchen Bus warten Sie?
Koji autobus čekate?
Welchen Druck hat der Reifen?
Kakav tlak ima guma?

jen... Der Film stammt aus jener Zeit var dem 1. Weltkrieg.
Film pođe iz onog vremena prije 1. svjetskog rata.
Wir sprechen oft über dieses un jenes.
Pričamo često o ovom i onom.

salch... Er hat salche Schwierigkeiten mit seinem Vater.
Ima takve teškoće sa svojim ocem.
Wir haben salches Glück mit dem Wetter.
Imamo takvu sreću s vremenom.

manch... Mancher Palizist trinkt selbst zu viel.
I pokoji policajac previše pije.

Sve riječi koje pripadaju tipu d... mogu se upotrebljavati ne samo ispred imenica već i samostalno, a imenica se podrazumijeva premo kontekstu.

Ich trinke aus diesem Glas. Trinken Sie aus diesem?
Pit ću iz ove čaše. Hoćete li vi piti iz ove?

jeder (A: jeden, D: jedem) kada je riječ sama znači „svatko“ (kao što riječ keiner (A: keinen, D: keinem), kada je soma, znači „nitko“).

(b) Riječi koje dobivaju nastavke kao određeni član

mein	moj	unser	naš
dein	tvoj	euer	voš
ihr	njezin	Ihr	Voš
sein	njegov	ihr	njihov

Riječi tipa ein na primjeru unser i ihr:

	JEDNINA		MNOŽINA
	m	ž	s
N	unser	unsere	unsere
A	unseren	unsere	unsere
D	unserem	unserer	unseren

	JEDNINA		MNOŽINA
	m	ž	m ž s
N	Ihr	Ihre	Ihre
A	Ihren	Ihre	Ihre
D	Ihrem	Ihrer	Ihren

Sve riječi tipo ein koje imaju značenje svojine ili posjedovanja, mogu se upotrebljavati ne samo ispred imenica već i samostalno, i imaju značenje „moj, naš, vaš, njegov, njezin, njegovo, njihov“.

Nastavci su jednaki kao u gornjim tablicama, osim što oblik za S (nominativ) u muškom rodu jednine dobiva nastavak -er, a srednji rod jednine kada je S ili DO (akuzativ) dobiva nastavak -s.

Leihen Sie mir bitte Ihren Bleistift. Meiner ist weg.

Posudite mi, molim, svoju olovku. Moja je nestala. (Nema je.)

Mein Fahrrad ist fünf Jahre alt. Wie alt ist Ihrs?

Moj bicikl je stor pet godina. Kojiko je stor vaš? .

14. vježba

1. Geht er ohne seine Freundin ins Theater?

Nein, er geht mit seiner Freundin ins Theater.

Nastavite s vježbom prema zadanome modelu, s punim rečenicama:

2. Ist sie ohne ihre Schwester bei Müllers eingeladen?

Nein, ...

3. Kommt der Vater mit unserem Geschenk für die Mutter?

Nein, ...

4. Esse ich den Kuchen ohne eine Tasse Kaffee?

Nein, ...

5. Geht er ohne seinen Stadtführer durch Frankfurt?

Nein, ...

6. Mache ich das Abendbrot mit meiner Tochter?

Nein, ...

7. Geht sie mit ihrem Bruder zurTante?

Nein, ...

8. Kaufen wir die Wurst mit einer Cola?

Nein, ...

29. Pridjevi

Kada pridjevi stoje neposredno ispred imenice, tada dobivaju nastavke koji su slični, ali ne posve jednaki, nastavcima za određene i neodređene članove.

Postoje tri skupine nastavaka koje valja naučiti, ovisno o sljedećem:

- (a) prisutna je riječ tipa *der*,
- (b) prisutna je riječ tipa *ein*,
- (c) nema ni riječi tipa *der* ni tipa *ein*.

(a) Pridjevi koji slijede iza određenog člana:

	JEDNINA			MNOŽINA
	m	ž	s	m ž s
N	der arme Mann	die arme Frau	das arme Kind	die armen Leute
A	den armen Mann	die arme Frau	das arme Kind	die armen Leute
D	dem armen Mann	der armen Frau	dem armen Kind	den armen Leuten*

Imenice u množini u padažu IO (dativ) uvijek imaju nastavak -n, osim kod imenica stranog podrijetla, npr. Autos.

Sažetak pridjevskih nastavaka nakon određenog člana:

	JEDNINA			MNOŽINA
	m	ž	s	m ž s
N	-e	-e	-e	
A	-en	-e	-e	-en
D	-en	-en	-en	

(b) Pridjevi koji dolaze iza riječi tipa ein

	JEDNINA		MNOŽINA
	m	ž	s
N	ihr <u>armer</u> Mann	seine <u>arme</u> Frau	ihr <u>armes</u> Kind
A	ihren <u>armen</u> Mann	seine <u>arme</u> Frau	ihre <u>armen</u> Kinder
D	ihrem <u>armen</u> Mann	seiner <u>armen</u> Frau	ihren <u>armen</u> Kindern

Sažetak pridjevskih nastavaka nakon riječi tipa ein:

	JEDNINA		MNOŽINA
	m	ž	s
N	-er	-e	-es
A	-en	-e	-es
D	-en	-en	-en

(c) Pridjevi ispred kojih ne stoji riječ tipa d... ili ein

Svi se nastavci sada dabra razlikuju i bit će ih laka naučiti ako za-
pamtite adakle patječu – pogledajte dolje:

	JEDNINA		MNOŽINA
	m	ž	s
N	kalter Wein	kalte Limonade	kaltes Bier
A	kalt <u>e</u> Wein	kalte Limonade	kaltes Bier
D	kalt <u>em</u> Wein	kalter Limonade	kalt <u>em</u> Bier

	JEDNINA			MNOŽINA
	m	ž	s	
N	-er	-e	-es	-e
A	-en	-e	-es	-e
D	-em	-er	-em	-en

30. Brojevi: redni brojevi i razlomci

(a) Eva redoslijeda rednih brojeva (prvi, treći, itd.):

(I.) prvi: **erst**

(II.) drugi do deyetnaesti: glavnom broju (18. poglavlje) valja dodati nastavak -t, tako „drugi“ postaje zweit, „deveti“ postaje neunt, a „osamnaesti“ postje achtzehnt.

iznimke: treći dritt (-ei postaje -i-)

sedmi siebt (sieben gubi nastavak -en)

osmi acht (acht ne dobiva dodatni -t)

(III.) od dvadeseti na dalje valja dodati -st glavnom broju, tako tridesetpeti postaje fünfunddreißigst; stoti je hundertst.

Redni se brojevi uglavnom sklanjaju kao pridjevi koji stoje ispred imenice: upotrebljavaju nastavke opisane u 29. poglavlju.

Die fünfte Person von rechts ist mein Vater.

Peta osoba s desne strane je moj otac.

Ich nehme gern ein drittes Glas von dem herrlichen Wein.

Rado ću popiti treću čašu ovog sjajnog vina.

Evo dalje upotrebe nastavaka iz 29. poglavlja, odjeljak c:

Sie benutzen als erster (ili erste ako se obraćate ženskoj osobi) unsere neue Maschine.

Vi kao prvi upotrebljavate naš novi stroj.

Ich bin als siebter mit der Prüfung fertig.

Ja sam sedmi završio ispit.

(b) Osim kod »polovica«, die Hälfte (-n), razlomci se tvore dodavanjem nastavka -el rednom broju, a onda taj oblik postaje imenica srednjeg roda. Npr. „četvrtina“: das Viertel (-), „desetina“: das Zehntel (-). Dalje, „dvije trećine“: zwei Drittel,

„tri osmine“: **drei Achtel** „Polovica + nečega“ izriče se pomoću prijedloga van koji slijedi **iza die Hälfte: die Hälfte van...**, a ne s genitivom (50. poglavlje).

Die Hälfte van dem Geld gehärt mir.

Polovica novca pripada meni.

Međutim, ako iza „polovica“ ne slijedi imenica s određenim članom d... ili riječju koja ima slično značenje, npr. „ovaj“, „moj“, „svaki“ itd., već imenica s neodređenim članom ein..., umjesto imenice **die Hälfte** valja upotrijebiti pridjev halb (pola). Dakle: „pola sata“ je **ein halbe Stunde**, a „pola kruha“ **ein halbes Brat**.

Viertel se pojavljuje u mnogo složenica, kao npr. „četrvt + sat“, **eine Viertelstunde**; „četrvt + litra“, **ein Viertelliter** (imenica muškog ili srednjeg roda, bez promjene u množini).

„jedan i pol“ je **anderthalb** ili **eineinhalb** ili čak **einundeinhalb**, „pet i pol“ je **fünfeinhalb** ili **fünfundeinhalb**.

Ti oblici ne dobivaju pridjevske nastavke, čak ni kada stoje ispred imenice.

31. Oblici koje upotrebljavamo u razgovoru s bliskim osobama

U razgovorima unutar obitelji, među djecom, učenicima i studentima, prijateljima i suradnicima, uobičajeno je da se upotrebljava 2. lice zamjenica („ti/tvoj“) i odgovarajući oblik glagola. Zasad ćemo se osvrnuti samo na oblik jednine:

ZAMJENICE	POSVOJNE ZAMJENICE	GLAGOLI (PREZENT)	ZAPOVJEDNI NAČIN
N du		sein – bist haben – hast	sein – sei
A dich D dir	dein (tvoj)	ostali glagoli: osnova + (e)st*	ostali glagoli: samo osnova (bez zamjenice)

*(e) se dodaje osnovi koja završava na -t ili -d.

32. Red riječi (I)

Red riječi u njemačkom jeziku spomenut je već u 9. poglavlju kao posebna odlika, dosta zbunjujućo govorniku hrvatskog jezika. Već ste u 6. lekciji počeli vježbovi red riječi, iako vjerojatno niste toga ni bili svjesni.

MJESTO	GLAGOL	SUBJEKT
Auf dem Bild	sind	mehrere Sochen.
Auf einer Tischdecke	liegt	ein Brot.
Neben dem Brat	ist	ein Glas.
Hinter dem Brot	ist	eine Flasche mit einem Karken.
Auf der Flasche	ist	ein Etikett.

U jednostavnim tvrdnjama poput gornjih (ne u pitonjima ili uputama) „prirodni“ red riječi u njemačkom jeziku odgovara konstrukcija ma u hrvatskom jeziku u rečenicama koje počinju oznakama mjesta ili vremena: Na stolu je knjiga. U jesen je lišće žuto.

U njemačkom jeziku osim oznaka mjesta ili vremena no početku rečenice može stajati DO ili IO. Osnovno pravilo reda riječi u njemačkom je da glagol stoji no drugome mjestu u rečenici, bez obzira koji rečenični dio stoji no prvome mjestu. Jedini uvjet da DO ili IO staje na početku rečenice je da ti objekti upućuju na nešto spamenuto u prethodnoj rečenici ili da se odnose na nešto što je govorniku na pameti, a odnosi se na već spomenuto. Evo nekoliko dobrih primjera reda riječi koje ste već susreli u prethodnim lekcijama:

DO	GLAGOL	SUBJEKT	OSTATAK
zwei Cola	wollen	Sie	aber nur eine Wurst
den Theaterplatz	finden	Sie	dann sofort
so etwas	glaubt	kein Mensch	
viel Spaß	wünsche	ich	Ihnen heute abend
einen Stadtführer	suche	ich	

IO	GLAGOL	SUBJEKT	OSTATAK
Ihr	gefallen	rote Rosen	bestimmt
Ihnen	wünsche	ich	viel Spaß heute abend

15. vježba

Umetnite odgovarajuću riječ iz desnog stupca u slijedeće rečenice. Postoji više od jedne gramatičke mogućnosti, no vidjet ćete da sve mogućnosti neće imati odgovarajuće značenje, adhosna neće imati smisla.

1. glaubt einem Verbrecher.	Solches
2. Blumen sind für die Freundin?	Keiner
3. Kuchen haben sie für das Kind.	Welches?/!
4. Mann finde ich nett.	Jeder
5. Wein schmeckt wunderbar.	Dieser
6. Glück haben wir mit dem Wetter.	Welche?/!
7. Buch aus der Hugo-Reihe kennen Sie?	Jede
8. Hausbesitzer hat Schwierigkeiten.	Keinen
9. Katze kammt ins Haus./?	Diesen

16. vježba

Prevedite slijedeći „prizor“ na hrvatski jezik. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

einkaufen	kupovati, ići u kupovinu
jawohl!	naravno, (do), svakako
die Einkaufsliste (-n)	popis stvari koje valja kupiti
alles	sve
erst	najprije, prvo
hallen	donijeti, ići po nešto
der Backer (-)	pekar
das Weißbrat (-e)	bijeli kruh
frisch	svjež
das Bratchen (-)	pecivo, žemlja
billig	jeftin
der Marktkauf	naziv prodavaonice
fahren	voziti (se)
heute Nachmittag	danas poslijepodne
darthin	tamo, anamo
na gut!	no, dobro! u redu!
der Metzger (-)	mesar
halb	pola
das Pfund (-e)	funta (mjera za težinu, oko 45 dag)
(-) iza brojeva	mljeveno meso
das Hackfleisch	kuhan
gekacht	

der Schinken
bedienen
man

immer

das Fleisch
lieber

die Altstadt
müssen

dahin

das Gemüsegeschäft

der Kapfsalat (-e)
fest

die Gurke (-n)

die Bahne (-n)

grüne Bahnen

die Sache (-n)

der Salat (-e)

ander

das Gemüse

eilen

dach

der Markt (-e)

unbedingt

das Ei (-er)

Edeka

nach

viele

kriegen

šunka

posluživati

neodređena zamjenica (oni,

ljudi, čovjek)

uvijek

meso

radije

stari grad, gradska jezgra

morati

tamo, onamo

prodavaonica voća i povrća

glavica salate

čvrsto

krastovac

grah

mahunе

stvar

salata

drugi

povrće

žuriti

ipak

tržnica

bezuvjetno

jaje

ime lanca trgovina

još

mnogi/mnoge

dobiti

Odlazak u kupovinu

Sie Gehst du bitte jetzt einkaufen?

Er Jawohl! Hast du eine Einkaufsliste für mich?

Sie Nein, ich sage dir alles... Erst hal bitte vom Bäcker ein kleines Weißbrat und zehn frische Brätchen.

Er Sie sind billiger bei Marktkauf, und wir fahren heute Nachmittag darthin.

Sie Na gut! Dann kauf beim Metzger ein halbes Pfund Hackfleisch und zweihundertfünfzig Gramm gekackten Schinken.

Er Beim Metzger bedient man mich immer schlecht. Ich kaufe Fleisch lieber in der Altstadt, und heute Nachmittag müssen wir auch dahin.

Sie Na gut! Vom Gemüsegeschäft brauche ich dann einen Kopfsalat, anderthalb Pfund kleine feste Tomaten, eine schöne Gurke, zehn Pfund Kartoffeln und ein Pfund grüne Bohnen.

Er Die Sochen für den Salat und das andere Gemüse eilen nicht, und morgen ist doch Markt.

Sie No gut, aber ich brouche unbedingt Eier von Edeko.

Er Nein, brouchst du nicht. Wir haben noch viele. Eier kriegen wir dann auch vam Markt.

Sie Na gut, dann brauchst du nicht einkaufen gehen.

Pokušajte ponaviti garnji razgovor prema sjećanju i pritam neka vas vade sljedeće ključne riječi i izrazi:

Ona einkaufen?

On Einkoufsliste?

Ona sage alles... Bäcker... Weißbrot... Brätchen

On Marktkauf... fahren

Ona Metzger... Hockfleisch... Schinken

On schlecht... Altstodt... nachmittog

Ona Gemüsegeschäft... Kopfsolat... Tomaten... Gurke...

Kartaffeln...Bahnen

On eilen nicht... Markt

Ona Eier

On brouchst nicht... noch viele... Markt

Ona nicht einkaufen

17. vježba

Načinite dijalog u kojem će se svaki par rečenica asrivati na jednam ad papisanih parava stvari ili mjesta dagađanja. Prva rečenica mara biti uputa kaka kupiti neku stvar na adredenarne mjestu, a druga rečenica mara izreći želju (upatrijebite lieber) da se ta stvar kupi na nekam drugam mjestu. Poslužite se madelam kajji slijedi:

1. andertholb Pfund kleine feste Tomaten auf dem Markt

Hol bitte andertholb Pfund kleine feste Tamaten vom Gemüsegeschäft. Die Tomoten koufe ich lieber auf dem Markt.

2. ein kleines Weißbrot

bei Marktkouf

3. 250 Gramm gekachter Schinken

in der Altstadt

- 7
4. ein Kapfsalat
auf dem Markt
 5. zwanzig Eier
auf dem Markt
 6. eine schöne Gurke
auf dem Markt
 7. zehn frische Brätchen
bei Marktkauf
 8. ein halbes Pfund Hackfleisch
in der Altstadt
 9. zehn Pfund Kartoffeln
auf dem Markt
 10. ein Pfund grüne Bohnen
auf dem Markt

3

8. lekcija

33. Red riječi (II)

Pogledajmo prvu rečenicu razgovora iz 16. vježbe:
Gehst du jetzt bitte einkaufen?

U toj rečenici su dva glogola: **gehst** (glagol označen licem i brojem) i **einkaufen** (neodređeni glagolski oblik – infinitiv)

Važno je upamtiti pravilo: ako jednostavna rečenica ima dva glagola, jedan u određenom (finitnom) obliku, a drugi u neodređenom (nefinitnom obliku) onda neodređeni oblik MORA stajati na kraju rečenice.

Gehen se može javljati s drugim glagolima:

Ich gehe zweimal in der Woche schwimmen.
Idem plivati dvaput na tjedan.

Gehen wir morgen abend mit der Gruppe essen?
Idemo li sutra navečer jesti s grupom?

Meine Mutter geht immer früh schlafen.
Maja majka ide uvijek rano spavati.

Manchmal gehen wir stundenlang im Wald spazieren.
Katkad satima šetamo šumom.

34. Pomoćni i modalni glagoli

Osim glagola punog značenja postoje i glagoli nepotpunog značenja. Glagoli nepotpunog značenja uvijek moraju imati dopunu. Dije-
le se na pomoćne glagole („biti“, „htjeti“), koji služe tvorbi složenih
glagolskih oblika, i modalne glagole koji se uvijek upotrebljavaju s
još jednim glagolom kojemu na neki način mijenjaju značenje; npr.
trebati *pjevati* razlikuje se od *moći pjevati* ili *željeti pjevati*. Ovakve
glagole zovemo i modalnim glagolima. U njemačkom jeziku takvi su
glagoli pomoćni glagol za tvorbu futura, werden ili glagol koji izriče
dopuštenje da se nešto dogodi, lassen. Svi ovi glagoli javljaju se u
strukturi iz 33. poglavlja: određeni oblik (pomoćnog glagola) + neo-
dređeni oblik -en glagola punog značenja: *ich werde einkaufen; wir
lassen sie schlafen.*

Evo svih osam modalnih glagola s oblicima za prezent. Ovi su glagoli nepravilni u većini oblika.

DÜRFEN	KÖNNEN
smjeti	moći, znati
ich/er/sie(ona)/es darf	kann
wir/Sie/sie(oni) dürfen	können
du darfst	kannst
ihr dürft	könnt
MÖGEN	MÜSSEN
moći, voljeti	morati
ich/er/sie(ona)/es mag	muss
wir/Sie/sie(oni) mögen	müssen
du magst	musst
ihr mögt	müsst
SOLLEN	WOLLEN
marati, trebati	željeti, htjeti, namjeravati
Ich/er/sie(ona)/es soll	will
wir/Sie/sie(oni) sollen	wallen
du sollst	willst
ihr sollt	wollt
LASSEN	WERDEN
dapustiti,	postati, htjeti: pomoćni
pustiti	glagol za tvorbu futura
ich/er/sie(ona)/es lasse	werde
wir/Sie/sie(oni) lassen	werden
du lässt	wirst
ihr laßt	werdet

35. Upotreba pomoćnih i modalnih glagola (sadašnje vrijeme)

- (a) dürfen: moći, smjeti (dopuštenje), negativno značenje: ne smjeti
 Darf ich hier rauchen?
 Smijem li ovdje pušiti?
 Darf ich meinen Freund vorstellen?
 Mogu li predstaviti svog prijatelja?
 In der Kirche darf man nicht laut reden.
 U crkvi se ne smije glasno govoriti.

(b) können: moći, znati (mogućnost)

Für seine sechs Jahre kann er sehr gut schwimmen.

Za svojih šest godina on zna vrlo dobro plivati.

Seine Rede kann nach lange dauern.

Njegov govor može još dugo trajati.

Wir können seine Experimente nicht finanzieren.

Mi ne možemo financirati njegove pokuse.

(c) mägen: moći (mogućnost), željeti

Er mag wohl reich sein, er kommt trotzdem nicht in den Klub.

On može biti bogat, pa ipak neće ući u klub.

Ich mag nicht über alles klagen, aber...

Ne želim se na sve žaliti, ali...

(d) müssen: morati, negativno značenje: ne morati, ne trebati

Ich muss um zwölf zu Hause sein, sonst kommt das

Mittagessen zu spät auf den Tisch.

Moram u dvanaest sati biti kod kuće, inače će ručak prekasno biti na stolu.

Dieser Brief ist an dich. Du musst nicht unbedingt antworten.

Ovo pismo je naslovljeno na tebe. Ne moraš bezuvjetno odgovoriti. (Ne trebaš...)

(e) sollen: morati, trebati, pretpostavlja se da...

Du sollst erst essen und dann ins Kino gehen.

Moraš (trebaš) prvo jesti, a onda ići u kino.

Ich kann nicht länger auf ihn warten, er soll sofort kommen.

Ne mogu ga više čekati, mora odmah doći.

Ich kann ihn empfehlen, er soll ein sehr guter Klavierlehrer sein.

Mogu ga preporučiti: trebao bi biti dobar učitelj glasovira.

(f) wollen: htjeti, željeti, namjeravati

Er ist vollkommen satt, er will nichts mehr essen.

On je posve sit: neće (ne želi) ništa više jesti.

Er will gar nichts mehr von der Sache hören.

On ne želi čuti ništa više o toj stvari.

Er will seine Ferien in den Bergen verbringen.

On želi provesti svoje praznike u planinama.

(g) lassen: dati, dopustiti, pustiti (nekam da nešto učini), natjerati (nekog da nešto učini)

Der Chef lässt seine Sekretärin unwichtige Briefe unterschreiben.

Šef dopušta sekretarici da potpisuje nevažna pisma.

Er lässt seinen Wagen alle zwei Tage waschen.

On daje prati svoj auta svaka dva dana.

Mein Vater lässt grüßen.

Moj otac šalje pozdrave (doslovno: daje vas pozdraviti).

Wir lassen unsere Tochter nicht alleine zur Schule gehen.

Mi ne dopuštamo našoj kćeri da ide sama u školu.

(h) werden: htjeti (za tvorbu budućeg vremena)

Ich mache es jetzt, ich werde in den nächsten Tagen keine Zeit haben.

Sada ću to napraviti: sljedećih dana neću imati vremena.

Es ist schrecklich dunkel, es wird bestimmt regnen.

Strašno je tamno, sigurno će padati kiša.

RAZGOVOR

Naučite sljedeći dijalog napamet i pritom pamtite i značenje. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

etwas

nešto

das Übergewicht

prevelika tjelesna težina

abnehmen

mišavjeti, gubiti na težini

der Urlaub (-e)

godišnji odmor

anziehen

odjenuti, obući se

der Sportler (-)

sportaš

unbedingt

bezuvjetno

Recht haben

imati prava

schwer

težak

haffentlich

vjerajlatno, zacijelo

richtig

u redu, pravilna

vorsichtig

aprezno

der Arzt (-e)

liječnik

mager

nemastan

der Reis

riž

passen

pristajati (adjeca, ovdje: moći ući

u adjeću)

varig

prošli, prijašnji

das Jahr (-e)	godina
vernünftig	razuman, pametan
weiß (od wissen)	znam
schneiden	rezati
lecker	ukusan, sladak, sladakusan
die Sahnesoße	umak od vrhnja
allein	samo, bez ičega
schmecken	prijati, imati okus pa...
achten (auf)	paziti, obraćati pozornost
der Semmelknödel (-)	okruglica od peciva
das Essen (-)	jelo
das Bierchen (-)	molo pivo
Moment mal	samo trenutak
zunehmen	dobiti na težini, udebljati se

Što će biti za objed?

Mutter Was sollen wir dann heute essen?
 Tochter Nach dem Wochenende habe ich bestimmt etwas Übergewicht. Von heute an muss ich abnehmen. In vier Wochen fahren wir in den Urlaub, da will ich meine Bikinis anziehen können. (Zu ihrem Bruder) Rudi, du bist Sportler, du musst auch unbedingt abnehmen.

Sohn Ich soll bei meiner Figur Sportler sein? Aber du hast Recht, ich bin zu schwer. Ich darf in den nächsten Wochen keine Kartoffeln mehr essen. Und hoffentlich lassen wir kein Bier mehr ins Haus bringen!

Vater Ganz richtig. Mit fünfzig muss ich auch vorsichtig sein. Der Arzt sagt, ich soll nur Fisch oder mageres Fleisch essen, dazu nur frisches Gemüse, keine Kartoffeln, keinen Reis.
 M Was soll es denn geben? Ich passe nicht mehr in meine Sommerkleidung vom vorigen Jahr. Wir müssen vernünftig sein. Ich weiß was, ich lasse beim Metzger vier extra magere Steaks schneiden.

T Ja, und dann brauchen wir dazu nur eine leckere Sahnesaße.

S Fleisch und Sahnesoße allein schmecken nicht.

V Das mag sein, aber wir müssen auf die Kalorien achten.

S Vielleicht können wir dann ein paar Semmelknödel und Karotten in Buttersoße dazu essen.

V Zu sa einem Essen muss man ein kleines Bierchen trinken, nicht?

M Moment mal, werden wir nicht auch von diesem Essen zunehmen?

PRIJEVOD

Majka

Kći

Dobro, što ćemo danas jesti?

Ja sam se sigurno udebljala nakon vikenda.

Moram od donas mršavjeti (gubiti na težini). Mi idemo no odmor za četiri tjedna i želim biti u stonju (moći) obući svoj bikini. (bratu Rudiju) Rudi, ti si sportaš, ti također moraš bezuvjetno smršavjeti.

Sin

Zar bih ja sa svojim stasom trebao biti sportaš? Ali, imaoš pravo, pretežak som. Sljedećih tjedana ne smijem jesti krumpir. A valjda nećemo više kupovati pivo!

Otac

Pravilno. S pedeset godina mora se također biti oprezan. Liječnik kaže da moram jesti samo ribu i nemasno meso, k tome samo svježe povrće, bez krumpira, bez riže.

M

Što bi onda trebalo biti za ručak? Ja ne mogu ući u svoje ljetne haljine od prošle godine. Moramo biti razumni. Znam, dat ću da mi mesar odreže četiri posebno nemasna odreska.

K

Da, a onda trebamo k tome samo ukusan umak od vrhnja.

S

Meso i samo umak od vrhnja ne pričaju.

O

Može biti, ali moramo paziti na kalarije.

S

Možda bismo mogli uz to pojesti nekoliko okruglica od žemlje i mrkvu u umaku od maslaca.

O

Uz takvo jelo mora se popiti hladno pivo, zar ne?

M

Samo časa, nećemo li se i od ovog jela udebljati?

18. vježba

Umetnite pravilne oblike glagola *dürfen*, *können* ili *mögen* u sljedeće rečenice. Odaberite pomoćni glagol koji najbolje odgovara značenju:

1. Sie ^{Rein}gut Englisch sprechen, ihre Lehrerin ist gut.
2. Wir ^{schon}den Wein trinken, sonst wird er schlecht.
3. Er ist sechzehn Jahre alt, er nicht Auto fahren.
4. Ich ins Geschäft gehen und einkaufen, wir haben heute Abend Freunde.
5. Er kein Bier trinken, er will abnehmen.
6. Die kleine Tochter den Film sehen, es ist Sonntag.
7. Dos Mittagessen worten, sie will erst den Sherry trinken.

36. Mjere i količine

Usparedite sljedeće izraze za mjere, količine i druge jedinice u hrvatskom jeziku s odgovarajućim izrazima u njemačkom jeziku:

zwei Meter Bindfaden
dva metra vrpce (mjera)
ein großer Haufen Abfall
velika hrpa otpada (količina)
einige Dosen Bohnen
nekoliko konzervi graha

Ako je prva imenica muškog ili srednjeg-rada, uvijek je u jednini, čak i ako joj je značenje u množini:

Ich brauche für dieses Rezept zwei Pfund Mehl.
Ja trebam za ovaj recept dvije funte brašna.
Ich trinke jeden Abend drei Glas Rotwein.
Ja pijem svake večeri tri čaše crnog vina.

37. Es ist / sind

U 27. poglavlju zamijetili ste da se postojanje ili raspoloživost iziće pomoću **es gibt**. Kada se postojanje, odnosno raspoloživost, shvaća kao samo pa sebi razumljivo, a količina, broj i mjesto događanja radnje su u prvom planu, onda se umjesto **es gibt** upotrebljava **es ist/sind**:

Es ist ein Brief für dich da.

Ovdje je jedno pismo za tebe.

Es sind zwei Zeitungen für meine Mutter da.

Ovdje su dvoje novine za moju majku.

Kod **es ist/sind** izbor jednine ili množine (ist ili sind) avisi o tome je li pravi subjekt rečenice (u gornjim rečenicama Brief i Zeitungen) u jednini ili množini.

38. Izricanje određenog mjesta

Kada želimo precizno navesti gdje je što, pored sein, možemo upotrijebiti i glagole **stehen**, **liegen** i **stecken**:

(a) za nešto uspravno: **stehen** – stajati

Auf dem Tisch steht eine alte Vase.

ili Eine alte Vase steht auf dem Tisch.

ili Es steht eine alte Vase auf dem Tisch.

Stara vaza stoji na stolu.

Der Fernsehapparat steht in der Ecke.

Televizor stoji (je) u kutu.

(b) za nešto položeno: liegen – ležati

Auf dem Boden liegt ein schmutziger Teppich.

ili Ein schmutziger Teppich liegt auf dem Boden.

ili Es liegt ein schmutziger Teppich auf dem Boden.

Zamazan sag leži (je) na podu.

Die Zeitung liegt auf dem Wohnzimmerisch.

Novine leže (su, stoje) na stolu u dnevnoj sobi.

(c) za nešto umetnuto ili skriveno: stecken

Im Schloss steckt ein rostiger Schlüssel.

ili Ein rostiger Schlüssel steckt im Schloss.

ili Es steckt ein rostiger Schlüssel im Schloss.

Zadržali ključ je (zadjenut) u ključanici.

Was steckt hinter dem Vorhang?

Što je (se nalazi, je zadjenuto, skriveno) iza zavjese?

39. Kako izreći značenje glagola „stavit“

Značenje „biti“ ili „nalaziti se“ na nekom mjestu može se izreći sa **sein**, ili ako želimo biti precizniji sa **stehen**, **liegen** ili **stecken**. Za značenje „staviti“ na neko mjesto imamo sličnu mogućnost izricanja: **glagalom tun** (raditi, činiti) ili ako želimo biti precizniji glagolima **stellen** (staviti), **legen** (položiti) i **stecken** (staviti, zadjenuti, turiti).

	biti na mjestu	staviti na mjestu
općenita:	sein	tun
uspravno:	stehen	stellen
ravno, polegnuto:	liegen	legen
zataknuto:	stecken	stecken

- tun (raditi, činiti, staviti)
 - ich tue
 - wir/Sie/es (oni) tun
 - du tust
 - er/sie(ona)/es tut
- Er tut seine Bücher immer auf das falsche Regal.
On uvijek stavlja svoje knjige na pogrešnu policu.
Sie tut etwas Milch in die Milchkanne.
Ona stavlja (nalijeva) malo mlijeka u vrč za mlijeko.

- stellen (staviti da nešto stoji)
Wir stellen den Nachttisch neben das Bett.
Stavljamo noćni ormarčić pokraj kreveta.
Er stellt die leeren Flaschen vor die Tür.
On stavlja prazne boce pred vrata.
- legen (staviti nešto da leži)
Sie legt einen Fünfzigeuraschein auf die Theke.
Ono stavlja novčanicu od pedeset eura na tezgu.
- stecken (staviti nešto da bude zataknuto/skriveno)
Er steckt gerade einen Zehneuraschein in deine Mantel tasche!
On upravo stavlja novčanicu od deset eura u džep tvog koputa.

40. Prijedlozi + zamjenice

Ako neki od prijedloga koji ste naučili u 26. poglavlju upotrijebite ispred zamjenice u 3. licu, a koja ne označava živo biće, onda zamjenu ne upotrebljavamo već je zamjenjujemo s da(r)- iza kojeg slijedi prijedlog. Na taj način prijedlog dolazi na drugo, posljednje mjesto. Oba dijela tvore jednu riječ s naglaskom na prijedlogu. -(r) se upotrebljava onda kada prijedlog počinje samoglasnikom.

Usporedite Ich lache über sie.

Ja im se smijem (npr. svojoj djeci, meine Kinder).

sa

Ich lache darüber.

Smijem im se (npr. svojim pogreškama, meine Fehler).

da(r)- se upotrebljava i za jedninu i za množinu. Sklop s da(r)- ne mora se odnositi samo na imenicu već na čitav rečenični skup:

A: Ich häre, er ist arbeitslos. B. Ja, aber er redet nie darüber.

A. Čujem da je nezaposlen. B: Da, ali on o tome nikad ne govori (tj. o tome da je nezaposlen).

Neke kombinacije da(r)- + prijedlog s vremenom su dobile svoje stalno značenje:

dafür	zato, umjesta
dagegen	protiv
daher	zbog toga, stoga
damit	da bi (namjera), kako bi
darum	zbog toga

ohne (bez) stoji ispred zamjenico (vidi 15. poglavlje), a za seit (od), kada želimo izreći „od tog“, „od tada“, upotrebljavu se jedinstveni oblik seitdem.

19. vježba

Umetnite u prazninu riječ koja najbolje odgovara u sljedećim rečenica. Sklopove s do(r)- možete upotrijebiti samo jednom.

dazwischen, danach, darauf, daneben, dahinter, dazu, damit, dagegen, davor, dafür

1. Er hat eine Feile in der Hand, öffnet er die Tür.
2. Var dem Einbrecher ist eine Treppe, sitzt ein Skelett.
3. Wir trinken ein Glas Wein, gehen wir schlafen.
4. Ich esse eine Wurst, trinke ich eine Cola.
5. Ich nehme fünf Rasen, muß ich EUR 12,50 bezahlen.
6. Auf der Tischdecke liegt ein Brat, steht ein Glas.
7. Der junge Mann ist zu schwer, muss er etwas tun.
8. Sie sehen die Kirche und das Gasthaus, Sie nehmen die Straße
9. Das Haus steht direkt an der Straße, der Garten liegt
10. Wir wollen einkaufen gehen, müssen wir nach essen.

20. vježba

Dovršite manolag koji slijedi tako da praznine popunite odgovarajućim riječima za „biti“ i „staviti“. Vježbu izradite dvaput: prvo upotrijebite općenite izroze sein i tun, a potom odaberite precizniji izraz koo što je opisano u 38. i 39. poglavlju. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

pass auf!	pazil!
der Kühlschrank (-'e)	hladnjak
möglichst	koliko je to moguće
freihalten	osloboditi, (ostaviti u redu)
das Hähnchen (-)	pile
die Himbeertarte (-n)	tarta od molina
das Fertigessen (-)	gotovo jelo
das Eisfach (-'er)	zamrzivač
margen	sutra
übermargen	prekosutra
der Pflaumenkuchen (-)	koloč od šljiva
die Schüssel (-n)	posuda, zdjela
die Schlagsahne	tučeno slatko vrhnje

der Becher (-)	avdije: plastična čašica, ali i šalica
die Packung (en)	paket, amot
die Leberwurst (-'e)	jetrena kobasica
einzeln	pajedinačan
das Stück	kamad
zum Weichwerden	da pastane mekano, da omekša
flach	plasnati, plitak
der Behälter (-)	spremište, ovdje: kutija, posuda
der Scheibenkäse	sir narezan na plaške
der Salat	salata
die Weintraube (-n)	gražde
der Beutel (-)	vrećica
die Apfelsine (-n)	naranča
der Blumenkohl	cvjetača
der Rasenkahl	prakulica, kelj pupčar
das Gemüsefach (-'er)	dla za pavrće
das Glas (-'er)	avdije: staklenka, ali i čaša
der Hanig	med
die Erdbeermarmelade	marmelada od jagada
meine Güte!	Baže maj!
das Obst	vaće

Majka se sprema postaviti sina tinejdžera samog nekalika dana. Opi-suje mu sadržaj hladnjaka, koji je dobra napunila.

Pass auf! Ich werde den Kühlschrank möglichst freihalten. Dann kannst du alles ganz leicht finden. Das Hähnchen für Samstag, die gefragene Himbeertarte und die beiden Fertigessen (1) / ich ins Eisfach. Die Fertigessen kannst du morgen und übermorgen essen. Der Pflaumenkuchen und die Schlüssel mit Schlagsahne (2) / oben. Da (3) / ich auch die beiden Flaschen Wein hin... Ach, da ist gerade nach etwas Platz, den Becher Yaghurt kann ich dazwischen (4) / Die vier Flaschen Bier (5) / ich unten in die Tür, und zwei Packungen Milch (6) / daneben. Ich (7) / die Packung gekochten Schinken, die Salami und die Leberwurst in die Mitte. Sie sind natürlich für abends... Eier?... Die Eier (8) / ich natürlich einzeln aben in die Tür, zwölf Stück.

8
Zwei Stück Butter (9) / ich in das abere Fach in der
Tür, das dritte lasse ich draußen zum Weichwerden. Der flache
Behälter mit drei Sarten Käse (10) / in der Mitte,
und dahinter liegen eine Tube Mayanmaise und der Scheibenkäse.
Die Gurke, der Salat, die Weintrauben und die Tamaten (11)
..... / unten, und den Beutel Apfelsinen, einen Kapf
Blumenkohl und den Rasenkahl (12) / ich ins
Gemüsefach ganz unten. Ein kleines Glas Hanig und ein Glas Erd-
beermarmelade (13) / ich weiter oben in die Tür..
Meine Güte, ist der Kühlschrank wieder voll!

21. vježba

Prevedite monolog iz 20. vježbe na hrvatski jezik.

41. Još malo o *der*, *die*, *das*

- (a) **das** ne služi samo kao određeni član ispred imenice srednjeg roda već može stajati sam i ima značenje „to“.
- (I.) A: **Du sollst heute bezahlen.** B: **Das weiß ich.**
 A: **Moraš danas platiti.** B: **(To) znam.**
- (II.) A: **Zehn Brötchen kosten drei Euro.** B: **Das ist zu teuer.**
 A: **Deset žemiji stoji 3 eura.** B: **To je preskupo.**

U gornjim primjerima **das** služi kao DO u (I.) a kao S u (II.). „To“ se odnosi na činjenicu ili pojam, a ne na neku određenu imenicu.

- (b) **der** (m), **die** (ž) i **die** (množina) mogu stajati sami, bez imenice, i imaju značenje *er* (m), *sie* (ž) i *sie* (množina):

- (I.) A: **Der Kellner hat unsere Bestellung seit einer Stunde.**
 A: **Konobar je uzeo našu narudžbu prije jedan sat.**
 B: **Der ist aber langsam!**
 B: **No, taj je baš spor.**

- (II.) A: **Ich warte auf die Schwester.**
 A: **Čekam sestru.**
 B: **Die kommt heute nicht.**
 B: **Ona danas ne dolazi.**

- (III.) A: **Was kosten Bananen?**
 A: **Koliko stoje banane?**
 B: **Die sind diese Woche billig.**
 B: **One su ovaj tjedan jeftine.**

Ovakva upotreba **der** i **die** toliko je prisutna u govoru velikog dijela Nijemaca da gotovo posve zamjenjuje *er* i *sie*. Kada se na ovoj način **der** i **die** upotrebljavaju kao zamjena za *er* i *sie*, uglavnom se javljaju na početku rečenice. Zato se i ne javljaju često u pitanjima jer to nije moguće. Također valja zapamtiti da **der** i **die** u ovoj upotrebi uvijek dobivaju naglasak, težište, kodo govorimo, pa ih i ta osobina razlikuje od određenog člana.

- (c) Upotrebe koje su opisane u (a) i (b) mogu se primijeniti i u padežima pa ćemo imati ovakve oblike:

	JEDNINA			MNOŽINA
	m	ž	s	m ž s
A	den (ihn)	die (sie)	das	die (sie)
D	dem (ihm)	der (ihr)	dem	denen (ihnen)

Primjeri:

A: Geben Sie mir den Schlüssel.

Dajte mi ključ.

B: Den finde ich im Augenblick nicht. (m, A)

Ne mogu ga ovog tjedna naći.

A: Der Chef verspricht mir immer wieder mehr Geld.

Šef mi stalno obećava više novaca.

B: Dem kann man gar nichts mehr glauben. (m, D)

Njemu se više ne može vjerovati.

A: Diese Milch ist sauer.

Ovo je mljekica kiselo.

B: Die müssen wir wegwerfen. (ž, A)

Maramo ga baciti.

A: Frau Klimpel schwatzt sehr viel.

Gospođa Klimpel rada ogovora.

B: Ja, der erzähle ich nie (et)was. (ž, D)

Da, njoj nikad ništa ne pričam.

A: Er verkauft sein Geschäft.

On prodaje svoj dućan.

B: Wie bitte? Das glaube ich nicht. (s, A)

Kako molim? To ne vjerujem.

A: Er hat zu viele Probleme mit seinem Geschäft.

Ima previše problema sa svojim poslom/dućanom.

B: Dem ist er einfach nicht mehr gewachsen. (s, D)

On tome jednostavno nije dorastao.

A: Drüben sitzen die neuen Nachbarn.

Prijeko sjede novi susjedi.

B: Die kennen wir leider nach nicht. (množina, A)

Njih nažalost još ne poznajemo.

A: Ich höre, die Kinder kriegen ein neues Geschwisterchen.

Čujem da će djeca dobiti novog brata ili sestricu.

B: Denen wollen wir aber eine Zeitlang nach nichts davon sagen.

(množina, D)

Njima još neko vrijeme nećemo ništa reći o tome.

Zapamtite da se rodovi imenica u hrvatskom i njemačkom jeziku razlikuju.

- (d) *der i die* se često upotrebljavaju, posebice u govornom njemačkom jeziku, ispred imena ili prezimena, kada govorimo o pojedincima. Dok ta upotreba uz ime može, ali ne mora značiti bliskost, s prezimenima može, ali ne mora imati pogrdno značenje:

Der Rudi muss abnehmen.

Rudi mora smanjiti težinu. (značenje: naš Rudi...)

Ich sehe die Anna heute abend.

Vidjet ću večeras Anu. (moju Anu, našu Anu...)

Der Schmidt lässt seine Kunden immer warten.

Schmidt uvijek ostavlja (pušta) mušterije da čekaju.

(taj Schmidt...)

Kada govorimo o članovima obitelji, upotrijebit ćemo samo množinu prezimena:

Schmidts sind nicht zu Hause.

Schmidtovi nisu kod kuće.

- (e) Kada imamo veći broj imenica u nizu, nije nam dovoljan jedan određeni član, posebice ako su imenice raznih rodova ili miješane jednine i množine. Međutim, kako u razgovoru tako i u pisanju uobičajeno je izostaviti određeni član kod skupine od dvije ili više imenica, čak i kada su odvojene veznikom und:

Das Frühstück ist fertig. Brat, Butter, Eier, Marmelade, Honig, Kaffee, Milch, Zucker, Salz und Pfeffer stehen auf dem Tisch.

Doručak je gotov. Kruh, maslac, jaja, marmelada, med, kava, mlijeko, šećer, sol i papar su na stolu.

22. vježba

Umetnite pravilni oblik određenog člana u sljedeće rečenice:

- A: Wie geht es den Geschwistern?
B: Van hören wir gar nichts.
- A: Wie lange müssen wir auf den Kaffee warten?
B: ist schon lange fertig!
- A: Der Junge bekommt immer saviel Geld van mir. gebe ich jetzt nichts mehr.
- A: Bei diesem Wetter kann man gar nicht gut arbeiten.
B: sage ich auch.
- A: Unsere Tachter heiratet nächste Wache.
B: wünsche ich viel Spaß.
- A: Wie alt ist der Sohn van der Wirtin?
B: weiß ich nicht.

9. 7. A: Wie alt ist der Sohn van der Wirtin?

B: kenne ich nicht.

8. A: Ich lese gern die BILD-Zeitung.

B: lese ich auch gern.

9. A: Meine Eltern sind krank, aber sie wollen nicht zum Arzt.

B: kann man aber auch gar nicht helfen!

10. A: Herr Schmidt verkauft mir saure Milch.

B: Bei kaufe ich nichts mehr.

42. Upotreba sadašnjeg vremena – prezenta

(a) Prezent izražava radnju u sadašnjosti.

(b) Prezent se vrlo često upotrebljava, kao i u hrvatskom jeziku, za izricanje buduće radnje, posebice kada se buduća radnja nadovezuje na sadašnju ili je planirana:

Nächsten Monat fahre ich in die Vereinigten Staaten.

Sljedeći mjesec putujem u Sjedinjene Američke Države.

Ich fahre mit meinem Bruder in Urlaub.

Idem s bratom na odmor.

Kada je značenje budućnosti jače izraženo, kada se izriče namjera ili uvjerenje, baije je upotrijebiti futur s werden:

Ich werde nicht mehr so viel trinken.

Neću više tako puno piti.

Bei solcher Inflation wird alles bald viel mehr kosten.

Kod takve inflacije sve će uskoro koštati mnaga više.

Katkad upotrebljavamo futur s werden radi jasnoće.

Können Sie mir helfen, ich suche meine Koffer.

Možete li mi pomoći, tražim svoje kovčege.

То би могло изазвати одговор:

Ich helfe Ihnen.

Pomoći ću vam.

Ovdje prezent ima posve jasno buduće značenje, a uz to osjećamo da bismo mogli dodati safarit ili gleich, „odmah“. No ako je zahtjev izazvao drugačiji odgovor, umjesto prezenta morat ćemo upotrijebiti futur s werden:

Ich werde mein Bestes tun.

Dat ću sve od sebe./Potrudit ću se.

- (c) Kada prezent upotrijebimo s oznakom prošlog vremena, bilo da se to odnosi na vremenski period ili neko određeno vrijeme u prošlosti, onda izričite radnju koja se proteže iz prošlosti u sadašnjost:

Ich kenne ihn seit sechs Jahren.

Poznajem ga već šest godina.

Wie lange wohnen Sie schan hier?

Koliko dugo već ovdje stanujete?

Wir wohnen hier seit 1982.

Stanujemo ovdje od 1982. godine.

43. Prezent; posebni oblici

Osim posebnih oblika prezenta opisanih u poglavljima 16 (haben, sein), 31 (2. lice jednine od haben, sein koje upotrebljavamo u obraćanju bliskim osobama), 34 (pomoćni i modalni glagoli) te 39 (tun), postoje još neki, vrlo česti glagoli koji imaju posebne oblike u 2. i 3. licu jednine. Njih je lako naučiti, ali i nužno, a najvažniji takvi glagoli navedeni su u popisu koji slijedi. Poredani su u skupinama prema glasovnoj promjeni. U popisu je samo 3. lice jednine. Drugo lice se tvori tako da se umetne -s ispred -t koji je na kraju (osim ako osnova završava na -s ili -ß):

INFINITIV

fahren
fallen
halten
schlafen
schlagen
tragen
verlassen
wachsen
laufen
lesen
sehen
stehlen
essen
geben
helfen
nehmen
sprechen
vergessen
werfen

voziti se, putovati
pasti
držati
spavati
tući, lupati, udariti
nositi
napustiti
rasti
trčati
čitati
vidjeti
krasti
jesti
dati
pomoći
uzeti
govoriti
zaboraviti
bociti

3. LICE JEDNINE

fährt
fällt
hält
schläft
schlägt
trägt
verläßt
wächst
läuft
liest
sieht
stiehlt
isst
gibt
hilft
nimmt
spricht
vergisst
wirft

Jedini čest glagol ima posebne oblike u cijeloj jedinici:

wissen	znati (činjenice)	ich/er/sie/es weiß du weißt
--------	-------------------	--------------------------------

44. Perfekt

Perfekt tvorimo pomoćnim glagolom *haben* ili *sein* te pridjevom trpnim (u njemačkom ga zovemo participom perfekta). Particip se tvori od predmetka *ge-*, osnove glagala i nastavka *-t*. Osnova se dabiva odbacivanjem nastavka *-en* u infinitivu. Npr.:

machen – *mach-en* – *ge-mach-t* – *gemacht*.

Ako glagolska osnova završava na *-t* ili *-d*, treba umetnuti *-e-* prije nastavka *-t*, radi lakšeg izgovora. Npr.: *warten* – *ge-wartet* – *gewartet* (čekati). Ovaj ćemo neodređeni ablik odsad zvati participom perfekta, a u vježbama ga označavati njegovim karakternističnim oblikom: *ge-(e)t*.

Primjeri:

Wir haben ein Bild gemalt.

Mi smo naslikali sliku.

Wir sind in die Küche gerast.

Mi smo otrčali u kuhinju.

Perfekt je praša vrijeme, iako često povezuje sadašnjost i prošlost. Particip perfekta pa svam značenju znači nešto završeno, zato će se moći upotrebljavati i kao pridjev ispred imenice (npr. *das gemalte Bild* – „naslikana slika“).

45. Izbor pomoćnog glagola za perfekt: *haben* ili *sein*?

U navedenim primjerima vidjeli ste dva pomoćna glagola. Pravilo izbora je vrlo jednostavno – pokušajte ga odmah upamtiti i primijeniti na tvorbu glagolskih ablika perfekta.

Pomoćni glagol *sein* valja upotrijebiti ako:

- (a) Glavni glagol označava kretanje ili promjenu stanja, npr. *kommen*, „doći“; *springen*, „skakati“; *sterben*, „umrijeti“; međutim ti glagoli ne mogu imati uz sebe direktni objekt, DO, dakle ovama ne spadaju prijelazni glagoli poput *bringen*, „donijeti“, *reichen*, „dati“, „predati u ruke“; *schicken*, „poslati“; *ziehen*, „vući“

(b) ako je u pitanju glagol *sein*, *bleiben* ili *werden*

Ostali glagoli tvore perfekt s *haben*.

Primjeri:

Ich bin hin und her gelaufen (kretanje).

Ja sam trčao tamo-omo.

Ich bin zur Schule gegangen (kretanje) **aber mein Bruder ist zu Hause geblieben** (od bleiben).

Ja sam išao u školu, ali moj brat je ostao kod kuće.

Meine Großmutter ist vier Wochen krank gewesen (od *sein*).

Moja baka je bila bolesna četiri tjedna.

Dann ist sie gestorben (promjena stanja).

Tada je umrla.

Pravilo o izboru *sein* ili *haben* znači da nekoliko glagola može tvoriti perfekt i sa *sein* i s *haben*, ovisno o smislu u kojem su upotrijebljeni:

Wir sind immer mit dem Zug gefahren. (ne treba objekt)

Mi smo se uvijek vozili vlakom.

Er hat einen eleganten Sportwagen gefahren. (glagol s DO)

On je vozio elegantan sportski automobil.

46. Upotreba perfekta

Perfekt izražava prošlu radnju, posljedice koje traju i u sadašnjosti.

Wir haben ein Haus gekauft.

Kupili smo kuću (i sada je imamo).

47. Particip perfekta

Većina glagola tvori particip perfekta prema modelu *ge-(e)t*. Svi glagoli koji su došli u njemački jezik iz drugih jezika također slijede taj model – model za tvorbu participa perfekta pravilnih glagola koje u njemačkom zovemo i slabim glagolima (jer imaju slabe ili nikakve promjene u osnovi riječi). Evo nekoliko glagola koji su ušli u njemački jezik u novije vrijeme, i to u *ge-(e)t* obliku: **gestartet**, **gestoppt**, **gelandet**, **gecheckt**.

U njemačkom jeziku postoji i manja skupina glagola koji particip perfekta tvore na drugi način, odnosno nemaju oblik *ge-(e)t*. Tu skupinu glagola zovemo jakim (jer imaju veće promjene u osnovi) ili nepravilnim glagolima. Zbog jednostavnijeg razumijevanja particip perfekta ćemo u raznim oblicima vježbi uvijek označavati modelom *ge-(e)t*, čak i u slučajevima kada particip perfekta ima drugačiji oblik. U ovom ćete poglavlju upoznati veći dio participa perfekta,

pravih i onih koji odstupaju od novodenog modela. Morate ih samo upamtiti i upotrebljavati što više možete!
Evo nekoliko primjera pravilnog oblika participa perfekta:

INFINITIV	OSNOVA	ge-(e)t <i>particip perfekta</i>
koufen	kupiti	gekouft
mochen	raditi, činiti	gemocht
sagen	reći	gesagt
zählen	brojati	gezählt
boßen	kupati (se)	gebodet
blenden	zaslijeplivati	geblendet
bluten	krvariti	geblutet
leisten	raditi, pružati	geleistet

(o) Posebni ili nepravilni oblici participo perfekto

Neki glogoli koji su vrlo česti u govornom i pisonom jeziku pripadaju grupi jakih glagola, dakle glagola s posebnim, nepravilnim oblikom participa perfekta. Ovdje ćete naći noćno noćnije tokve glagole i to u skupinama prema zajedničkim osobinama promjena. Pokušajte adrediti promjene koje su zajedničke svakoj skupini.

INFINITIV	ge-(e)t <i>particip perfekto</i>
brennen	gebrannt
bringen	gebracht
denken	gedacht
kennen	gekannt
wissen	gewusst
essen	gegessen
fahren	gefahren
forgen	gefangen
geben	gegeben
halten	gehalten
kommen	gekommen
laufen	gelaufen
lesen	gelesen
messen	gemessen
rufen	gerufen
schlafen	geschlafen
schlagen	geschlagen
sehen	gesehen

stoßen	guroti, udarati	gestoßen
trogen	nositi	getrogen
treten	stupiti, stoti	getreten
wochen	rosti	gewachsen
stehen	stojati	gestanden
gehen	ići	gegangen
brechen	slomiti	gebrochen
helfen	pomoći	geholfen
sprechen	govoriti	gesprochen
sterben	umrijeti	gestorben
treffen	sresti	getroffen
werden	postati	geworden
nehmen	uzeti	genommen
stehlen	krasti	gestohlen
leiden	trpjeti, potiti	gelitten
pfeifen	zviždati	gepiffen
schneiden	rezati	geschnitten
streiten	svođati se	gestritten
bleiben	ostati	geblieben
leihen	posuditi	geliehen
scheinen	činiti se, sjati	geschienen
schreiben	pisati	geschrieben
steigen	penjati se	gestiegen
treiben	tjerati, natjerati	getrieben
sitzen	sjediti	gesessen
schwimmen	plivati	geschwommen
finden	naći	gefunden
sinken	tonuti, potonuti	gesunken
springen	skokati, skočiti	gesprungen
trinken	piti	getrunken
bitten	moliti	gebeten
riechen	mirisati	gerochen
schließen	zatvoriti	geschlossen
liegen	ležati	gelegen
bieten	ponuditi	geboden
fliegen	letjeti	geflogen
fliehen	bježati, pobjeći	geflohen
ziehen	vući	gezogen
lügen	logati	gelogen
sein	biti	gewesen

(b) Utjecaj prefiksa na oblik participia perfekta.

Mnoge njemačke riječi su složene i sastoje se od središnjeg dijela ili osnove i slogova ispred i iza osnove. Osnova nosi osnovno, specifično značenje. Slogovi ispred osnove zovu se prefiksi, a iza osnove sufixi. Prefiksi i sufixi imaju općenito značenje, a u sklopu s osnovom mogu mijenjati ili utjecati na osnovno značenje riječi.

Evo primjera u hrvatskom jeziku:

ø- -kup- -ljen

U njemačkom jeziku:

ge- -kauf- -t

Sljedeća tablica pokazuje kako prefiksi mogu utjecati na oblik **ge-** (e)t. Razlikujemo prefikse s naglaskom i bez njega. Kada je prefiks nenaglašen, u participiju perfekta neće biti prefiksa **ge-**. Kada je prefiks naglašen, prefiks **ge-** u participiju stajat će između prefiksa glagala i osnove. Zbog boljeg razumijevanja naglašene prefikse glagala smo označili naglaskom. U rječnicima su naglašeni prefiksi također obilježeni.

TIP 1:

INFINITIV		INFINITIV	PARTICIP PERFECTA	
			PREFIKS	OSNOVA SUFIKS
bekommen	dobiti	be kömm en	be	kömm en
empfinden	osjećati	emp fínd en	emp	fúnd en
entsprechen	odgovarati	ent spréch en	ent	spróch en
erwarten	očekivati	er wárt en	er	wárt et
gehören	pripadati	ge hör en	ge	här t
misslingen	ne uspjeti	miss líng en	miss	lúng en
verstehen	razumjeti	ver stéh en	ver	stánd en
widersprechen	protusloviti	wider spréch en	wider	spróch en
zerstören	uništiti	zer stör en	zer	stär t

TIP II:

INFINITIV	INFINITIV	PARTICIP PERFECTA
	PREFIKS OSNOVA SUFFIKS	PREFIKS OSNOVA SUFFIKS
ánkommen	stíci	án kamm en
aufstehen	ustati	auf steh en
aúsmachen	ugasiti	aús mach en
béitreten	pristupiti	béi tret en
eínladen	pozvati	eín lad en
gégezeichen	supot- pisati	gégen zeich en
míthelfen	pomoči	mít helf en
náchhalen	nadoknaditi	nách hol en
várbeugen	nagnuti se	vár beug en
zúhören	slušati	zú hör en

Ponavimo još jednom: glagoli s nenaglašenim prefiksom iz tablice TIP I nemaju prefiks *ge-* u participu perfekta. Možete to pokušati zapamtiti i ovako: nenaglašeni prefiks je „zalijepljen“ uz glagol pa između njega i osnove ne može doći nešto novo. Glagoli iz tablice TIP II imaju naglašen prefiks, koji se može odijeliti, pa u participu perfekta prefiks *ge-* dalazi između naglašenog prefiksa i osnove. Participi perfekta oba tipa uvijek se pišu kao jedna riječ: *verstanden*, *ausgemacht*.

Zapamtite još nešto: glagoli koji imaju promjene u osnovi, dobivaju sufiks *-en* umjesto *-(e)t* u participu perfekta, na to ste već vidjeli, a nadamo se i naučili, iz tablica I i II.

Valja zapamtiti da kod nepravilnih glagola koji imaju promjene u osnovi riječi, iste promjene imaju i svi oblici koji su nastali upotrebam raznih prefiksa. Npr. glagoli *stehen*, *verstehen*, *aufstehen* imaju jednaku promjenu u osnovi: *stand-en*.

Iste promjene nastaju i u novim glagolima s prefiksima, bez obzira jesu li naglašeni ili ne. Dakle: *verstanden*, *aufgestanden*. Osim prefiksa naznačenih u tablicama I i II ima i drugih. Neki od njih, poput prefiksa *über*, *um*, *unter* mogu se javljati s ili bez naglasaka i uzrokovati promjene kao u tablicama I ili II, no glagoli onda imaju različito značenje. Evo primjera s prefiksom *um*:

umbáuen – obzidati – *umbáut*

úmbauen – prezidati – *úmbebaut*

(c) Svi glogoli koji završavaju noglošenim sufiksom -ieren, npr. telefonieren, kontrollieren, interessieren, informieren, imaju particip perfekta bez prefiksa ge-, ali so sufiksom -t: npr. telefoniert, informiert.

23. vježba

U svaku rečenicu umetnite pravilno pomoćni glogol zo perfekt, tj. sein ili haben u prvu prozrinu i particip perfekta glognog glagola u zogradi u drugu prozrinu.

1. Er mir den Schlüssel (bringen)
2. Mein Freund heute in die Vereinigten Staaten (fliegen)
3. Unsere Eltern var einigen Jahren (sterben)
4. Meine Mutter die Erdbeermarmelade in den Kühlschränk (stellen)
5. Das Kind vam Tisch (springen)
6. Ich heute den ganzen Tag zu Hause (bleiben)
7. Dieses Jahr die Miete für unsere Wohnung sehr (steigen)
8. Ich meiner Wirtin einen Brief (schicken)
9. Wir von meiner Schwester Geld (bekammen)
10. Du wirklich sehr groß (werden)

48. Vremenske oznake

Najlakše ćete naučiti korisne izroze o vremenu događanja radnje ako ih pakušate naučiti u skupinomo sa zajedničkim asobinama:

(a) oznake učestalosti

nie	nikodo
je (jemals)	ikad
selten	rijetko
einmal	jedonput
zweimal (usw.)	dvoput (itd.)
ab und zu	tu i tamo, ponekod
manchmal	katkod
regelmäßig	redovito
immer wieder	uvijek ponovno
immer	uvijek

(b) Neodređene oznake koje se odnose na „sada“

jetzt	sodo
nun	uprovo ovog trena
im Augenblick, augenblicklich, im Moment, momenton	baš sodo (trenutak prije), upravo
eben, gerade vorhin neulich	jednostavno, jedva maloprije, nedavno nedavno, onomod
letztens, in letzter Zeit vor einiger Zeit sofort, gleich bald nachher	u posljednje vrijeme prije nekog vremena odmah, istog trenutka uskoro poslije

(c) Neodređene oznake koje se odnose na „tada“

dann	ando, tado
damals	ondo, u to vrijeme
davor, vorher	prije toga
kurz davor	kratko prije toga
danach	nakon toga, poslije
kurz danach	kratko nakon toga
früher	prije

(d) Određene oznake koje su u odnosu sa „sada“

vor einem Monat	prije mjesec dana
vor einer Woche	prije tjedan dana
seit fünf Sekunden	od prije pet sekundi
in drei Tagen	za tri dana

(e) Određene vremenske oznake koje su u odnosu s „tada“

einen Monat davor, einen Monat zuvar seit vier Jahren	mjesec dana ranije od prije četiri godine (pačevši od nekog prošlog događanja)
noch zwei Wochen zwei Wochen donoch zwei Wochen später	nakon dva tjedna

(f) Oznake koji su u odnosu s „donas“

heute	danas
gestern	jučer
vorgestern	prekjučer
heute vor einer Woche	prije tjedan dana
heute vor acht Tagen	pred osam dana
gestern vor zwei Wochen	prije dva tjedna,
gestern vor vierzehn Tagen	prije četrnaest dana
morgen	sutra
übermorgen	prekosutra
heute in drei Wochen	za tri tjedna (od danas)
morgen in acht Tagen	sutra osam dana

(g) Vremenske oznake u kojima dolaze:

(I.) godine: *vidi također 18. poglavlje*

- NEMA prijedloga (može se početi izrazom im Jahre)
- 1992 werde ich zwanzig. Imat ću dvadeset 1992.

(Bit će mi dvadeset godina...)

iii

Er hat im Jahre 1980

geheiratet.

Oženio se 1980.

seit/vor/nach 1980

od/prije/nakon 1980.

UPAMTITE: u njemačkom je godina glavni broj – bez točke.

(II.) godišnjo doba:

- prijedlog in (sve imenice muškog roda, zato je to obično im)

Frühling

u proljeće

im Sommer

u ljeto / ljeti / po ljeti

Herbst

u jesen

Winter

zimi / po zimi

(III.) mjeseci:

- prijedlog in (sve su imenice muškog roda, zato obično oblik im)

Januar

Juli

Februar

August

März

September

im April

im Oktober

u (ime mjeseca)

Mai

November

Juni

Dezember

(IV.) dani:

- prijedlog an (sve su imenice muškog roda, zato obično oblik am)

Sanntag	nedjelju
Mantag	ponedjeljak
Dienstag	utorak
am Mittwoch	u srijedu
Dannerstag	četvrtak
Freitag	petak
Sannabend ili Samstag	subotu

(V.) datumi:

- u njemačkom su bez prijedloga; redni broj dana ima određeni član

Heute ist der 1. März. (erste) Danas je prvi ožujka.

Dannerstag ist der 3. Mai. (dritte)

Morgen ist der 7. Navember. (siebte)

Freitag ist der 19. Juli. (neunzehnte)

Übermorgen ist der 20. Oktober (zwanzigste)

- pisanje datuma na pismima i dokumentima:

— s akuzativom:

den 2. Januar 1985 (zweiten) (akuzativ)

den 30.8.1986 (dreißigsten achten) (akuzativ)

— s prijedlogom an (am)

Am 15. Juni fahren wir in Urlaub. (fünfzehnten)

15. lipnja idemo na godišnji admor.

(VI.) sati:

- prijedlag um

8.00 acht Uhr

8.05 fünf nach acht

8.08 acht nach acht

8.10 zehn nach acht

8.15 Viertel nach acht

8.20 zwanzig nach acht

8.25 fünf var halb neun

8.30 halb neun

8.32 zwei Minuten nach halb neun

8.35 fünf nach halb neun

8.40 zwanzig var neun

B.45 Viertel var neun

Um Viertel nach eins kommt der Arzt.

U jedan i petnaest dolazi liječnik (doslovno: četvrt sata nakon jedon).

Sve je jednostavnije ako se upotrebljava 24-satni raspored, posebice u formalnim prigodama:

14.30 vierzehn Uhr dreißig

22.27 zweiundzwanzig Uhr siebenundzwanzig

24. vježba

Odlučite koju rečenica, (a), (b) ili (c), najbolje odgovara izjovnoj rečenici ispred predloženih izbora.

1. Im Augenblick habe ich keine Zeit.
(a) Ich spiele in zwei Stunden Tennis.
(b) Ich habe jetzt viel Arbeit.
(c) Ich schlafe im Augenblick.
2. In zwei Wochen fahre ich in die Vereinigten Staaten.
(a) Ich bin für zwei Wochen in den Vereinigten Staaten.
(b) Der Urlaub in den Vereinigten Staaten ist zwei Wochen.
(c) Ich fahre heute in vierzehn Tagen in die Vereinigten Staaten.
3. Übermorgen muss ich beim Metzger einkaufen.
(a) In zwei Tagen kaufe ich ein Pfund Hackfleisch.
(b) Übermorgen verkauft der Metzger sein Geschäft.
(c) Übermorgen verkaufe ich Gemüse.
4. Seit gestern var vierzehn Tagen ist seine Mutter krank.
(a) Seine Mutter ist in vierzehn Tagen krank.
(b) Seine Mutter ist schon zwei Wochen krank.
(c) Var vierzehn Tagen ist seine Mutter im Bett geblieben.
5. Frau Schmidt ist eben in die Stadt gegangen.
(a) Frau Schmidt ist momentan in der Stadt.
(b) Gerade ist Frau Schmidt in die Stadt gefahren.
(c) Frau Schmidt will gleich in der Stadt spazierengehen.
6. Früher hat Herr Kegel Bücher geschrieben.
(a) Neulich hat Herr Kegel Bücher geschrieben.
(b) Nachher schreibt Herr Kegel Bücher.
(c) Herr Kegel hat damals gute Bücher geschrieben.

49. Dodatno pitanje

Kada želimo potaknuti sugovornika da se složi s onim što smo rekli često upotrebljavamo dodatno pitanje: zar ne?

Mislim da sam to dobro shvatila, razumijela, zar ne?

Dodatno pitanje možemo dodati i tvrdnji:

Ovo je sjajan film, zar ne? (zar nije?)

U njemačkom se oblik dodatnog pitanja može razlikovati ovisno o regiji u kojoj se upotrebljava te o stupnju intimnosti između sugovornika.

U službenim situacijama dodatno pitanje glasi: **nicht wahr?** (doslovno: nije li istina?). Ispred dodatnog pitanja obavezan je zarez u pisanju, u protivnom bi rečenica postala niječna. Neformalniji oblik je: **nicht?** Dalje varijante su: **woll?** i **gell?**

Ako se traži da se sugovornik još jače složi s tvrdnjom, može se upotrijebiti dodatno pitanje: **oder?** (doslovno: ili?), posebice u niječnim rečenicama. Taj je oblik mnogo rjeđi od osnovnog dodatnog pitanja: **nicht wahr?**

RAZGOVOR

Proučite i naučite sljedeći dijalog. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

die Ärztin (-nen)	liječnica
zum ersten Mal	prvi put
jahrelang	godinama
plötzlich	odjednom
unangenehm	neugodno
der Schmerz (-en)	bol
das Handgelenk (-e)	ručni zglob
bemerken	primijetiti
das Gelenk (-e)	zglob
steif	ukočen, krut
die Gelegenheit (-en)	prilika
passieren	dogoditi se
der Schwager (-)	šogor
der Umzug (-"e)	preseljenje
meinen	misliti, smatrati
der Beruf (-e)	zvanje, poziv, zanimanje
benutzen I	upotrijebiti
der Maurer (-)	zidar
etwa	(1) oko; (2) možda (po prilici)

schan mal
van selbst
röntgen
wie gesagt

erst mal
untersuchen

allgemein

das Herz (-en)

abhören II
der Blutdruck

messen

die Blutprobe (-n)

behandeln I

überweisen I

schütteln

keramičor, postavljaj pločica
ikada, već prije
sama od sebe
snimiti no rendgenu
kao što je rečeno (kao što sam
rekao)

najprije

pregledati

općenito, opće

srce

poslušati (rad srca, pluća)

krvni tlak

mjeriti

pregled krvi

postupati, liječiti

poslati, predati (drugom)

tresti (klimati)

Kod liječnika

Patient Guten Tag, Frau Doktor!

Ärztin Guten Tag, Sie sind zum ersten Mal bei mir, nicht?

P Ja, ich bin jahrelang bei keinem Arzt gewesen.

Ä Und was haben Sie denn jetzt so plötzlich?

P Var einigen Tagen habe ich sehr unangenehme Schmerzen im rechten Handgelenk bemerkt, und das Gelenk ist auch ganz steif geworden.

Ä Bei welcher Gelegenheit ist das passiert?

P Ich habe neulich meiner Schwester und meinem Schwager beim Umzug geholfen und sehr schwere Sachen getragen. Sofort danach habe ich es gemerkt. Die haben gemeint, ich soll zum Arzt gehen.

Ä Haben Sie einen manuellen Beruf? Mit anderen Worten, benutzen Sie Ihre Hände viel?

P Früher bin ich Maurer gewesen, aber seit etwa einem Jahr bin ich Fliesenleger.

Ä Spielen Sie etwa Handball oder Tennis?

P Ja, ab und zu beides.

Ä Haben Sie schon mal Probleme mit dem Handgelenk gehabt?

P Ja, var etwa zwei Monaten, aber es ist van selbst besser geworden. Diesmal sind die Schmerzen viel stärker als var zwei Monaten.

- Ä Hat man Ihnen das Handgelenk je geröntgt?
 P Nein, wie gesagt, ich bin lange nicht mehr zum Arzt gegangen.
- Ä Ich werde Sie erst mal allgemein untersuchen... Herz abhören... Blutdruck messen... Urin untersuchen... eine Blutprobe machen...
- P Warum denn das alles?
- Ä Sie waren doch so lange nicht beim Arzt... und dann das Handgelenk röntgen...
- P ... und dann werden Sie das Handgelenk behandeln, nicht?
- Ä O nein! Dann überweise ich Sie an meinen Kollegen Henschel. Der ist Orthopöde!
- P *(schüttelt den Kopf!)*

PRIJEVOD

- Pacijent Dobar dan, doktorice!
- Liječnica Dobar dan. Vi ste prvi put kod mene, zar ne?
- P Da, godinama nisam bio kod liječnika.
- L A što vam je sada odjednom?
- P Prije nekoliko dana primijetio sam vrlo neugodne bolove u desnom ručnom zglobu, a i sam zglob je ukočen.
- L Kako vam se to dogodilo?
- P Nedavno sam pomagao sestri i šogoru pri preseljenju i nosio vrlo teške stvari. Odmah iza toga sam to primijetio. Oni su mislili *(smatrali)* da bih trebao ići liječniku.
- L Je li vaš posao fizički?
- P Drugim riječima, radite li mnogo rukama?
- P Prije sam bio zidar, ali od prije otprilike godinu dana postavljam pločice.
- L Igrate li možda rukomet ili tenis?
- P Da, povremeno i jedno i drugo.
- L Jeste li već imali probleme s ručnim zglobov?
- P Da, prije nekih dva mjeseca, ali je samo od sebe prošlo. Sada su bolovi mnogo jači nego prije dva mjeseca.
- L Jesu li su vam rendgenski snimili ručni zglobov?
- P Ne, kao što sam rekao, već dugo nisam išao liječniku.
- L Prvo ću vas potpuno pregledati... poslušati srce... izmjeriti krvni tlak... napraviti pretrage mokrće i krvi...

P A čemu sve to?

L Već dugo niste bili kod liječnika... a onda snimiti ručni zglobov na rendgenu...

P ... a tada ćete mi liječiti ručni zglobov, zar ne?

L Oh, ne! Onda ću vas poslati kolegij Henschelu. On je ortoped.

P (vrti glavom).

10. lekcija

50. Posjedovanje i pripadanje – genitiv

U hrvatskom se jeziku pripadanje ili posjedovanje mogu izreći na dva načina:

- (I.) imenicom koja postaje posvojni pridjev i znoči pripadanje nekog pojma toj imenici:
bratov kaput, majčino pismo, očeva kuća
- (II.) kad se izraz koji znači posjedovanje sastoji od dvije ili više riječi, posebice imenica, posjedovanje se izriče genitivom tog izraza:
*kaput mog brata Marko,
posljednje pismo naše drage majke,
kuća Matka Marovića*
- (III.) genitivom čema izreći i količinu ili dno nečega:
kilogram kruha, malo mlijeka, pola jobuke

U njemačkom jeziku pripadanje ili posjedovanje izriče se oblicima poput onih u (II.), dakle: nominativ imenice koja znači osobu ili stvar koju netko posjeduje + izraz koji znači osobu ili stvar koja posjeduje, ima ili je povezana s imenicom u nominativu. Toj oblik je u genitivu. Imenica u nominativu, ispred sebe ima određeni član, imenica ili izraz u genitivu ima određeni ili neodređeni član ili pridjev. Oblici određenog člana (tip d...), neodređenog člana ein i pridjeva bit će vam jasni iz priložene tablice. Imenice u jedini muškog i srednjeg rada imaju nastavke same imenice:

die Schwägerin meines Freundes	šogarica mog prijatelja
die Ansichten beider Rechtsanwälte	stajališta obojice odvjetnika
der Ruf des ehemaligen Politikers	ugled nekadašnjeg političara
der Wagen einer alten Dame	automobil jedne stare dame

U sljedećoj tablici naći ćete sve potrebne oblike:

JEDNINA				MNOŽINA
	m	ž	s	m ž s
d...	des	der	des	der
(k)ein	(k)eines	(k)einer	(k)eines	keiner
d.. -tip dies. jed..	dieses jedes	dieser jeder	dieses jedes	dieser —
ein -tip unser Ihr	unseres Ihres	unserer Ihrer	unseres Ihres	unserer Ihrer
pridjev iza d..	-en u svim rodovima			
pridjev iza ein	-en u svim rodovima			
pridjev bez člana	-en	-er	-en	-er
imenički nastavak	-(e)s	—	-(e)s	—

Kao jednosložnih imeničkih osnovu često se umeće (e) koje se javlja u nastavcima jednine imenice muškog i srednjeg roda.

51. Prijedlozi iza kojih dolazi genitiv

Kao što je već spomenuto u 26. poglavlju, svaki prijedlag u njemačkom jeziku mora slijediti određeni padež imenice ili zamjenice uz koju se upotrebljava. Manji broj često upotrebljavanih prijedloga mara uza se imati genitiv. Evo nekoliko takvih prijedloga koji stoje ispred genitiva:

außerhalb	izvan
innerhalb	unutar
jenseits	s onu stranu (iza), s one strane
statt	umjesto
tratz	usprkos
während	za vrijeme
wegen	zbog

Ponekad se prijedlozi vežu sa članom ili zamjenicom (u genitivu) u jednu riječ:

stattdessen	umjesto (toga)
tratzdem	usprkos tome
währenddessen	za vrijeme (toga)
deswegen	zbog (toga)
meinetwegen	što se mene tiče, po meni, zbog mene

unseretwegen
deinetwegen
usw.

što se nas tiče, zbog nas
što se tebe tiče, zbog tebe
itd.

Vrlo često možemo čuti wegen iza kojeg slijedi zamjenica u genitivu:

wegen mir
wegen uns
wegen dir
wegen dem
usw.

zbog mene
zbog nas
zbog tebe
zbog njega
itd.

52. Neke iznimke kod imenica muškog roda

- (a) U 50. poglavlju vidjeli smo da imenice muškog i srednjeg roda dobivaju nastavak **-(e)s** u genitivu jednine. Međutim neke imenice muškog roda, neke od njih vrlo učestale, umjesto **-(e)s** u genitivu dobivaju nastavak **-(e)n** u svim padežima, osim u nominativu jednine, obliku u kojem su navedene ovdje:

der Autamat

der Bauer
der Franzose

stroj, automat (i druge tuđice koje,
završavaju na **-at**)

der Bauer
der Franzose

seljak, zemljorodnik
Francuz i druge imenice muškog
roda koje završavaju na **-e**, poput
der Pole (ali NE der Deutsche koji
slijedi posebna pravila iz 61. pogla
vlja)

der Held
der Herr

junak
gospodin (u jednini nastavak **-n**,
u množini **-en**)

der Junge

dječak, mladić (u kolokvijalnoj
množini, dodaje se nastavak **-ns** u
svim padežima)

der Kollege
der Kunde
der Mensch

kolega
muštenija, kupac
osoba, čovjek, ljudsko biće,
(množina) ljudi

der Nachbar
der Präsident

susjed
predsjednik (i mnoge druge tuđice,
koje završavaju na **-ent**)

der Soldat
der Student

vojnici (vidi Autamat)
student (vidi Präsident)

Mnoge druge imenice, pogotovo one iz skupine tuđica, ponajče su poput onih prije navedenih. U Rječniku iza tih imenica ne stoje uobičajeni podaci o množini već oblik za genitiv (npr. -n ili -en):

der Tourist (G -en)

tunist

(b)

Maloj ali znočajnoj skupini imenica muškog roda koje završavaju na -e dodaje se -ns u jednini u genitivu, a -n u ostalim podežimo. Evo imenica ove skupine u nominativu jednine.

der Buchstabe

slovo abecede

der Gedanke

misao

der Glaube

vjera

der Name

ime

der Wille

volja, odlučnost

I te su imenice u Rječniku označene s (G -ns).

53. Glagoli tipa II kada se upotrebljavaju kao određeni oblici glagola

U 47. poglavlju, odjeljak b, vidjeli smo da glagoli tipa II, dokle glagoli s prefiksom koji se može odijeliti, imaju prefiks **ge-** u participu perfekta umetnut između naglašenog prefiksa i osnove. Isti se princip primjenjuje kod infinitiva ili -en oblika ako ispred njega stoji **zu**, tj. **zu** se umeće između nenaglašenog prefiksa i osnove. U obo slučaju riječ se izgovara i piše kao jedna: **ausgegangen**, **auszugehen**. Međutim ako je jedan od glagola tipa II u određenom obliku, dokle predikat rečenice, prefiks koji se može odijeliti napušta glogol i odlazi na kraj rečenice:

Ich lade meine Freunde für Sonnabend ein. (einladen)

Pozivam svoje prijatelje u nedjelju.

Er schlägt ein kaltes Mittagessen mit Brat, Käse und Wein vor.

(vorschlagen)

On predlaže hladan ručak: kruh, sir i vino.

Ich helfe bei den Vorbereitungen für die Konferenz nicht mit.

(mithelfen)

Ja neću pomoći u pripremama za konferenciju.

Upamtite: **nicht** koji se nalazi i pri kraju rečenice mora doći ispred odijeljenog prefiksa.

Glagoli tipa I (s nedjeljivim prefiksom) ostaju u osnovnom obliku kada se nađu u opisanim okolnostima:

Ich empfinde gar kein Mitleid mit dieser Frau. (empfinden)

Zo ovu ženu ne osjećam nikakvu samilost.

54. Infinitiv s prijedlogom zu (zu + -en)

Već ste naučili da u jednostavnoj rečenici koja ima dva glagolska oblika, određeni i neodređeni -en oblik, -en oblik mora stajati na kraju rečenice (33. poglavlje):

Ich gehe zweimal in der Woche schwimmen.

Mnoge konstrukcije zahtijevaju da -en oblik ima i prijedlog zu.

U tom slučaju prijedlog zu dolazi na kraj rečenice, zajedno s -en oblikom glagola. Između zu i -en oblika ne može se umetnuti nijedna druga riječ. Kod djeljivih (naglašenih) prefiksa, zu dolazi između djeljivog prefiksa i -en oblika:

Er hoft, morgen zu kommen.

Nada se da će sutra doći.

Wir versuchen, ein neues Haus zu finden.

Pokušat ćemo naći novu kuću.

Ich habe var, meine Freunde für Sonnabend einzuladen.

Planiram pozvati moje prijatelje u nedjelju.

Evo i nekoliko složenijih primjera:

(a) (I.) **Er wird immer zögern, mir seine Sorgen zu erzählen.**

On će uvijek oklijevati da mi ispriča svoje brige.

(II.) **Ich habe neulich versucht, den Chef für Montag einzuladen.**

Nedavno sam pokušao pozvati šefa za ponedjeljak.

(b) (I.) **Ich werde meine Mutter bitten, uns ein Picknick vorzubereiten.**

Molit ću majku da nam priredi piknik.

(II.) **Der Arzt hat mich überredet, wegen des Handgelenks zum Orthopäden zu gehen.**

Liječnik me nagovorio da odem ortopedu zbog svog ručnog zgloba.

U rečenicama (a) (II.) i b (I.) možete opet vidjeti kako glagol tipa II djeljivim prefiksom dopušta da se za „uvuče“ između prefiksa i osnove.

Svaka od navedenih rečenica dijeli se na dva dijela. Ti su dijelovi strogo odijeljeni, no sami po sebi su cjeline. Ta znači da oblik **ge-(e)t** ili oblik **-en** koji se nalaze u prvom dijelu složene rečenice stoje na posljednjem mjestu u glavnom dijelu složene rečenice, a ne na kraju cijele rečenice.

U rečenicama (a) subjekt prvog dijela složene rečenice postaje subjekt zavisne rečenice (**er – zögern – erzählen, ich – versuchen – einladen**). To, međutim, NIJE slučaj kod (b) rečenica gdje je subjekt drugog dijela složene rečenice zoprava DO prvog dijela (**ich – bitten – meine Mutter – vorbereiten; der Arzt – überreden – ich – gehen**).

25. vježba

Popunite sljedeći tekst tako da u dvostruku prozvinu upišete točni glagol tipa II iz stupca s desne strane. Krotke prozvine predviđene su za djeljive prefikse, duge za asfatak glagola.

Ich	, eine Party zu geben. Wir	anrufen
sind sa viele, also	ich meine Wohnung	einladen
onders	Ich	einrichten
Freunde	, aber wir sind Fünfzig. Diesmal	mithelfen
.....	meine Freunde mal nicht	vorhaben
will alles alleine machen. Um 8 Uhr		vorschlagen
ich sie Dann können sie kommen. Aber	
was sagen meine Freunde, sie	stattdessen	
.....	, gar nicht zu essen, sondern den ganzen	
Abend lang zu trinken.		

55. Izricanje namjere: um ... zu

Kada želimo izreći namjeru, ponovna moramo uspostaviti odnos između dva dijela rečenice: glavne i zavisne rečenice. U hrvatskom jeziku namjeru izričemo veznicima **da** i **kako**. U njemačkom jeziku namjeru izričemo promijenjenom verzijam dvadjelne rečenice iz 54. poglavlja: riječ **um** stavlja se na početak drugog dijela rečenice.

U primjerima koji slijede, drugi dio rečenica iz 54. poglavlja pramijenjen je tako da izriču namjeru. Naravno, prvi dio rečenica morao je biti prilagođen pramjeni kako bismo dobili logične rečenice:

Er wird mich morgen besuchen, um mir seine Sargen zu erzählen.
On će me sutra posjetiti da mi ispriča svoje brige.

Ich bin zur Chefsekretärin gegangen, um den Chef für Montag einzuladen.

Otišao sam do šefove tajnice kako bih pozvao šefa za ponedjeljak.

Ich werde etwas Aufschnitt kaufen, um uns ein Picknick varzubereiten.

Kupit ću nareske kako bih pripremio piknik.

Ich muss besonders früh aufstehen, um wegen des Handgelenks zum Orthopäden zu gehen.

Moram jako rano ustati da bih pošao ortopedu zbog ručnog zgloba.

Kod rečenica s um subjekt koji se podrazumijeva uvijek je jednak subjektu glavne rečenice (on će me posjetiti, on će mi ispričati svoje brige). U tome se rečenice s um razlikuju od onih bez um iz prethodnog poglavlja. Osim toga, rečenice s um mogu imati i obrnuti redoslijed, za razliku od onih bez um:

Um den Chef für Montag, einzuladen bin ich zur Chefsekretärin gegangen.

Um mir seine Sarge zu erzählen, wird er mich morgen besuchen.

Upamtite da u obrnutom slijedu rečenica također dolazi do promjene reda riječi. Kao što ste već primijetili u 32. poglavlju, bez obzira koji dio rečenice dolazi na prvo mjesto, glagol uvijek mora doći na drugo mjesto u rečenici. Budući da zavisna rečenica s um stoji ispred glavne rečenice, cijela namjerna rečenica stoji na prvom mjestu tj. drugi dio rečenice mora početi glagolom. U navedenim primjerima to su adređeni oblici glagola bin i wird iza kojih slijedi subjekt, tj. ich i er.

56. ohne ... zu, statt ... zu

Kao s um u strukturi opisanoj u 55. poglavlju, drugi dio rečenice može početi s ahne i statt, a značenje je „bez da“, „a da ne“ i „umjesto da“. Kao i rečenice koje počinju s um, rečenice s ahne i statt moraju imati subjekt jednak onome u glavnoj rečenici. Taj se subjekt uglavnom podrazumijeva. Isto tako, redoslijed rečenica može se izmijeniti, no ponovno treba pripaziti na red riječi. Upamtite: glagol mora biti na drugome mjestu, a subjekt odmah iza njega.

Ich kann kein Picknick vorbereiten, ahne etwas Aufschnitt zu kaufen.

Ne mogu prirediti piknik a da ne kupim nareske.

Er wird mich morgen besuchen, statt mir seine Sargen am Telefon zu erzählen.

Posjetit će me sutra umjesto da mi svoje brige ispriča preko telefona.

1. Die Dame geht in die Stadt. Die Dame geht in die Stadt, um einzukaufen.

Slijedeći parovi rečenica čine mini-priču. Povežite obje rečenice svakog para s um ... zu, ohne ... zu ili statt ... zu prema odgovarajućem značenju. Pomoći će vam uzorak.

2. Fräulein Schmidt steht früh auf.
Sie geht mit ihrem Hund spazieren.
3. Mittags kommt sie nach Hause und arbeitet im Garten.
Sie isst nicht.
4. Am Nachmittag geht sie ins Kino.
Sie fragt ihre Mutter nicht.
5. Sie sieht gerne Filme.
Sie kommt auf andere Gedanken.
6. Am Abend kommt ihr Freund.
Er will sie ins Restaurant einladen.
7. Sie verläßt das Restaurant während des Essens.
Sie bezahlt nicht.
8. Er bleibt im Restaurant sitzen und isst beide Portionen.
Er läuft nicht zu seiner Freundin.

57. Pasiv ili trpni oblik

U 44. poglavlju naučili ste da se glagoli haben i sein upotrebljavaju kao određeni ablicij pomoćnih glagola uz oblike ge-(e)t za tvorbu perfekta. U poglavljima 34. i 35. (h) naučili ste da se glagol werden upotrebljava kao određeni oblik pomoćnog glagola zajedno s -en ablikom u tvorbi futura. U ovom poglavlju naučit ćete jaš jednu strukturu s određenim oblikom pomoćnog glagola werden, ali s oblikom ge-(e)t, dakle werden + particip perfekta:

Das Haus wird in diesen Tagen eingerichtet.

Kuća se ovih dana namješta (doslovno: Kuća ovih dana biva namještena).

Ich werde oft mitten in der Nacht angerufen.

Mene često zovu usred noći (doslovno: često sam nazivan...).

Ova se struktura upotrebljava kada je za značenje važnija radnja rečenice od subjekta, odnosno stvari ili osobe koja vrši radnju. Često ćemo u hrvatskom u takvom slučaju upotrijebiti povratni glagol – subjekt u takvoj rečenici nije vršitelj radnje: Ova djevojka se zove Marica (Marica ne vrši radnju). Stanje koje zovemo trpnim donekle odgovara opisanoj strukturi jer upotrebljavamo glagolski pridjev trpni:

Dijete je ostavljeno na ulici (ne znamo tko ga je ostavio, dakle nije nam poznat vršitelj radnje). U navedenim primjerima njemačkih rečenica u pasivu također nam nisu poznati vršitelji radnje: ne znamo tko namješta kuću, također ne znamo tko naziva usred noći – no važna je sama radnja ili njezin rezultat: kuća će biti namještena, ja sam često budan zbog telefonskih poziva.

Pasiv možemo tvoriti u rečenicama koje imaju prelazni glagol koji ima direktni objekt, pri čemu DO postoje gramatički subjekt pasivne rečenice.

Nepoznata žena ostavlja dijete na ulici.

Dijete je ostavljeno na ulici (ovdje nam nije potreban podatak o vršitelju radnje, već samo rezultat radnje).

Pasiv ćemo u njemačkom upotrijebiti u dva osnovna slučaja: kada želimo privući pozornost na vršitelja radnje, zbog neke usporedbe, ili kada nam vršitelj radnje nije poznat ili važan za značenje rečenice:

(I) Dijapozitive prikazuje moj otac (o ne moj brat).

Die Dias werden von meinem Vater gezeigt.

(II) Sada se prikazuju dija pozitivni.

Jetzt werden die Dias gezeigt.

(a) Zapamtite: u njemačkom jeziku samo direktni objekt aktivne rečenice može postati gramatički subjekt pasivne rečenice. U sljedećem primjeru glagol ima dva objekta, DO i IO. U pasivnoj rečenici samo DO može postati SU, a IO ostaje u istom padažu kao i u aktivu:

Der Vater zeigt dem Gast die Dias.

Bez obzira na red riječi DO, die Dias uvijek je gramatički subjekt pasivne rečenice. To se može zaključiti i iz oblika za množinu glagola *werden*:

Die Dias werden dem Gast gezeigt.

Dem Gast werden die Dias gezeigt.

(b) U njemačkom jeziku pasiv se može tvoriti i u rečenicama koje nemaju DO u aktivu: kada je vršitelj radnje nepoznat ili je neka zbirna imenica, pasiv se može upotrijebiti i bez gramatičkog subjekta, odnosno možemo upotrijebiti bezlični *es*:

Heute abend wird gesungen.

ili **Večeras će se pjevati.**

Es wird heute abend gesungen.

Jetzt wird schnell gegessen!

ili **A sada brzo idemo jesti!**

Es wird jetzt schnell gegessen!

Kod glagola koji imaju samo IO kombinirat ćemo pravila (a) i (b): IO ostaje nepromijenjen, a pravog subjekta nema već je umjesto toga bezlični oblik *s es*; glagol werden je uvijek na drugome mjestu.

Den Kindern wird jetzt verziehen.

ili

Djeca je sada oprašteno.

Es wird den Kindern jetzt verziehen.

Den Studenten wird sehr geholfen.

ili

Studentima se mnogo pomaže.

Es wird den Studenten sehr geholfen.

Budući da se werden koristi i u tvorbi pasiva, u futuru pasiva se upotrebljava samo jednom:

Wir werden nächste Woche in Französisch geprüft (werden).

Sljedećeg tjedna pitat će nas francuski (doslovno: biti ćemo ispitivani...).

58. Perfekt nekih pomoćnih glagola

Do bismo tvorili perfekt rečenice:

Ich muss den Nachbarn helfen.

Moram pomoći susjedima.

moramo staviti određeni oblik glagola muss u perfekt. Međutim **ge-**(e) oblik glagola müssen se ne upotrebljava, već umjesto toga upotrebljavamo -en oblik, dakle infinitiv umjesto participa perfekta.

Ich habe den Nachbarn helfen müssen.

Morao sam pomoći susjedima.

Uočit ćete da se -en oblik pomoćnog glagola müssen nalazi na kraju rečenice, iza -en oblika glavnog glagola helfen. To će se također odnositi i na glagole dürfen, können, mögen, sollen, wollen i lassen. Npr. „daa sam oprati svoj auto“ prevest ćemo ovako perfektom:

Ich habe meinen Wagen waschen lassen.

Svi ti glagoli imaju alternativne neodređene glagolske oblike participa perfekto kado nisu i pomoćni glagoli. Evo primjera:

A: Kannst du geduldig warten?

Možeš li strpljivo čekati?

B: Nein das habe ich nie gekonnt.

Ne, to nisom nikad znao.

Wir haben unser Gepäck am Bahnhof gelassen.

Ostavili smo svoju prtljagu na kolodvoru.

Svi ovi **ge-(e)t** oblici kada se upotrebljavaju kao glavni glagoli imaju oblik s **ge-** i završavaju s **-t**: **gedurft, gekonnt, gemocht, gemusst, gesallt, gewollt**. Iznimko: **gelassen**.

Kada se **werden** upotrebljava kao pomoćni glagol za tvorbu pasiva, particip perfekt glasi: **worden**. Kada se **werden** upotrebljava kao glavni glagol u značenju „postati“, particip perfekta glasi: **geworden**. Evo primjera:

Die Dias sind von meinem Voter gezeigt worden.

Dijapozitive prikazuju moj otoc.

Die Kunden sind heutzutage sehr frech geworden.

Mušterije su u današnje vrijeme postale vrlo drske.

59. Prošlo jednostavno vrijeme – preterit

U većini slučajeva u njemačkom se jeziku upotrebljava perfekt pri izricanju prošle radnje. No, za izricanje prošle radnje može se upotrijebiti i preterit, prošlo jednostavno vrijeme.

Prošlo jednostavno vrijeme u njemačkom jeziku upotrebljava se paralelno perfektu. Za one koji uče njemački jezik prošlo jednostavno vrijeme olakšava konstrukciju rečenice jer ne moraju brinuti o dva ili čak tri glagolska oblika (58. poglavlje) i redu riječi.

Prošlo se jednostavno vrijeme upotrebljava često kod glagola **sein i haben**; na taj se način izbjegovo upotreba dvaju oblika istog glagola: **er ist ... gewesen; ich habe ... gehabt**. Također se više upotrebljavaju oblici prošlog vremena pomoćnih glagola jer se na taj način smanjuje broj glagola u rečenici na dva, umjesto tri.

Usporedite:

PERFEKT

Ich bin vier Wochen krank gewesen.

Wir haben viel Pech gehabt.

Ich habe den Nachbarn helfen müssen.

Die Dias sind von meinem Voter gezeigt worden.

PRETERIT

Ich war vier Wochen krank.

Wir hatten viel Pech.

Ich musste den Nachbarn helfen.

Die Dias wurden von meinem Voter gezeigt.

Evo preterita glagola **haben, sein** i pomoćnih glagola:

HABEN

ich/er/sie(ona)/es

hatte

wir/Sie/sie(oni)

hatten

du

hottest

SEIN

war

waren

warst

ich/er/sie(ona)/es
wir/Sie/sie (oni)
du

DÜRFEN

durfte
durften
durftest

MÖGEN

machte
machten
machtest

ich/er/sie(ona)/es
wir/Sie/sie (oni)
du

SOLLEN

sallte
sallten
salltest

ich/er/sie(ona)/es
wir/Sie/sie(oni)
du

LASSEN

ließ
ließen
ließe

ich/er/sie(ona)/es
wir/Sie/sie(oni)
du

KÖNNEN

kannte
kannten
konntest

MÜSSEN

musste
mussten
musstest

WOLLEN

wallte
wallten
walltest

WERDEN

wurde
wurden
wurddest

Aka pogledate oblike 1. i 3. lica jednine koji su uvijek jednaki u prošlom vremenu, uočiti ćete četiri oblika, dva koja su jednaka u prošlom vremenu u njemačkom općenito (66. poglavlje), a treći je tipičan za sljedeću skupinu:

(a) sein, lassen

Javlja se novo osnova (war, ließ) koja se upotrebljava bez nastavaka.

(b) sollen, wollen

Upotrebljava se ista osnova kao u -en obliku, a slijede nastavci -t + -e.

(c) haben, dürfen, können
mögen, müssen

Javlja se nova osnova (hat-, darf-, kann-, mach-, muß-) iza koje slijedi -t- i nastavak -e.

(d) werden

Ovaj je oblik potpuna iznimka. Javlja se nova osnova (wurd-) iza koje slijedi nastavak -e.

Velik broj glagola slijedi uzorak (a) i dobiva novu osnovu u prošlom vremenu. Zvat ćemo ih glagolima s novom osnovom. Najveći broj glagola slijedi uzorak (b) gdje je osnova ista kao u -en obliku, dakle infinitivu, zatim slijedi -t- i odgovarajući nastavak za lice. To su glagoli iste osnove ili provilini glagoli. Uzorak (c) je mješavina uzoraka (a) i (b): nova osnova dobivo -t- i odgovarajući nastavak za lice.

RAZGOVOR

Proučite i naučite sljedeći dijalog. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

die Freundin (-nen)
 die Silvesterfahrt (-en)
 der Winterprospekt (-e)
 anbieten II
 preiswert
 das Allgäu

der Preis (-e)
 reichhaltig
 der Ausflug (-'e)
 die Abendveranstaltung (-en)
 das Neujahtsfrüstück (-e)
 der Sanderpreis (-e)
 die Unterkunft (-'e)
 das Doppelzimmer (-)
 das Einzelzimmer (-)
 das Silvesterfestessen (-)
 die Skimöglichkeit (-en)
 hin und zurück

sorgen für
 die Übernachtung (-en)
 der Hinweg (-e)
 das Gleiche
 die Rückfahrt (-en)
 unterwegs
 genügend
 anhalten II
 jeweils
 einnehmen II
 die Erfrischung (-en)
 der Gasthof (-'e)
 der Löwe (PO -n)
 unterbringen
 der Grundpreis (-e)
 enthalten I
 die Dusche (-n)
 der Zuschlag (-'e)
 nicht in Frage kommen

prijateljica
 novogodišnje putovanje
 prospekt za zimovanje
 ponuditi
 povoljno
 planinski predjel na jugu
 Bavorske
 cijena
 raznolik, bogat
 izlet
 večernja priredba
 novogodišnji doručak
 posebna cijena
 smještaj
 dvokrevetna soba
 jednokrevetna soba
 novogodišnja večera
 mogućnost skijanja
 tamo i natrag, povratan
 (npr. korta, putovanje)
 brinuti se (za)
 noćenje
 putovanje onamo
 isto
 povratak
 na putu
 dovoljno
 zaustaviti se, stati
 svaki put, po
 jesti, nešto pojesti, prizalogajiti
 osvježenje (jelo, piće)
 gostionica
 lav
 smjestiti
 osnovna cijena
 sadržati, uključivati
 tuš
 dodatna cijena, doplata
 ne dolaziti u obzir, bez sumnje

die Veranstaltung (-en)
einbegriffen
der Geschmack (-"e)
tagsüber
tanzen
gesellig
dos Beisommensein
der Geschäftsraum (-"e)
genießen I
die Möglichkeit (-en)
dos Skifahren
das Festessen (-)
der Tanz (-"e)
veranstalten
nach Wunsch
das Feuerwerk
loslassen II
das Sektfrühstück
klingen
beschränken I
anstrengend
der Teilnehmer (-)
die Leute
das Gegenteil
die Gruppe (-n)
die goldene Hochzeit (-en)
feiern
besprechen

priredbo, događaj
uključen(o)
ukus
tijekom dono
plesati
društen
druženje
predvorje, dnevni boravak u
hotelu, pansionu
uživoti
mogućnost, prilika
skijanje
svečano večero ili ručok
ples
prirediti
po želji, po naruđbi
votromet
pustiti (ovdje vatromet)
doručok so šompanjem
zvučoti, zvoniti, odzvanjati
ogroničiti
noporno
sudionik
ljudi
suprotnost
skupino
zlatni pir
sloviti
dogovoriti se

U putničkoj ogenciji: Romantično Nova godino

Junger Meine Freundin und ich sind daron interessiert,
Man eine Silvesterfahrt zu machen.
Fräulein Gut, ich zeige Ihnen unseren Winterprospekt.
Wir bieten dieses Jahr eine sehr preiswerte Fahrt mit
Luxusbus nach Oberstdorf im Allgäu an, sieben Tage
von 28. Dezember bis zum 3. Januar inklusiv.

JM (Liest aus dem Winterprospekt)

7 Tage Silvesterfahrt mit
Luxusbus ins Allgäu

5 Nächte in Oberstdorf

reichhaltiges Programm mit
Ausflügen, Abendveranstaltungen
und Neujahrssektfrühstück

Sonderpreis Euro 500,-

Unterkunft in Doppelzimmern
Einzelzimmer Euro 50,- extra
silvesterfestessen Euro 25,- extra
Skimöglichkeiten

JM Was wird da alles für den Preis angeboten?

F Ja, da ist erst mal die Fahrt hin und zurück im Luxusbus.
Für alles wird gesorgt ... eine Übernachtung in einem
netten Hotel auf dem Hinweg und das Gleiche auf den
Rückfahrt...

JM Wie wird unterwegs gegessen?

F Es wird natürlich genügend oft angehalten, und das
Mittagessen wird jeweils während einer längeren Pause
in einem Gasthof eingenommen. Andere Erfürschungen
werden im Bus serviert... Ja, und in Oberstdorf selbst
wird man im Gasthof Zum Löwen untergebracht. Der
Grundpreis enthält die Unterbringung in Doppelzimmern
mit dusche und Toilette, aber es werden auch Einzel-
zimmer angeboten für einen Zuschlag von Euro 50,-.
Aber das kommt für Sie wohl nicht in Frage...?

JM Was für Veranstaltungen sind im Preis einbezogen?

F Für jeden Geschmack wird gesorgt ... Tagsüber werden
drei kleinere Ausflüge gemacht, und jeden Abend wird
getanzt, aber man kann das gesellige Beisammensein in
der Bar oder im Gesellschaftsraum genießen. Es gibt
auch Möglichkeiten zum Skifahren, aber das muss extra
bezahlt werden.

JM Und zu Silvester und am Neujahrstag selbst...?

F Silvester gibt es Tanz, und um elf Uhr wird eine besondere Show veranstaltet. Silvester wird auch um acht Uhr ein Festessen nach Wunsch serviert für einen Zuschlag von Euro 25,-. Um Mitternacht wird dann das Feuerwerk losgelassen. Am 1. Januar wird ab neun Uhr ein Sekstrühstück eingenommen.

J/M Das klingt alles sehr schön. Und sind noch Plätze frei?
F Ja, wir hoben noch sechs Plätze frei. Wir mussten die Zahl der Teilnehmer wegen der Größe unseres Busses auf dreißig beschränken.

J/M Bei solch einem anstrengenden Programm sind die anderen Teilnehmer doch bestimmt alles junge Leute...

F O nein, ganz im Gegenteil! Sechzehn der Teilnehmer fahren als Gruppe, um Silvester eine goldene Hochzeit zu feiern.

J/M O! Daß muss ich doch noch mal mit meiner Freundin besprechen.

PRIJEVOD

Mladić Maju prijateljicu i mene zanimo novogodišnje putovanje.
Gaspodíco Dobra, pakazat ću vam naš prospekt zimovanja.

M Nudimo ave godine putovanje luksuznim outabusom po vrlo povoljnoj cijeni u Oberstdorf u Allgäu, sedam dana, od 28. prosinca do 3. siječnja.
(čita prospekt zimovanja.)

7 dono novogodišnjeg putovanja
luksuznim outobusom u Allgäu

5 naći u Oberstdorfu

raznoliki programi s izletima,
večernjim priredbama
i novogodišnjim daručkom

Posebna cijena 500 Eura

Smještaj u dvokrevetnim sobama
Jednokrevetne sobe nadaplatu 50 Euro
Novogodišnja svečana večera
nadoplatu 25 Eura
Mogućnost skijanja

M Što se sve nudi za ovu cijenu?

G Dakle, putovanje tamo i natrag luksuznim autobusom. O svemu se vodi briga... noćenje u zgodnom hotelu na putu u Obersdorf, isto na povratku...

M Kako se jede na putu?

G Zauzavljat ćemo se dovoljno često, a ručat će se u nekoj gostionici svaki put za vrijeme duljeg odmora. U autobusu će se posluživati osvježanja... Da, a u Oberstdorfu ćete biti smješteni u dvokrevetnoj sobi s tušem i WC-om, ali se nude i jednokrevetne sobe uz nadoplatu od 50 Eura. Ali to kod vas dakako ne dolazi u obzir...?

M Kakve priredbe su uključene u cijenu?

G Pobrînuli smo se za svačiji ukus... Preko dana napraviti ćemo tri manja izleta, a svake večeri se pleše ili se može uživati u zajedničkom druženju u baru ili dnevnom boravku. Postoji također mogućnost za skijanje, ali se mora posebno platiti.

M A što se tiče dočeka i same Nove godine...?

G Za doček je ples, u 11 sati bit će paseban šou. Novogodišnja večero će se također svečana poslužiti u osam sati uz 25 Eura nadoplate. U ponoć će biti vatromet. 1. siječnja u 9 sati je svečani doručak sa šampanjcem.

M To sve krasno zvuči. Ima li još slobodnih mjesta?

G Da, imamo još šest slobodnih mjesta. Zbog veličine autobusa morali smo ograničiti broj sudionika.

M Pri taku naparnom programu ostali su sudionici sigurna mladi ljudi...

G O, ne, baš obrnuto! Šesnaestero sudioninka putuje kao grupa da bi na dočeku Nove godine proslavili zlatni pir.

M O! Ipak se moram o tome dogovoriti sa svojom prijateljicom.

11. lekcija

60. Riječi koje označavaju količinu ili identifikaciju

Uz riječi poput određenog i neodređenog člana postoji i skupina uobičajenih izroza koji se upotrebljavaju ispred imenice ili pridjeva + imenica. Ove riječi služe određivanju količine ili identifikaciji sljedeće imenice. U tekstu koji slijedi grupirali smo ih prema tome što stoji za njih:

- (I.) bilo koji tip imenice
- (II.) nebrojiva imenica (npr. „brašno“, „bijes“)
- (III.) brojiva imenica u jednini (npr. „trgovina“, „pogreška“)
- (IV.) brojiva imenico u množini (npr. „trgovine“, „pogreške“).

Kako ti izrazi imaju različite nastavke, ovisno o tome s kakvim tipom imenice se upotrebljavaju, svaki od njih ima i prateće nastavke (a), (b) i (c) iz 29. poglavlja, uz nastavke za padež posvojnog genitiva iz 50. poglavlja. Evo pregleda tih izraza:

(I.) Ispred bilo kojeg tipa imenice:

isto	d..selb..*	Piše se kao jedna riječ, d.. (isto) ima svoje uobičajene nastavke, selb... nastavke skupine (a).
------	------------	--

jednako	d..gleich*	Dvije zasebne riječi, gleich (jednako) ima nastavke skupine (a).
---------	------------	--

cijelo, sve	d..ganz	ganz znači „cijel“, „potpun“, „cijelo“ pa može stajati iza ein, mein, itd.
-------------	---------	--

Prema potrebi dobiva nastavke grupe (a) ili (b).

* U upotrebi dolazi do preklapanja između d..selb i d..gleich

Ich bin in derselben Gruppe wie du.

Ja sam u istoj skupini kao i ti.

Ich habe das gleiche Kleid wie du gekauft.

Kupila sam jednaku haljinu kao i ti.

Die ganze Arbeit hat er alleine geschafft.

On je sam obavio cijeli posao.

Meine ganzen Bücher sind nass geworden.

Sve moje knjige su se smočile.

Ein ganzes Jahr hat er dafür gebraucht.

Za to mu je trebala cijela godina.

(II.) Isprede nebrojive imenice:

malo wenig
 nešto etwas
 nekoliko einig..
 malo ein bisschen

dosta genug
 dovoljno genügend
 mnogo viel
 cijelo, sve d..ganz

sve to/ovo all d../dies..
 svi moji, itd. all mein, usw.

für wenig Geld
 mit etwas Salz
 var einiger Zeit
 mit einem bisschen Papier
 mit einem Trapfen Öl
 Wir haben genug Wein.
 bei viel Arbeit
 trotz allen Kamfarts
 wegen all der Unruhe

Nije potreban nastavak.

Nema nastavka.

Dobivo nastavke skupine (c).

Ta je zapravo imenica srednjeg roda, zato ein ima svoje uobičajene nastavke.

Nema nastavka.

Nisu potrebni nastavci.

Vidi (I.). Znači „cijelo“, „potpu na“. Ima nastavke skupine (a), ali u genitivu ispred imenica m i s roda ima nastavak -(e)s. All ne dobiva nastavke.

za malo novca
 s nešto soli
 prije izvjesnog vremena
 s malo papira
 s kapljicom ulja
 imamo dovoljno vina
 kod mnogo posla
 usprkos svom komforu
 zbog cijelog tog nemira

(III.) Isprede brojivih imenica u jednini:

isti d..selb..
 bilo koji, irgendein
 ovaj ili onaj
 još jedan nach ein
 još jedan ein..ander
 (drugi)
 cijeli d..ganz

Vidi (I.).

Nastavci za ein.

Uobičajeni nastavci za ein.

ander dobiva nastavke skupine (b).

Vidi (I.).

irgendein

Heute kommt nach ein

ein anderer

Vertreter van der Versicherung.

(IV.) Ispred brojivih imenica u množini.

par	ein Paar	Imenica srednjeg roda ima svoje uobičajene nastavke, a imenica koja slijedi je u istom padažu.
obadva	d..beid..	beid.. ima nastavke skupine (a)
oba	beid..	Dobiva nastavke grupe (c).
nekoliko	ein paar	Nema nastavka, no imenica koja slijedi u padažu IO može imati -(e)n.
nekoliko	einig..	Dobiva nastavke skupine (c).
nekoliko, više	mehrer..	Dobiva nastavke skupine (c).
mnogo	viel..	Dobiva nastavke skupine (c).
dosta	genug	Vidi (II).
dovoljno	genügend	
sve	all..	Dobiva nastavke skupine (c), ali bilo koji pridjev koji slijedi dobiva nastavak -en u svim padažima.

van einem Paar alten Schuhen	od jednog para starih cipela
wegen der beiden Damen	zbog obje dame
mit beiden Händen	objema rukama
vor ein paar Wochen	prije nekoliko tjedana
einige	za neke dobre prijatelje
für mehrere gute Freunde	za više dobrih prijatelja
viele	za mnoge dobre prijatelje
für alle guten Freunde	za sve dobre prijatelje

61. Pretvaranje pridjeva u imenice

U njemačkom jeziku pridjevi se vrlo često pretvaraju u imenice. Ovo je upotreba u njemačkom gotovo neograničena. Pridjevi mogu poslati imenice u jednini i množini, označavati živa bića i stvari te biti apstraktne imenice.

U posljednjem razgovoru naučili ste izraz:

das Gleiche auf der Rückfahrt
isto na povratku

Ovdje je pridjev **gleich**, s velikim početnim slovom, postao imenica srednjeg roda, a to je automatski uvijek rod imenica koje su postale od pridjevo. Iznimka su imenice koje nedvosmisleno znače muško ili žensko biće. Ovakve pridjevske imenice, da ih tako nazovemo, dobivaju pridjevske nastavke, kako je opisano u 29. poglavlju. Na primjer, „Nijemac“ će imati oblik **ein Deutscher**, a „Njemica“ će biti **eine Deutsche** – ova je imenica izvedena od pridjeva **deutsch** – „njemački“.

Pridjevske se imenice mogu tvoriti prema potrebi. Ima i velik broj imenica koje su nastale od glagalskih oblika. Neke od njih su vrlo duga u upotrebi i mogu se naći u rječniku kao imenice, a neke su nove izvedenice. Takve pridjevske imenice nastale su iz dva glagolska oblika: iz već poznatog **ge-(e)t** oblika, dakle participia perfecta, i iz tzv. **-end** oblika. U 44. poglavlju smo spomenuli da **ge-(e)t** oblik ima značenje nečeg završenog; **-end** oblik ima značenje nedavršenog, padudaranja i istovremenosti. Tako **gefangen** znači „uhvaćen“, „zarobljen“, a **überlebend** znači „onaj koji preživljava“. Ta dva neadredeana glagolska oblika, kada ih upotrijebimo kao pridjevske imenice postaju: **der Gefangene** ili **die Gefangene** („zarobljenik“ ili „zarobljenica“), **der Überlebende** ili **die Überlebende** („preživjeli muškarac, žena“). Svaka takva imenica u rječniku je označena s „adj“, što je upozorenje da joj treba dati nastavke za pridjevsku deklinaciju.

Dalja uobičajena upotreba pridjeva kao imenice je u kombinaciji s **etwas**, „nešto“ i **nichts**, „ništa“. U tim slučajevima pridjev dobiva nastavke koje smo naveli u 29. poglavlju, odjeljak (c).

Die Stunde soll mit etwas Einfachem anfangen.

Lekcija (sat) treba početi nečim jednostavnim.

Alles war ruhig, nichts Wesentliches ist geschehen.

Sve je bilo mirno, ništa se značajno nije dogodilo.

U drugu ruku, **alles**, „cijelo“ „sve“, koji već sadrži -es iz srednjeg roda, dobiva nastavke grupe (a) iz 29. poglavlja kada stoji ispred pridjevske imenice:

Ich wünsche dir alles Gute zum Geburtstag.

Želim ti sve najbolje za rođendan.

In allem Praktischen war er der Klassenbeste.

Bio je najbolji u razredu u svemu praktičnom.

62. Složene rečenice

U 54., 55. i 56. poglavlju vidjeli ste da rečenica može sadržavati izraz koji je prirodan njezinom osnovnom obliku, a ipak zadržava svoj posebni razlikovni identitet. Prvi od tih izraza bio je kraj rečenice s **zu** + **-en** oblikom.

Drugi su izrazi slijedili veznike poput **um**, **ahne** i **statt** i završavali sa **zu** + **-en** oblikom. Značenje ovih, nešto složenijih izraza uvijek pojačava osnovno značenje rečenice, a mogu se naći ispred ili iza osnovne rečenice.

Ako nazovemo spomenute izraze „dodatnim izrazima“, upatritjebit ćemo naziv „dodatne rečenice“ za različite tipove niza riječi koje se od „dodatnih izraza“ razlikuju po tome što sadrže određeni oblik glagola. Dakle, to su potpune rečenice koje ipak ovise o osnovnoj, glavnoj rečenici.

(a) Najjednostavniji način da se poveže dodatna rečenica s osnovnom ili glavnom rečenicom, a da obje ostanu neovisne jedna a drugoj, jest da dodatnu rečenicu stavimo uz glavnu, bez ičega između njih, osim zareza. U tom slučaju neće doći ni do kakve promjene u redu riječi. Evo dva primjera iz prethodnih lekcija:

Der Arzt sagt, ich soll nur Fisch oder mageres Fleisch essen.

Liječnik kaže da trebam jesti samo ribu i nemasno meso.

Die haben gemeint, ich soll zum Arzt gehen.

Smatrali su da moram ići liječniku.

Ako obrnemo redoslijed rečenica i dodatna rečenica dođe ispred glavne rečenice, red riječi u glavnoj rečenici će se promijeniti:

Ich soll nur Fisch oder mageres Fleisch essen, sagt der Arzt.

Tumačenje ovog je sama proširenje rečenog u 32. poglavlju: cijela dodatna rečenica postala je DO glavne rečenice. Međutim ovaj način povezivanja rečenica je ograničen. Mnaga su šire mogućnosti povezivanja rečenica ako upotrijebimo razne kategorije veznih riječi ili veznika kojima ćemo uvesti dodatnu rečenicu.

(b) Veznici:

und	i
aber	ali
oder	ili
sondern	nego (nasuprot tome)
sondern ... auch	nego ... također (i)

Veznicima povezujemo riječi ili rečenice. Uglavnom ne utječu na uobičajeni red riječi:

Es gibt auch Möglichkeiten zum Skifahren, aber das muss extra bezahlt werden.

Trebate paziti kada birate između *aber* i *sandern*.

Kada želite izreći značenje „ne samo ... nego i (već i)“, njemački izraz je *nicht nur ... sondern auch*.

U značenju „ne ... već (nego)“ u njemačkom morate upotrijebiti *nicht* (ili neki drugi negativni oblik, npr. *kein ... sondern*): *Er schickt keinen Brief, sondern er will mit mir persönlich sprechen*.

On neće poslati pismo već želi sa mnom osobna razgovarati.

- (b) Veznik *denn* je razred za sebe. Iako poput veznika iz skupine (b) ne utječe na red riječi, ovaj veznik može povezivati isključivo rečenice. Iako poput veznika opisanih u 63. poglavlju, adijektiv (c), *denn* daje posebnu oznaku rečenici koja joj prethodi, takva dodatna rečenica ne može stajati bila gdje nego samo iza glavne rečenice:

Er kann mir nicht böse sein, denn er hat selbst Schuld daran.

On se ne može ljutiti na mene jer je i sam tomu kriv.

Značenje *denn* je zapravo tumačenje nekog razloga i znači „jer“.

63. Vezne riječi koje utječu na red riječi

(a) Odnasne zamjenice

	JEDNINA			MNOŽINA	PRIJEVOD
	m	ž	s		
N	der	die	das	die ⁂ m ž s	koji
A	den	die	das	die	koga, kojega
D	dem	der	dem	denen	kome, kojemu
G	dessen	deren	dessen	deren	kojeg, čijeg

Odnosne zamjenice su jednake pokaznim zamjenicama opisanim u 41. poglavlju, odjelci (a) do (c), ali genitiv ima oblik: *dessen* i *deren*. One omogućuju da se dodatna rečenica u značenju poveže s nekom imenicom iz glavne rečenice, dakle da se odnosi na nju. Izbor vezne riječi d. može biti jednina ili množina. Aka je izabran oblik za jedninu, onda se razlikuju oblici za *m*, *ž* i *s* rod, prema obliku imenice u glavnoj rečenici na koju se dodatna rečenica odnosi. Izbor padaža vezne riječi d. ovisi o funkciji koju ona ima u dodatnoj rečenici, dakle ovisna o tome je li *S*, *DO*, *IO* ili *PO*. Glagol u odnosnoj rečenici mora doći na kraj.

Slijedeći primjeri abuhvaćaju obje mogućnosti i pomoći će vam da razumijete princip upotrebe takvih veznih riječi:

Padež

NOMINATIV / S

Ich bringe meinen Sohn, der nach Berlin fährt, zum Bahnhof.

Dovest ću sina koji putuje u Berlin na kolodvor.

Das Fleisch, das auf dem Tisch liegt, kannst du für den Hund nehmen.

Meso koje stoji na stolu možeš uzeti za psa.

AKUZATIV / DO

Mein Chef, für den ich seit zehn Jahren arbeite, ist sehr unsympathisch.

Moj šef, za kojeg rodim već deset godina, nije simpatičan.

Wir haben den Urlaub, den wir auf Zypern verbracht haben, ganz toll gefunden.

Godišnji admar koji smo proveli na Cipru vrlo nam se svidio.

DATIV / IO

Meine Schwiegertochter, der ich gestern Blumen geschenkt habe, hat sie zum Blumengeschäft zurückgebracht.

Maja snaha, kajaj sam jučer dorovalo cvijeće, odnijela ga je natrag u cvjećarnicu.

Der Verwandte, bei dem ich wahne, ist wie ein Vater zu mir.

Rođak kod kojeg stanujem meni je poput oca.

GENITIV / PO

Hans, dessen Frau aus Ägypten kommt, lernt Chinesisch!

Hans, čija je žena iz Egipta, uči kineski!

Die Frau, deren Auto falsch geparkt ist, versucht mit dem Polizisten zu flirten.

Žena čiji je auto pogrešno parkirao pokušava udvarati policajcu.

Najvažnije u tim primjerima jest pravilo koje trebate upamtiti: adređeni oblik glagala u dodatnoj rečenici (tj. rečenici koja počinje adnasnom zamjenicom), bilo da je sam ili zajedno s prijedlagom, mara uvijek stajati na kraju dodatne rečenice. To pravilo vrijedi za sve vrste dodatnih rečenica opisanih u ovom poglavlju.

Konačna, kada je dodatna rečenica povezana s imenicom u glavnoj rečenici pomoću prijedloga, a ta imenica nije živo biće, odnosno zamjenica ima i alternativni oblik *wa(r)*-. To je istovjetna upotreba s onam kod ablika *da(r)*-, opisanog u 40. poglavlju.

Die Fehler, über die ich gerade lache, sind eigentlich überhaupt nicht witzig.

Pogreške kojima se upravo smijem uopće nisu smiješne.

(b) dass, ab i vezne riječi w..

Vezne riječi w...: wann, warum, was, welch, wer, wen („koga“), wessen („čiji“), wem („kome“), wie i wo amoguđuju da cjelokupni sadržaj dodatne rećenice postane subjekt ili direktni objekt glavne rećenice:

Dass wir heute abend kein Essen im Haus haben, ist nicht meine Schuld.

ili

Es ist nicht meine Schuld, dass wir heute abend kein Essen im Haus haben.

Nije moja krivnja da večeras nemama u kući ništa za jela.

Kannst du mir sagen, ab er morgen kammt?

Mažeš li mi reći hoće li on sutra daći?

Wann er morgen aufsteht, ist vollkommen egal.

ili

Es ist vollkommen egal, wann er morgen aufsteht.

Pasve je nevažna kada on sutra ustaje.

Weiβt du zufällig, wessen Regenschirm hier liegt?

Znaš li slučajna čiji je ova kišabran?

Ova kategorija dodatnih rećenica uključuje i slućajeve kada se izostavlja riječ na koju se odnosi dodatna rećenica:

Ich bin froh (darüber), dass er endlich zu Hause ist.

Veselim se (tame) šta je an konačno kod kuće.

U ovom slućaju u hrvatskom je nepotrebna upatijebiti „tame“, no darüber u njemaćkam zvućt pasve priradna. Kada je prijedlog bitan za znaćenje ili je dĩa idlamatskag izraza, izraz s da(r)- u glavnoj rećenici postaje nužan, kao u sljedećim primjerima:

Wir sind dafür, dass das Licht ausgemacht wird.

Mi smo za to da se svjetla ugasi.

Mein Vater ist dagegen, dass ich den Führerschein mache.

Moj otac je protiv toga da polažem vazaćki ispit.

Ovdje znaćenje avisi isključiva o für i gegen. Također ima mnogo kombinacija glagala i prijedlaga te i pridjeva i

prijedloga u kojima uobičajeno upotrebo zohitjeva izricanje prijedloga, iako je značenje josno i iz somog pridjevo ili glogola. U tom slučoju u glavnoj rečenici moromo imati oblik s **do(r)**-.
 Primjeri: **bestehen auf**, „uporno zahtijevati“
 (doslovno: „inzistirati na“); **einverstan den mit**, „složiti se s“:

Ich bestehe darauf, **dass** er sofort bezahlt.

Uporno zahtijevom da on odmah plati (darauf ne možemo doslovno prevesti).

Er ist damit einverstanden, **dass** sie den Führerschein mocht.
 On se složio s time da ono polaže vozački ispit.

Konstrukcija s **da(r)**- + prijedlog nije ograničena samo na slučajeve gdje dodatna rečenica počinje veznikom **dass**.
 Npr. izraz **abhängen von**, „ovisiti o“ često ima dodatnu rečenicu koju počinje veznicom **ob**, **wo**, **wie** itd.:

Meine Entscheidung hängt davon ob, **ob** der Versuch gelingt.

Mojo odluka ovisi o tome hoće li pokušaj uspjeti.
 Ne zamjenjujte **dass** s **das**: **dass** je uvijek veznik!

27. vježba

Premo modelu ponovno napišite ovu priču tako da svaku dodatnu rečenicu započnete veznikom **dass**.

1. Fritz schlägt vor, Ernst soll ihm helfen.
 Fritz schlägt vor, dass Ernst ihm helfen soll.
2. Ernst bittet darum, Fritz soll solche Vorschläge nicht machen.
3. Fritz besteht darauf, Ernst soll endlich mal etwas tun.
4. Ernst findet die Arbeit so anstrengend, er verletzt sein Handgelenk plötzlich.
5. Jetzt hat Fritz solches Mitleid, er schickt Ernst zum Arzt.
6. Der Arzt sieht sofort, Ernst ist einfach foul!

(c) Prijedložni veznici

Prijedložni veznici na početku dodatne rečenice imaju istu funkciju kao prijedlozi ispred imenice. Jedan ili dva takvo veznika identična su ili gotovo identična odgovorjućem prijedlogu:

Bis fünf Uhr ...

(bis – prijedlog)

Do pet sati ...

Bis er kommt, ...

(bis – veznik)

Dok dođe ...

Während des Konzerts ...	(während – prijedlog)
Zo vrijeme koncerta ...	
Während das Orchester spielt ...	(während – veznik)
Dok svira orkestar ...	
Nach dem Essen ...	(nach – prijedlog)
Nakon jelo ...	
Nachdem wir gegessen haben, ...	(nachdem – veznik)
Pošto što smo jeli...	
Var Weinachten ...	(vor – prijedlog)
Prije Božića...	
Bevor wir onfongen, ...	(bevor – veznik)
Prije nego što počnemo ...	

Neki tokvi prijedložni veznici su po značenju jednaki no oblikom različiti od prijedloga istog značenja:

Wegen des schlechten Wetters ...	(wegen – prijedlog)
Zbog lošeg vremena ...	
Weil das Wetter schlecht ist, ...	(weil – veznik)
Jer je vrijeme loše ...	
Trotz meiner Erkältung ...	(trotz – prijedlog)
Unatoč mojoj prehladi ...	
Obwohl ich erkältet bin, ...	(abwohl – veznik)
Iako sam prehladen ...	

Većina prijedložnih veznika odnosi se ili na (I.) vrijeme ili na (II.) uzrok (ili odsustvo uzroka). Evo najvažnijih:

(I.) vrijeme:	
als	kada, kad (trenutak ili odsječak vremena u prošlosti)
bevor	prije
bis	do, dok
nachdem	nakon toga, iza toga
seitdem	odondo
sabold	čim
während	za vrijeme, dok
wenn	kada, kadgod (opetovani trenuci ili odsječci vremena u prošlosti)
(II.) uzrok, odsustvo uzroka:	
da	kako, jer, budući da
damit	time (da bi – cilj)
obwohl	iako
ohne dass	o do ne, bez da

sa dass	tako da, s tim učinkom
statt dass	umjesto da
während	za vrijeme, dok
weil	jer
wenn	ako
wo	gdje (uzročno)

Važno je upamtiti da **sa dass** ne valja upotrebljavati za svako značenje „tako da“ nego samo onda kada se izriče posljedica: **Ich habe meinen Hausschlüssel verloren, sa dass ich nicht ins Haus kamme.**

Izgubio sam svoj ključ od ulaznih vrata tako da ne mogu ući u kuću.

Kada želimo izreći cilj ili namjeru, upotrebljavamo veznik **damit**: **Er hat das Schloss ausgetauscht, damit ich mit meinem Hausschlüssel nicht ins Haus kamme.**

On je zamijenio bravu kako ne bih mogao ući u kuću s mojim ključem.

ohne dass i **statt dass** upotrebljavaju se kada je subjekt dodatne rečenice različit od subjekta glavne rečenice (vidi 56. poglavlje):

Ich kann kaum anfangen zu lesen, ohne dass mich der Kinder stört.

Ne mogu ni početi čitati a da me ne smeta neko od djece.

Meine Eltern haben mir den Englischkurs bezahlt, statt dass ich mein eigenes Geld dafür nehmen musste.

Moji su mi roditelji platili tečaj engleskoga umjesto da sam za to marao potražiti vlastiti novac.

28. vježba

Preuredite sljedeće rečenice tako da svaka sadrži po jednu dodatnu rečenicu koja počinje riječima bevar, bis, nachdem, obwohl, während, weil, prema odgovarajućem značenju. Prvi smo primjer dali kao model:

1. Var dem Essen muss man die Hände waschen.
Bevar man isst, muss man die Hände waschen.
2. Nach dem Essen soll man eigentlich nicht schlafen.
3. Während des Essens darf man nicht zu viel reden.

4. Trotz des vielen Redens hat er eigentlich nicht viel gesagt.
5. Wegen des schönen Wetters müssen wir endlich im Garten arbeiten.
6. Bis zum anfang des Programms kannst du nach schön in der Küche helfen!
7. Wegen deines hohen Blutdrucks musst du weniger arbeiten.
8. Trotz seines hohen Blutdrucks läuft er jeden Tag.

64. Povratne zamjenice

Kada su subjekt i objekt u rečenici isti tj. kada se radnja glagola vraća na subjekt (zato se i zovu povratne), u njemačkom kao i u hrvatskom jeziku potrebne su nam povratne zamjenice.

U njemačkom se, posve logično, u jednini i množini 1. i 2. lica upotrebljavaju DO i IO zamjenice koje ste naučili u 15., 20. i 31. poglavlju:

		DO	IO
1. lice	JEDNINE	mich	mir
	MNOŽINE		uns
2. lice	JEDNINE	dich	dir
	MNOŽINE		euch

Wir kaufen uns für nächsten Sommer einen Wohnwagen. (IO)

Kupit ćemo prikolicu za sjedeće ljeto. (doslovno: kupit ćemo si ...)

Du siehst furchtbar müde aus, da musst dich mehr schanen. (DO)
Izgledaš strašno umorno. Moraš se više čuvati.

Za 3. lice jednine i množine potrebno je koristiti poseban oblik. Ovaj se oblik koristi i za 2. lice množine kada znoči oblik zamjenice iz poštovanja – tako će biti jasno da se radnja vraća na subjekt, a ne na neku drugu osobu.

	DO/IO
2. lice	MNOŽINE (iz poštovanja)
	sich
3. lice	JEDNINE
	MNOŽINE

Meine Eltern haben mir den Brief nicht gegeben, sondern ihn für sich behalten. (DO)

Moji mi roditelji nisu dali pismo već su ga zadržali za sebe.

Mein Bruder hat sich einen neuen Sportwagen angeschafft. (IO)

Moj je brat kupio (sebi) novi sportski auto.

Wenn Sie sich nicht etwas mehr schonen, machen Sie sich kaputt. (DO)

Ne budete li se više čuvali, potpuno ćete se upropastiti.

Napomene:

(I.) Množina povratnih zamjenica imo također značenje „međusobno“, „jedan drugog“:

Weil wir im selben Alter sind, haben wir uns sofort geduzt.

Kako smo istih godina, odmah smo prešli na „ti“.

(II.) Kao i u hrvatskom jeziku, i u njemačkom se upotrebljava posvojno-povratna zamjenica koja iskazuje pripadanje subjektu bilo kojeg roda ili broja („svoj“). To je zamjenica *sich* koja se koristi umjesto uobičajenih DO/IO zamjenica za 2. i 3. lice jednine i množine:

Er hat nicht genug Geld bei sich (NE ihm).

Nije kod sebe (sa sobom) imao dovoljno novca.

Jetzt haben Sie Ihren besten Freund gegen sich (NE Sie).

A sada ste dobili svog najboljeg prijatelja protiv sebe.

(A sada je vaš najbolji prijatelj protiv vas.)

(III.) Kada u njemačkom jeziku želimo naglasiti da subjekt „osobno“ vrši neku radnju, upotrebljava se *selbst*:

Probier diesen Kuchen, ich habe ihn selbst gemacht.

Kušaj ovaj kolač – sama sam ga napravila.

65. Povratni glagoli

Iz prethodnog poglavlja mogli smo zaključiti da postoji velika sličnost u upotrebi povratnih zamjenica u hrvatskom i njemačkom jeziku:

Er hat sich verletzt und muss zum Arzt (gehen).

On se ozlijedio i mora ići liječniku.

I kod povratnih glagola, glagola koji pakazuju da se radnja vrši na subjektu, tj. da je objekt također i vršitelj radnje, postoji velika sličnost.

(a) Evo skupine hrvatskih povratnih glagola koji imaju paralelne oblike u njemačkom jeziku. Neki glagoli izriču radnju gdje je jasno da se radnja vrši na subjektu neovisno o volji samog subjekta:

sich ärgern	ljutiti se
sich anziehen II	odjenuti se, obući se
sich betrinken I	opiti se
sich aufregen II	uzrujati se
sich verirren I	izgubiti se
sich verlaufen I	
sich vorbereiten II	pripremiti se
sich rasieren	brijati se
sich ausziehen I	skinuti se
sich gewöhnen (an) I	priviknuti se
sich waschen	prati se

Während mein Bruder sich wäscht, ziehe ich mich an.

Während sich mein Bruder wäscht,

Dok se moj brat pere, ja se odjevam.

Obratite pozornost: u rečenici s glagolom na posljednjem mjestu povratna zamjenica stoji iza veznika, tj. dolazi ispred subjekta na koji se odnosi.

(b) Velik je i broj povratnih glagola koji mogu zamijeniti glagolski pridjev trpni, kada želimo izreći stajalište ili osjećaj: umjesto „preplašen sam“ upatrijebljen je povratni glagol „prestrašiti se“. Evo najčešćih takvih glagola u njemačkom jeziku:

sich schämen	sramiti se, stidjeti se
sich genieren	stidjeti se, ženirati se
sich fürchten (vor)	bojati se (nečeg)
sich interessieren (für)	zanimati se (za)
sich freuen (über)	veseliti se (nečem)
sich wundern	čuditi se

Er bittet seine Mutter nicht um Geld, weil er sich geniert.
On majku ne moli za novac jer se stidi. (doslovno)
Er findet die Ferien langweilig, denn er interessiert sich für nichts.

Njemu su praznici dosadni jer se ni za što ne zanima.
Ich gratuliere, ich freue mich sehr über ihren Erfolg.
Čestitam, veoma se veselim vašem uspjehu.
Ich wundere mich, dass du bei so schönem Wetter im Haus bleibst.

Čudim se da ostaješ kod kuće pri tako lijepom vremenu.

(c) Slijedi skupina povratnih glagola koji se odnose na izricanje osobnih stajališta, misli i osjećaja:

sich entschuldigen	ispričati se
sich nähern	približiti se
sich befinden I,	nalaziti se
sich erkälten I	prehladiti se
sich beklagen I	potužiti se
sich fühlen	osjećati se
sich beeilen I	požuriti se
sich (IO) einbilden II	nešto (sebi, si) uobražavati
sich (IO) vorstellen II	predočiti (sebi, si)
sich sehen (nach)	čeznuti* (za nečim)
sich freuen (auf)	veseliti se (nečemu)
sich erinnern (an) I	sjećati se (nečeg)
sich bedanken I	zahvaliti se/zahvaliti*

* glagoli koji nisu povratni u hrvatskom jeziku.

Der Junge ist noch so klein, ich habe ihn mir größer vorge stellt.

Dječak je još tako malen, zamišljao sam da je veći.

Ich habe Hunger, ich freue mich sehr auf das Essen.

Gladan sam, veselim se jelu.

(d) U hrvatskom jeziku često upotrebljavamo prijelazni glagol s povratnom zamjenicom da bismo izrazili pasiv koji nije prirodna kategorija našeg jezika. Takvi su primjeri: „On se zove Petar“, „Riječ je o novcu“ ili „Ondje se dobro živi“.

Takvu strukturu imamo i u njemačkom jeziku. Iako je prisutna povratna zamjenica, često je riječ o glagolima koji obično nemaju DO (ili IO). Ta je struktura slična bezličnoj upotrebi pasiva opisanoj u 57. poglavlju, odjeljak (b).

Najčešći su izrazi s glagolima *sein (biti)* i *handeln (raditi, djelovati)*:

sich handeln um – roditi se o, biti riječ o...

Ich muss Sie leider stören, es handelt sich um Ihren Sohn...

Nažalost vom moram smetati, riječ je o vašem sinu...

Bei der Silvesterfahrt handelt es sich um eine Siebentagestaur.

Kod novogodišnjeg putovanja riječ je o sedmodnevnom putovanju.

Im Allgäu lebt es sich sehr angenehm.

U Allgäu se ugodno živi.

RAZGOVOR

Proučite i naučite sljedeći dijalog. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

der Fehler (-)

sich beschweren I

erscheinen I

der Kassenban (-s)

der Kauf (-"e)

die Reklamation (-en)

der Aufkleber (-)

der Anfang (-"e)

pfeifen

der Preiftan

auftauchen II

das Tarband (-"er)

der Tan (-"e)

sich (DO) anhören II

das Gerät (-e)

überhaupt

die Ordnung

einwandfrei

genau

versuchen I

allerdings

ersetzen I

das Exemplar (-e)

varrätig

bestellen I

sich (IO) anhören II

pogreško

potužiti se, žaliti se

pojaviti se

ročun, potvrda o plaćanju

kupovina, kupljeni predmet

reklamacija (ovdje se to adnosi

na nadoknadu ili povrat novca)

naljepnica

početak

zvižditi

zvuč zviždanju

pojaviti se (odjednom), iskrnuti

audiovrpca

zvuč

zvučati, čuti se (ovdje: ne zvuči

dobro)

uredaj, oparat

uopće

red

bez pogreške, posve ispravno

sigurno

pokušati

iako (ovdje: u svakom slučaju)

zamijeniti

primjerak

u zalih

naručiti

poslušati (si)

reichen
sich vertun !

uručiti, pružiti
napraviti pogrešku, zabuniti se

Kupac (djevojka) vraća kasetu – prema njezinim navodima kasetu je neispravna.

Verkäufer Ja, bitte schön?

Kundin Guten Tag! Ich habe mir vorgestern bei Ihnen eine Kasette mit Papmusik gekauft, die leider einige Fehler hat. Da die Kasette ziemlich teuer war, wollte ich mich jetzt beschweren.

V Um was für eine Kasette handelt es sich denn?

K Es ist das neueste Konzert von den Twen-Taps, das gerade erst erschienen ist.

V Darf ich mal den Kassenban sehen, den Sie beim Kauf bekommen haben, denn ohne Ban gibt es keine Reklamation.

K Das Dumme ist, dass ich den Ban einfach nicht finden kann, aber Sie sehen, der Aufkleber mit dem Preis befindet sich nach auf der Kasette.

V Ja, aber trotzdem ... also, um welche Fehler handelt es sich denn?

K Also, am Anfang gibt es einen hohen Pfeifton, der immer wieder auftaucht. Und dann hat das Tanband Stellen, wo man überhaupt nichts hört. Und wenn mal die Musik da ist, liegt das Ganze viel zu hoch im Tan.

V Das hört sich nicht gut an, aber ist Ihr Gerät denn überhaupt in Ordnung?

K O ja, das Gerät ist einwandfrei. Das weiß ich ganz genau, weil mein Bruder, der Musik studiert, seine Kassetten gespielt hat, nachdem ich es mit dieser versucht habe.

V Na gut. Ich kann allerdings kein Geld ersetzen, sondern Ihnen nur ein neues Exemplar derselben Kasette geben, wenn wir sie nach vorrätig haben. Sonst muss ich sie bestellen ... Aber erst muss ich mir selbst die Kasette anhören.

K Bitte schön. (Sie reicht ihm die Kasette, und er macht sie auf.)

V Aber das ist doch kein Twen-Taps-Konzert, sondern das Klarinettenquintett von Mozart!

K O, da muss ich mich aber entschuldigen, ich habe mich vertan! Ich habe die Falsche mitgebracht!

PRIJEVOD

Prodavač Do, izvolite?

Kupac Dobar dan. Prekjucher sam (sebi) kod vos kupilo kosetu s pop glazbom koja nažalast ima pogrešku. Kako je koseta bila prilično skupa željela bih je reklamirati.

P O kakvoj je koseti riječ?

K To je najnoviji koncert Twen-Topsa koji je upravo objavljen.

P Mogu li vidjeti račun koji ste dobili pri kupovini, jer bez računo nema reklamacije.

K Glupo je, ali jednostavno ne mogu naći račun. Ali možete vidjeti do se naljepnica s cijenom još uvijek nalozi na kaseti.

P Do, da, ali ipak ... Dakle, o kakvoj je pogreški riječ?

K Dakle, no početku se čuje (doslovno: ima) jedan visok zviždavi ton koji se stalno pojavljuje. A onda na vrpci ima mjesta gdje se uopće ništa ne čuje. A kada se čuje glazba, onda su svi tonovi previsoki.

P O, to baš ne zvuči dobro, ali je li vaš kasetofon ispravan?

K O da, kasetofon je ispravan. To znam posve sigurno jer je moj brat, koji studira glazbu, slušao svoje kasete nakon što som ja to pokušala s ovom.

P No dobro. Ja vam, doduše, ne mogu vratiti novac, već somo dati novi primjerak iste kasete, ako je još imamo na zalihi. Inače je moram naručiti ... Ali najprije morom sam poslušati kasetu.

K Izvolite. (Pruža mu kasetu, a prodavač je otvara.)

P Ali to nije koncert Twen-Topsa, nego Mozartov Kvintet za klarinet!

K Oh, morom se ispričati, zobunilo som se. Ponijela som pogrešnu kasetu.

12. lekcija

66. Prošlo jednostavno vrijeme (preterit)

Ovo smo vrijeme već predstavili u 59. poglavlju i dali oblike za deset glagola. Preterit se posve prirodno upotrebljava usporedno s per-
fektom za izricanje prošle radnje. Koje ćemo glagolsko vrijeme oda-
brati, uvjetuje nekoliko čimbenika:

- (I.) želimo li kratku rečenicu i jedan umjesto dva glagolsko oblika
- (II.) želimo li staviti glavni glogol ondje gdje obično stoji pomoćni
- (III.) raznolikost oblika u duljim rečenicama koje se sastoje od
glavnih i dodatnih rečenica
- (IV.) osjećaj za govorni ritam rečenice
- (V.) utjecaj regionalnih jezičnih običaja. U njemačkom se
vrlo često naloze preterit i perfekt unutar glavne i dodatne
rečenice:

Als ich ankam, hat sie mich zu einer Tasse Kaffe eingeladen.

preterit

perfekt

Kada sam stigao, pozvala me na šalicu kave.

Kao što je naznačeno u 59. poglavlju, upotrebljavaju se dvije sku-
pine nastavaka: (I.) nastavi za prošlo vrijeme glagola koji imaju istu
osnovu kao njihov en- oblik (infinitiv) i (II.) nastavi za prošlo vrijeme
glagola s novom osnovom u prošlom vremenu.

	(I.) glagoli iste osnove	(II.) glagoli s novom osnovom
JEDNINA	1. lice 3. lice	nemo nastavaka
	2. lice	-(e)st**
MNOŽINA	1. lice/3. lice	-en
	2. lice	-(e)t

* e se dodaje kada osnova završava na -d ili -t.

** e se dodaje kada osnova završava na -s ili -ß.

Was du lesest, kam von der Kirche.

(Ono) što si čitala došlo je iz crkve.

Die Kinder machten ziemlich viel Krach, während er redete.

Djeca su pravila prilično mnogo buke dok je on govorio.

Ušlo je lagano tvoriti preterit glagola koji zadržavaju istu osnovu kao -en oblik, dakle od pravilnih glagola. Nasuprot tome, morate naučiti osnove preterita nepravilnih glagola (vidi 67. poglavlje).

Nekoliko glagola s novom osnovom dobiva nastavke kao glagoli s nepromijenjenom osnovom (III.):

INFINITIV	OSNOVA U
(-en OBLIK)	PRETERITU
brennen	brann-
bringen	brach-
denken	dach-
kennen	kann-
wissen	wuß

gorjeti
donijeti
misliti
poznati
znati

Daß du ihn kanntest, wusstest ich nicht.

Nisam znao da si ga poznavao. (U njemačkom obrnuti red.)

67. Preterit glagola s novom osnovom

Kao i kod ge-(e)t oblika nepravilnih glagola (47. poglavlje, odjeljak (a), koje ste također morali naučiti, trebate dobar rječnik. U nekim slučajevima bit će lakše učiti nove osnove jer su iste poput onih u ge-(e)t obliku, kod drugih bit će to posve nova osnova. Slijedi popis najčešćih glagola koje ste već susreli u 47. poglavlju. I u ovom se popisu glagoli javljaju u skupinama, ovisno o tome je li im osnova nova ili jednaka onoj kod ge-(e)t oblika. Ova podjela jednaka je onoj u 47. poglavlju.

(a) Nove osnove koje su jednake onima kod ge-(e)t oblika:

INFINITIV	PRETERIT
(-en OBLIK)	
stehen	stand
leiden	litt
pfeifen	pfiff
schneiden	schnitt
streiten	stritt
bleiben	blieb
	stajati
	trpjeti
	zviždati
	rezati
	svađati se
	ostati

leihen	posuditi	lieh
scheinen	izgledati, sjati	schien
schreiben	pisati	schrieb
steigen	penjati se	stieg
treiben	tjerati	trieb
rechen	mirisati	rach
schließen	zotvoriti	schlaß
bieten	ponuditi	bat
fliegen	letjeti	flag
fliehen	bježoti	flah
ziehen	vući	zag
lügen	lagoti	lag

(b) Na popisu se nolaže glagoli koji NEMAJU istu osnovu kao **ge-(e)t** oblik, ali je ovaj oblik dodan zbog usporedbe. Kod novih osnova, ako je glavni samoglasnik u -en obliku -e- ili -i- (ili ne obo zajedno), osnova u preteritu skoro uvijek sadrži samoglasnik -a-. Osim kod glagola **wissen** (wuss-) ili **gehen** (ging), ovo pravilo vrijedi za sve ostale glagole grupe (III.) 66. poglavlja, za glagol **stehen** u (o) ovog poglavlja te i za glagole u sljedećem popisu.

INFINITIV	OSNOVA U	PARTICIP PERFECTA
(-en OBLIK)	PRETERITU	(ge-(e)t OBLIK)
essen	jesti	gegessen
fahren	voziti se	gefahren
fangen	loviti	gefangen
geben	dati	gegeben
halten	držati	gehalten
kommen	doći	gekommen
laufen	trčati	gelaufen
lesen	čitati	gelesen
messen	mjeriti	gemessen
rufen	zvati	gerufen
schlafen	spovati	geschlafen
schlagen	tući, udariti	geschlagen
sehen	vidjeti	gesehen
staßen	lupnuti, gurati	gestaßen
tragen	nositi	getragen
treten	stupiti	getreten
wachsen	rosti	gewachsen
gehen	ići	gegangen

brechen	slomiti	brach	gebrachen
helfen	pomoći	half	gehalfen
sprechen	govoriti	sprach	gesprachen
sterben	umrijeti	starb	gestarben
treffen	pogoditi	traf	getraffen
nehmen	uzeti	nahm	genommen
stehlen	ukrasti	stahl	gestohlen
sitzen	sjediti	saß	gesessen
schwimmen	plivati	schwamm	geschwommen
finden	naći	fand	gefunden
singen	pjevati	sang	gesungen
sinken	tonuti	sank	gesunken
springen	skokoti	sprang	gesprungen
trinken	piti	trank	getrunken
bitten	moliti, tražiti	bat	gebeten
liegen	ležati	lag	gelegen

29. vježba

Ponovno napišite sljedeće parove rečenica tako da prvu rečenicu u paru pretvorite u dodatnu rečenicu koja počinje veznikom *während*, „dok, za vrijeme“, a druga rečenica neka bude glavna rečenica. *Upotrijebite preterit u dodatnoj, a perfekt u glavnoj rečenici.*

1. Ich laufe durch die Stadt.
Meine Schwester schläft.
Während ich durch die Stadt lief, hat meine Schwester geschlafen.
2. Fritz arbeitet im Garten.
Sein Bruder hört sich Pop-Musik an.
3. Hanna schreibt einen Brief.
Ihre Freundin geht schwimmen.
4. Otto trinkt Milch.
Sein Bruder Bruno trinkt Schnaps.
5. Frau Krause spricht mit ihrem Nachbarn.
Ein Einbrecher stiehlt ihr Geld vom Küchentisch.
6. Die Eltern streiten sich oben im Haus.
Die Kinder halten unten im Haus eine Party.
7. Antan spricht mit den Eltern.
Susanne stößt den Hund ins Wasser.

68. Pluskvamperfekt (pretprošlo vrijeme)

Pluskvamperfekt je sličan perfektu (44. poglavlje), a tvori se od preterita pomoćnih glagala **sein** ili **haben** i **ge-(e)t** oblika glavnog glagola. (Za izbor **sein** ili **haben** valja pogledati 45. poglavlje.)

Pluskvamperfekt se upotrebljava za radnju koja se zbila prije neke druge prošle radnje.

Als ich ankam, hatten sie (schon) gegessen.

Kada sam stigao, oni su već bili jeli (pojeli).

Za razliku od:

Sobald ich ankam, aßen sie.

Čim sam stigao, jeli su.

Als ich ankam, aßen sie (schon/gerade).

Kada sam stigao upravo su jeli.

Pluskvamperfekt se također upotrebljava kada se želi istaknuti stanje ili događaji koji su se dogodili prije nekog vremena u prošlosti, bila da je taj trenutak jasno izrečen ili tek naznačen:

Bis vorgestern hatten wir keine Briefe von ihm bekommen.

Da preključer nisma (bili) dobili nikakva pisma od njega.

69. Kondicional pomoćnih i modalnih glagola

Pastaji više načina da se izreče želja, mogućnost, nesigurna ili ublažena tvrdnja. U hrvatskom jeziku za ovakve izričaje karistima kondicional. Za njegovu tvorbu potreban nam je glagol „biti“ i glagolski pridjev radni. U spamenutim upotrebama često se javljaju glagoli „htjeti“ i „maći“ („htia bih ...“, „magao bih ...“ itd.)

U njemačkom jeziku većina pomoćnih glagala ima posebne oblike kojima možemo izreći nesigurnost, aklijevanje, mogućnost, uljudnost. Takav oblik zove se konjunktiv, a upotrebljava se paralelno s kondicionalom. U hrvatskom ga nazivamo kondicional I. Na sljedećem popisu naći ćete osam od deset pomoćnih glagola (s kojima se već prethodno bavili kao posebnim glagolskim oblicima). Ovih osam pomoćnih glagola ima zasebne oblike za izricanje navedenih kategorija, (tzv. konjunktiv prošlog vremena), a ti su oblici vrlo česti u svakodnevnoj upotrebi. Ova upotreba posebnih oblika može biti dvjak: kao pomoćni glagoli javljaju se uz **ge-(e)t** oblik u složenoj strukturi, ali i kao glavni glagoli s vlastitim značenjem. Upamtite da, iako ovaj posebni oblik ima sličnosti s prošlim vremenom, on po značenju NIJE prošlost, već se odnosi na sadašnjost, pa i budućnost.

U popisu koji slijedi navedeni su oblici za 1. i 3. lice jednine. Za množinu 1. i 3. lica valja dodati **-n**. Za 2. lice **-st**, a množine **-n**.

PRETERIT	KONJUNKTIV PRETERITA	NAJBLIŽI EKVIVALENT U HRVATSKOM JEZIKU
hatte	hätte	imao bih
war	wäre	bio bih
wurde	würde	bio bih (glagol + bih)
durfte	dürfte	smio bih (često u niječnim rečenicama)
konnte	könnte	mogao bih
machte	möchte	želio bih, htio bih
musste	musste	morao bih
sollte	sollte	trebao bih

Hättest du etwas dagegen?

Bi li imao nešto protiv?

An deiner Stelle wäre ich böse.

Na tvome mjestu bio bih ljut.

Würden Sie bitte warten?

Biste li pričekali, molim?

Er dürfte eigentlich nicht Auto fahren.

On zapravo ne bi smio voziti auto.

Er könnte sich verletzen.

Magao bi se ozlijediti.

Ich möchte bitte eine Tasse Kaffee.

Htio bih šalicu kave, molim.

Dieser Brief müsste übermorgen schon ankommen.

Ovo bi pismo moralo stići već prekosutra.

Du solltest nicht so schnell fahren.

Ne bi trebao tako brzo voziti.

70. Kondicional (konjunktiv) (II)

Bez obzira na učestalost upotrebu konjunktiva pomoćnih glagola u svakodnevnom govoru, glavna upotreba konjunktiva javlja se u nekim oblicima izricanja pogodbe (vidi 71. poglavlje). Zbog toga trebate naučiti tvorbu konjunktiva svih, a ne samo pomoćnih glagola. U njemačkom postoje dva paralelna oblika, konjunktiv i kondicional, a prevodimo ih uglavnom kondicionalom.

Pravilni glagoli, dakle oni koji imaju istu osnovu kao infinitiv (vidi 66. poglavlje) također imaju konjunktiv, no on je pa obliku jednak preteritu. Da bi se izrekla razlika upotrebljava se *würde* (-st, -n) + -en oblik, a to je zapravo njemački kondicional. Dakle, za pravilne glagole koristi se kondicional jer se konjunktiv davaljno ne razlikuje od preterita:

Wenn er ein neues Haus **boute...**
 bauen würde (češće)

Kada bi sagradio novu kuću ...

Glagoli s novom osnovom, nepravilni glagoli, koji su najučestaliji u govornom, ali dolaze i u pisanom jeziku, imaju konjunktiv. Oblik konjunktiva razlikuje se od preterita uvijek u 1. i 3. licu jednine. Kada je glavni samoglasnik nove osnove a ili ä ili u, razlikujemo oblik konjunktiva od preterita u svim licima jednine i množine zato što navedeni samoglasnici dobivaju prijelaz i postaju ä, ä i ü. Glagoli s novom osnovom koji dobivaju nastavke pravilnih glagola također mijenjaju samoglasnik u samoglasnik s prijelazom.

INFINITIV (-en OBLIK)		bleiben	kammen	ziehen	wissen
PRETERIT GLAGOLA S NOVOM OSNOVOM		blieb	kam	zag	wusste
JEDNINA	1./3. lice (-")je	bliebe	köme	züge	wüßte
	2. lice (-")est	bliebest	kämeß	zügest	wüßtest
MNOŽINA	1.lice/3.lice (-")en	blieben	kämen	zögen	wüßten
	2. lice (-")et	bliebet	kämet	zäget	wüßtet

71. Pogodbene rečenice

Pogodbene rečenice sastoje se od dodatne rečenice koja izriče pogodbu i glavne rečenice koja izriče posljedicu izvršene pogodbe. Dodatna rečenica uglavnom počinje veznikom (wenn, „ako“, „da“ i riječi falls, „u slučaju“). Redoslijed dodatne i glavne rečenice može se obrnuti.

Wenn sie zu Hause bleibt, bringen wir ihr etwas Schönes mit.
Wir bringen ihr etwas Schönes mit, wenn sie zu Hause bleibt.
 Ako ostane kod kuće, donijet ćemo joj nešto lijepo.

Kada dodatna rečenica dolazi na prvo mjesto:

(1.) Možemo ispustiti veznik, a rečenica počinje glagolom iz kojeg slijedi subjekt:

Bleibt sie zu Hause, bringen wir ihr etwas Schönes mit.
 Važno je da se ova struktura ne zamijeni pitanjem (vidi 22. poglavlje) – u tome će vas spriječiti glavna rečenica.

(II.) Glavno rečenicu može početi neobaveznom sa ili dann:

- Wenn sie zu Hause bleibt, sa
bringen wir ihr etwas Schönes mit.
- Bleibt sie zu Hause, dann

Postoje tri tipa pogodbenih rečenica u njemačkom jeziku.

- (a) Realne pogodbene rečenice kod kojih je realno očekivati da se uvijek ili pogodba iz dodatne rečenice ispuni. U tom slučaju određeni oblik glagola u dodatnoj rečenici je u prezentu ili futuru.

Wenn die Bäume schnell wachsen, bekommen wir in zwei Jahren die ersten Früchte.

Ako drveće brzo raste, dobit ćemo prve plodove za dvije godine.

Wenn man ihm die Wahl eines Instruments überläßt, wird er bestimmt Klavier lernen.

Ako mu se prepusti izbor glazbala, sigurno će učiti svirati klavir.

- (b) Eventualne ili potencijalne pogodbene rečenice gdje nismo sigurni da će pogodba moći biti ispunjena. U tom slučaju određeni oblik glagola u obje rečenice, dodatnoj pogodbenoj i glavnoj, može biti:

– ili u konjunktivu preterita glagola (vidi 70. poglavlje),

– ili u konjunktivu preterita glagola werden (würde, -st, -n) plus -en oblik glavnog glagola, što je zapravo kondicional.

Wenn wir so einen Mann in den Klub aufnehmen würden, würden wir in Schwierigkeiten kommen.

Wenn wir so einen Mann in den Klub aufnehmen, kämen wir in Schwierigkeiten.

Ako takvog čovjeka primimo u klub, mogli bismo imati teškoće (mogli bismo doći u teškoće).

Würde je češći u svakodnevnom govoru, a spretan je iz dva razloga. Prvo, mnogi glagoli po obliku ne razlikuju preterit od konjunktiva (70. poglavlje). Drugo, kada niste posve sigurni kako glasi oblik konjunktivo glagola s novom osnovom, moći ćete prebroditi tu teškoću oko koristite würde (-st, -n).

- (c) Nestvarne ili hipotetičke pogodbene rečenice odnose se na mogućnost koja je već prošla, pa se pogodba i ne može ispuniti. Ovdje obje rečenice, dodatna i glavna rečenica, sadrže konjunktiv pluskvamperfekta (za pluskvamperfekt pogledajte 68. poglavlje). To znači da se upotrebljava hätte (-st, -n) ili wäre (-st, -n) (vidi 45. poglavlje) s ge-(e)t oblikom glavnog glagola. Oba oblika, hätte i wäre, uključuju značenje neispunjene želje, nesigurnosti ili nemogućnosti (69. poglavlje).

Wenn wir das gewusst hätten, wären wir nicht gekommen.
Da smo to znali, ne bismo bili došli.

30. vježba

- (a) Napišite pogodbenu rečenicu iz lijevog stupca i dodajte joj odgovarajuću glavnu rečenicu iz desnog stupca.
 (b) Ponovno napišite završenu rečenicu toka do izostavite veznik *wenn* i počnite rečenicu određenim oblikom glagola.

1. Wenn Emil in den Film... ..
 geht, ...
 (a) Wenn Emil in den Film geht, dann sehe ich ihn mir auch an.
 (b) Geht Emil in den Film, dann sehe ich ihn mir auch an.
2. Wenn du die Fahrkarte ... dann wird es zu kalt für uns alle.
 besorgen würdest,
 ... dann wäre sie schwierig.
 ... dann wird es Krach geben.
3. Wenn Peter nicht ... dann sehe ich ihn mir auch an.
 das Fenster schließt,
 ... dann wirst du om Sonntag
 ... morgen schlafen können.
4. Wenn dieser Mann nicht ... dann hätten wir die Möglichkeit,
 den Klub verläßt,
 am Wachenende in die Berge zu
 fahren.
5. Wenn die kleine Tochter ... dann trinkt er immer zu viel.
 nicht fernsehen dürfte,
6. Wenn der Vater in
 die Gaststube geht,
7. Wenn du jetzt das Essen für
 Sonntag kachst,

72. zu + -en oblik koji izriče pasivnu radnju

Već poznajete konstrukciju zu + -en u kojoj je logični subjekt u datnoj rečenici zapravo subjekt glavne rečenice (54. poglavlje):

Wir haben vor, morgen in die Berge zu fahren.

Mi smo planirali da se sutra odvezemo u planine.

(mi advesti se)

Ich möchte dich bitten, mir die Fahrkarte zu besorgen.

Želio bih te zamoliti da mi kupiš voznu kartu.

(ti kupiti)

Wir helfen ihnen, den Weg zu finden.

Mi ćemo im pomoći da nađu put.

(oni naći)

Kada se ova konstrukcija nađe zajedno s glagolom sein, izraz koji slijedi je zapravo pasivni izraz koji znači obvezu, dopuštenje ili mogućnost: prijevodi u zagrada su doslovni prijevodi koji nisu u duhu našeg jezika i služe sama baljem objašnjenju:

Die Ergebnisse sind sofort nach der Wahl bekannt zu machen.

Rezultati se moraju objaviti odmah nakon izbora.

(... moraju biti objavljeni ... doslovno: ... su za objaviti ...)

Dieser Wein ist in jedem Supermarkt zu bekommen.

Ovo se vina može kupiti u svakom supermarketu.

(... može biti kupljeno ... doslovno: ... je za kupiti ...)

Dem Patienten ist nicht mehr zu helfen. (vidi 57. poglavlje, odjeljak, a)

Pacijentu se više ne može pomoći.

(... pacijentu ne može biti pomognuto ... doslovno: ... nije više za pomaći ...)

Sagar über den Direktor ist Kritik zu hören.

Mogu se čak čuti kritike na račun direktora.

(... kritike se čuju ... doslovno: ... su za čuti ...)

73. Riječi koje pojačavaju značenje

U njemačkom jeziku postoji skupina riječi koje ne znače nešto „opipljivo“, već ono što govornik osjeća ili misli. Zbog toga se i upotrebljava izraz afektivne riječi, jer se odnose na osjećaj govornika.

Naši prijatelji, jasno, ne mogu platiti toliko.

Riječ „jasno“ nedvosmisleno podvlači značenje da je našim prijateljima nemoguće platiti toliko. Ovdje riječ „jasno“ ima drugu funkciju od iste riječi u rečenici:

Ona jasno izlaže svoje misli.

Riječi koje pripadaju ovoj skupini afektivnih riječi izriču osjećaje i mišljenje govornika: vjerojatnost, mogućnost, sigurnost da će nešto biti ostvareno. Ti su izrazi govornikovi komentari onoga što kazuje. U njemačkom postoji nekoliko izraza koji znače osjećaje i mišljenje: *wahrscheinlich* znači „vjerojatno“, *affensichtlich* „jasno“, „očito“, *haffentlich* znači „vjerojatno“, *valida* „nadamo se“.

Na sljedećem su popisu uobičajene afektivne riječi njemačkog jezika, poredane po učestalosti pojavljivanja. Ove je riječi teško ilustrirati izvan konteksta, pa ćemo dati samo približan opis onoga što izriču. Obratite pozornost na sljedeći razgovor; većina ovih riječi bit će upatrijebljena i podcrtano pa će njihovo značenje biti jasnije.

dach	protivljenje, zamjerka, protest, nogovaranje
ja	govornik se slaže da je „činjenica“ koju je izložio poznata, opće primljeno, očigledna
wohl	govornik vjeruje da je „činjenica“ koja je izrečena vrlo vjerojatna, iako ne sigurna, pretpostavka
mal	minimaliziranje izrečene „činjenice“, „samo“, „tek“
denn	„onda“ – u smislu izricanja nestrpljivosti u očekivanju odgovora ili tumačenja
etwa	neodređenost, nejasnoća, skeptičnost, nesigurnost
auch	znak ili očekivanje iznenađenja kada se nešto dogodi, nešto što ne možemo razumjeti
schan	znak ili očekivanje iznenađenja kada se nešto prerano ili prijevremeno dogodi, nešto teško pojmljivo
noch	znak ili očekivanje iznenađenja kada se nešto dogodi kasnije od očekivanog, nešto što ne možemo razumjeti
eben	(sjev. njem. očki) prihvaćanje, privola mimo volje, pomirenje sa halt sudbinom jer je izrečena „činjenica“ neizbježna (juž. njem. očki)

Značenja se ne smiju shvatiti doslovno, već bi samo trebala pomoći da shvatite snagu afektivnih riječi. Upamtite da sve afektivne riječi imaju i druga značenja koja nisu afektivna; neka od njih vjerojatno i prepoznajete, npr. (je) *dach*, „medutim“; *ja*, „da“; *wahl*, „dobro“; (ein) *mal*, „jedanput“; *denn*, „jer“; *etwa*, „oko“, „otprilike“, *auch*, „također“; *schan*, „već“; *nach*, „još“; *eben*, „upravo (sada)“.

RAZGOVOR

Proučite i naučite sljedeći dijalog. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

der Film (-e)	film	kamera, fotoaparāt
der Fotoapparat (-e)	nämllich	noime
voll	pun	
die Sommerferien	das Bild (-er)	(množina) ljetni praznici
das Bild (-er)	vorig	fotografija, slika
das Taschengeld	sparen	prošli, prijašnji
der Schulausflug (-"e)	na gut	džeparoc
verschieden	das Dia (-s)	štedjeti
richtig	der Augenblick	školski izlet
im Augenblick	überreden I	no dobro
hinterher	der Augenblick (-e)	rozličiti
der Abzug (-"e)	der Klassenkamerad (G -en)	dijapozitiv
die Aufnahme (-n)	vierundzwanziger	provi, pravilan
relntun II	sa was	trenutak, časak
überhaupt	der Zähler (-)	ovog trenutka, sada
sich bewegen I	weiterdrehen II	nogovoriti
der Auslöser (-)	drücken	poslije, izo
egal ob	abgesehen davon	otisak, kopija
mach dir nichts daraus	kriegen	školski prijatelj, kolega iz razreda
dobiti		snimko, fotografija
		s dvadesetčetiri (snimke)
		stoviti u, umetnuti
		tako nešto
		uopće
		brojč
		pomicati se, kretati se
		navijoti (film, sat)
		okloč fotoaparata
		pritisnuti
		svejedno da li ...
		bez obzira na
		ne brini zbog toga
		dobiti

Problemi s fotoaparatom

Mädchen Vati, sag mal, könntest du mir wohl bitte einen Film für meinen Fotoapparat geben? Meiner ist nämlich voll. Ich habe ihn schon seit den Sommerferien darin und habe die letzten Bilder vorige Woche auf der Hachzeit von Marianne gemacht.

Ich verstehe, du möchtest wohl dein Taschengeld sparen! Wenn ich dir einen Film gebe, brauchst du natürlich keinen zu kaufen.

M Nein, so ist das nicht, aber wir haben heute einen Schulausflug, und ich möchte gern fotografieren können.

V Na gut. Ich habe verschiedene Filme. Was für einen wolltest du haben – für Dias oder richtige Bilder?

M Im Augenblick habe ich einen Diafilm drin. Du weißt, du hattest mich überredet, Dias zu machen. Aber ich habe richtige Bilder lieber, und die sind auch für einen Schulausflug besser. Ich könnte dann hinterher auch Abzüge für meine Klassenkameraden machen lassen.

V Gut. Wieviele Aufnahmen möchtest du denn haben? Mächtest du einen vierundzwanziger Film haben oder einen sechsunddreißiger?

M Gib mir doch einen vierundzwanziger, dann ist der Film schneller zu Ende, denn für einen Schulausflug brauche ich doch bloß zehn oder so.

V (Er reicht ihr einen Film) So, da hast du deinen Film. ... und Vati, könntest du mal bitte den alten Film herausnehmen und den neuen reinton? Du weißt ja, ich kann so was gar nicht gut...

V Na gut ... (Er öffnet den Fotoapparat) Aber hier ist doch überhaupt kein alter Film drin! Hast du etwa die ganze Zeit ohne film fotografiert?!

M Was??! O meine schönen Aufnahmen von der Hochzeit und überhaupt aus den ganzen Wochen seit den Sommerferien! Und ich dachte die ganze Zeit, es wäre ein Film drin! Der Zähler bewegte sich doch immer weiter.

V Bei deinem Apparat geht der Zähler eben weiter, wenn man weiterdreht und den Auslöser drückt, egal ab ein Film drin ist oder nicht. Abgesehen davon wüßte ich nicht, wie ein Film überhaupt in deinem Apparat hätte sein können. Ich habe nämlich den alten Film am Ende der Ferien selbst herasugenommen. Aber mach dir nichts daraus! Du kriegst Abzüge von meinen Hochzeitsbildern!

PRIJEVOD

Djevojka

Tata, možeš li mi dati jedan film za maj fotoaparata? Maj je naime gotov. Imam ga već ad ljetnih praznika unutra i zadnje sam slike napravila prošlag tjedna na Marijaninoj svadbi.

Otac

Razumijem, ti bi jamačno željela uštedjeti svoj džeparac! Ako ti ja dam film ne moraš ga naravno kupiti.

☐ Ne, nije tako, ali danas imamo školski izlet i rado bih fotografirala.

☐ No dobro. Imam različite filmove. Kakav bi htjela imati – za dija pozitive ili prave slike?

☐ Ovog trenutka imam unutra dija film. Znaš, ti si me nagovorio da radim dija pozitive. Ali ja više valim prave slike, a one su i bolje za školski izlet. Mogla bih kasnije dati napraviti kopije za mame prijatelje iz razreda.

☐ Dobro. Koliko snimaka bi htjela imati? Želiš li film od dvadesetčetiri snimke ili od tridesetšest?

☐ Daj mi ipak jedan od dvadesetčetiri, anda je film brže gotov, jer za školski izlet ionako trebam svega deset ili tako nekako.

☐ (Daje joj film) Tako, sada imaš film...

☐ ... i tata, možeš li mi, molim te, izvaditi stari film i staviti navi? Ti znaš da ja to ne znam dobro...

☐ Na dobro... (Otvora fotoaparata). Ali unutra uopće nema starog filma. Zar si možda cijelo vrijeme fotografirala bez filma?

☐ Šta??!! O moje lijepe snimke sa svadbe, i uopće ad svih tjedana nakon ljetnih praznika! A ja sam cijela vrijeme mislila da je unutra film! Brojač se stalno pamicao naprijed.

☐ Kad tvog aparata brojač uvijek ide naprijed, ako se navija i pritišće okidač, bez obzira je li unutra film ili nije. Pared toga nisam znao kako bi uopće u tvom aparatu mogao biti film. Ja sam, naime, na kraju praznika sam izvadio stari film. Ali ne brini zbog toga. Dabit ćeš kopije mojih snimki sa svadbe!

13. lekcija

74. Nekoliko posebnih konstrukcija i usporedba s hrvatskim

Glagolski prilog sadašnji ili particip prezenta, -end oblik (vidi 61. poglavlje), u njemačkom se jeziku upotrebljava kao pridjev ispred imenice:

die brennende Kerze goruća svijeća

iako nećemo uvijek moći particip prevesti kao pridjev:

der lachende Polizist policajac koji se smije

Doljo upotreba ovog oblika opisana je u 82. poglavlju, odjeljci (b) i (e). Mnoge imenice u prijevodu na njemački jezik postaju glagoli. Umjesto imenica „razgavar“ i „odlazak“ u njemačkom imamo glagole **sprechen**, „govoriti“ i **weggehen**, „otići“.

Nakon razgovora s njime promijenio sam mišljenje. (doslovno: nakon što sam razgvarao ...)

Nachdem ich mit ihm gesprochen hatte, habe ich meine Meinung geändert.

Prije odlaska dao sam im svoj telefonski broj. (doslovno; prije nego što sam otišao ...)

Bevor ich wegging, habe ich ihnen meine Telefonnummer gegeben.

Particip prezenta se često prevodi strukturom poput one u 63. poglavlju, odjeljak (c) (II.).

(a) **radeći** (nešto)

Umjesto participa upotrebljava se veznik *in dem* ispred dodatne rečenice.

Ich kannte viel Geld sparen, indem ich Überstunden gemacht habe.

Mogao sam uštedjeti mnogo novca jer sam radio prekovremeno.

(b) **usprkos** (tome)

Kada upotrebljavamo veznik „usprkos“ (umjesto „iako“) u hrvatskom jeziku imamo nešto složeniju strukturu. U njemačkom jeziku glavnu i dodatnu rečenicu možemo spojiti veznikom **trotzdem**.

Ich kannte viel Geld sparen, trotzdem ich Überstunden gemacht habe.

Nisam mogao uštedjeti mnogo novca usprkos tome što sam radio prekovremeno.

Ovakve nam strukture omogućuju da imamo različite subjekte u glavnoj i dodatnoj rečenici:

Wir konnten viel Geld sparen, indem du Überstunden gemacht hast.

Mi smo mogli uštedjeti mnogo novca jer si ti radio prekovremeno.

75. Riječi koje upozoravaju na redoslijed misli

Posljednji dijalog sadržavao je dva primjera riječi nämlich, „naime“:

Meiner ist nämlich voll.

Ich habe nämlich den alten Film ... selbst herausgenommen.

Nämlich je riječ koja upozorava da je rečenica u kojoj se nalazi svojevrsno tumačenje prethodne rečenice.

Veznici koje ste naučili u 63. poglavlju omogućuju da dodatne rečenice povezujemo s glavnim rečenicama (ili drugim dodatnim rečenicama). Navest ćemo i riječi koje omogućuju da povežemo rečenice svih vrsta u veće smislene cjeline u kojima možemo upozoriti kojim redoslijedom se razvijaju misli.

Navest ćemo riječi koje se najčešće koriste. Grupirane su prema funkcijama u rečenici i predstavljene najbližim značenjem u hrvatskom jeziku. Primjere nismo naveli jer se njihovo pravo značenje može na odgovarajući način ilustrirati sama duljim tekstom. Međutim, u dijalogu na kraju lekcije naći ćete mnoge primjere navedenih riječi i izraza.

Većina ovih izraza može stajati na početku ili u sredini rečenice. Kada postoji ograničenje, naći ćete napomenu uz riječ ili izraz.

(a) Posljedica prethodno rečenog

also	dakle
darum	toko
deshalb	stogo
daher	otud
deswegen	zbog toga
somit	time
infolgedessen	na taj način

Opaska: U njemačkom *also* znači „dakle“, a *so* „na taj način“. *Sa* ispred pridjeva znači „tako“: *so* *groß*, „tako velik“.

(b) Tumačenje prethodno rečenog

denn (samo na početku) **jer**

nämlich (samo u sredini) **jer, naime**

(c) Dodano prethodno rečenom

außerdem

osim toga

überdies

osim toga

zudem

štoviše

ebenfalls

na isti način, isto kao

gleichfalls

(d) Otklanjanje predmeta razgovora

ahnehin

taka i tako

sowieso

ionako

(e) Prosvjedovanje

Immerhin

u svakom slučaju

schließlich

konačno, naposljetku

wenigstens

u najmanju ruku

jedenfalls

u svakom slučaju

(f) Izricanje izvjesne suzdržanosti

jedach

međutim

dach

(samo na početku)

(g) Izricanje supratnog mišljenja

andererseits

s druge strane

dagegen

nasuprot tome

hingegen

u usporedbi s

(h) Dopuštenje

allerdings

doduše

freilich

naravno

zwar ... aber

istina ... ali, točno ... ali

Opaska: *zwar* u navedenom značenju uvijek iza sebe ima *aber*, *jedach* ili neku sličnu riječ kojom se izriče suzdržanost u sljedećoj rečenici.

(l.) Provokativnost

trotzdem

ništa manje, ipak, usprkos

dennach

ništa manje, usprkos tome

(j) Alternativno značenje

sonst	inače
ansonsten	osim
es sei denn	osim šta

Opaska: es sei denn je po značenju vrlo slična vezniku wenn („ako“) kada iza njega slijedi negacija (nicht ili kein).

31. vježba

Drugoj rečenici svakog para dajte odgovarajuću riječ s popisa. Kod nekih rečenica ima više mogućnosti pa ćete u rješenjima na kraju knjige naći najbolje, a ostala će biti u zagradi. Pokušajte riječi koje upozoravaju na prethodnu misao staviti na početak i u sredinu rečenice, i pritom izvršite sve potrebne promjene.

allerdings
andererseits
außerdem
deshalb
immerhin
jedoch
trotzdem

1. Emil weiß, dass Karl kommt.
Er plant eine Busfahrt mit ihm.
2. Deshalb plant er eine Busfahrt mit ihm.
Er plant deshalb eine Busfahrt mit ihm.
3. Karl möchte zur Nordsee.
Emil bucht eine Fahrt noch Berlin.
4. Berlin ist eine schöne Stadt.
Es gibt sehr viele Touristen.
5. Die Nordsee ist ruhig.
In Berlin gibt es viel zu sehen.
6. Das Brandenburger Tor ist sehr attraktiv.
Es ist historisch und politisch wichtig.
7. Worum ist es historisch und politisch wichtig?
Vor einiger Zeit war es das Tor zwischen Westen und Osten.
8. Karl wollte an die Nordsee.
Er hat Berlin sehr interessant gefunden.

76. Razgovor s bliskim osobama: množina

U 31. poglavlju upoznali ste način obraćanja osobama koje su nam bliske u jednini, tj. obraćanje jednoj osobi. Ako se obraćate većem broju bliskih osoba ili skupini koja se sastoji od većeg broja bliskih osoba, evo oblika koji će vam biti potrebni:

ZAMJENICE	POSVOJNE ZAMJENICE
N ihr	euer
A euch	
D	

GLAGOLI				
INFINITIV (-en OBLIK)	PREZENT	PRETERIT	POGODBENI ZAPOVJEDNI NAČIN	NAČIN
haben	habt	hattet	hättet	habt
sein	seid	wart	wäret	seid
dürfen	dürft	dürftet	dürftet	--
sollen	sollt	solltet	solltet	--
lassen	lasst	ließt	ließt	lasst
sehen	seht	saht	sähet	seht
machen	macht	machtet	machtet	macht
reden	redet	redetet	redetet	redet

77. Dodatne rečenice s dva infinitiva

Dodatne rečenice u kojima određeni oblik glagola mora stajati na poslijednjem mjestu (63. poglavlje) sadržavat će dva infinitiva, (-en) oblika, ako se javlja perfekt (ili pluskvamperfekt) izvjesnih pomoćnih glagola (vidi 58. poglavlje). Uzmima dva primjera iz 58. poglavlja:

Ich habe den Nachbarn helfen müssen.

Ich habe meinen Wagen waschen lassen.

i pretvorimo ih u dodatne (zavisne) rečenice u kojima glagol u određenom obliku (ovdje glagol *habe*) mora stajati na poslijednjem mjestu. Umjesto toga određeni oblik glagola stoji neposredno ispred dva -en oblika:

Ich kam zu spät, weil ich den Nachbarn habe helfen müssen.

Došao sam prekasno jer sam morao pomagati susjedima.

Obwohl ich meinen Wagen habe waschen lassen, sah er hinterher immer noch schmutzig aus.

Iako sam dao oprati svoj automobil, jaš uvijek izgleda prijavu.

78. Bezlični izrazi

Bezlični se izraz sastoji od radnje, dakle glagola, u kombinaciji sa subjektom *es* (koji NE stoji umjesto određene imenice srednjeg roda). U njemačkom jeziku ima puno bezličnih izraza. To znači, kada vam nije pasve jasno umjesto čega stoji *es* u rečenici, vjerjatna je riječ a bezličnom izrazu. Već ste upoznali izraze *es* gibt (27. poglavlje) i *es handelt sich* (um) (65. poglavlje, odjeljak d). Evo primjera koji ilustriraju navedenu upotrebu:

Bei Nacht ging es über die Grenze.

Noću se prelazilo granicu. (osoba koja je u kontekstu navedena)

Während der Revolution kam es zu gefährlichen Unruhen.

Za vrijeme revolucije došlo je do opasnih nereda.

Bei unseren Exportplänen geht es nur um den Kurs.

Kod naših planova za izvoz riječ je samo o tečaju.

U gornjim rečenicama *es* je obvezan, no u svakidašnjem govoru nije i uglavnom se izostavlja.

Es ist mir zu warm, mach bitte das Fenster auf!

Mir ist zu warm,

Vruće mi je. Molim, otvorite prozor!

Es graut mir vor dem Schulanfang nach den Ferien.

Mir graut

Mrsko mi je pri pamisli na početak nastave nakon praznika.

79. Konjunktiv I. (prezenta)

Ovaj oblik se manje upotrebljava od konjunktiva prošlog vremena, no neophodan je za razumijevanje i upotrebu neupravnog govora opisanog u 80. poglavlju. Iz praktičnih razloga, koji će vam biti jasni kada obradite 80. poglavlje, naučite samo 3. lice jednine. Infinitivnoj osnovi dodajte -e. (iznimko je sein koji ima posebni oblik za konjunktiv prezenta: sei).

To znači da glagoli koji imaju posebne oblike u 3. licu jednine prezenta nemaju poseban oblik u konjunktivu, odnosno imaju isti oblik kao 1. lice jednine. Jedini oblik množine koji se često upotrebljava, pa ga zato valja i naučiti, jest seien (od sein). Evo nekoliko primjera:

INFINITIV (-en OBLIK)	3. LICE JEDNINE	
	PREZENT	KONJUNKTIV PREZENTA
haben	hat	habe
sein	ist	sei
dürfen	darf	dürfe
sollen	soll	solle
lassen	läßt	lasse
sehen	sieht	sehe
machen	macht	mache
reden	redet	rede
tun	tut	tue

80. Neupravni govor – navođenje tuđih riječi

13

Kada tuđe riječi prenosimo onako kako su uistinu izrečene, radimo to isto kao u hrvatskom jeziku: navodimo ih unutar navodnika. Međutim, ponekad moramo nečije riječi navesti naknadno, prema sjećanju, a pritom obična koristimo uvodni glagol, npr. „Rekao je da ...” i slično.

U neupravnim navođenju tuđih riječi u njemačkom jeziku javlja se veći broj promjena nego u hrvatskom. Treba paziti na promjene subjekta (obično zamjenica), posvojenih zamjenica, pridjeva i lica glagolskog oblika. „Ja sam radila ...” postaje „Rekla je da je ona radila ...” „Govorim vama ...” postaje „Rekao je da govori njima ...”. U hrvatskom jeziku mnogo smo slabodniji u izboru glagolskih vremena: „Popravak će biti vrlo skup” – u navadu, makar bila riječ i o kasnijem vremenu, upotrebljava se isto glagolsko vrijeme, futur: „Nakon nekoliko dana rekao je da će popravak biti vrlo skup”. U njemačkom jeziku nema takve slobode. Kada se navode tuđe riječi u njemačkom se mora upotrebljavati konjunktiv. Time se zapravo podcrtava činjenica da samo navodimo nečije riječi, dakle postoji mogućnost da i nisu pasve točne ili smo nesigurni kada se prisjećamo nečijih riječi. Najveće razlike između hrvatskog i njemačkog jezika kod neupravnog govora javljaju se u glagolskim oblicima. Upamtite da je navođenje tuđih riječi u njemačkom jeziku strogo uređeno i da se ne možemo osloniti na slobodu koju imamo u našem jeziku. Evo najvažnijih uputa:

- (a) Svaki glagol u prezentu koji se javlja u stvarno izrečenim rečenicama (a to uključuje i prezente pomoćnih glagola u složenim glagolskim oblicima, dakle: *haben i sein u perfektu, werden u pasivu*) mora se zamijeniti *konjunktivom* *prezento* ili *konjunktivom prošlog vremena*. U pravilu nije važna koji od oblika upotrijebimo, no u praksi je malo drugačije. Osnovno u promjeni jest da se mora koristiti konjunktiv. Sjetite se, mnogi konjunktivi prezenta ne razlikuju se od običnog prezenta pa ih ne možete koristiti u neupravnom govaru. U tom slučaju morat ćete koristiti konjunktiv prošlog vremena, pa i onda kada je oblik konjunktiva jednak obliku prošlog vremena. Međutim, konjunktiv prezenta ima oblik koji se vrlo česta koristi u neupravnom govaru, u navođenju tuđih riječi: to je 3. lice jednine (79. poglavlje) koje se razlikuje od 3. lica prezenta jer završava nastavkom *-e* umjesto *-t*. Taj ćete oblik čuti na radiju ili televiziji, ali rjeđe u svakodnevnom razgovoru. Evo primjera:

Der Minister: „Ich nehme die ganze Verantwortung auf mich, denn der Fehler wird schwere Folgen haben.“

Navedene
riječi

Der Minister sagte, er nehme die ganze Verantwortung auf sich, denn der Fehler werde schwere Folgen haben.

Ministar je rekao da će preuzeti odgovornost na sebe, jer će pogreška imati teške posljedice.

Svarne
riječi

Manika: „Ich nehme keinen Regenschirm mit, sonst lasse ich ihn bestimmt irgendwo liegen.“

Navedene
riječi

Manika sagte, sie nehme/nähme keinen Regenschirm mit, sonst lasse/ließe sie ihn bestimmt irgendwo liegen.

Monika je rekla da neće ponijeti kišobran. U protivnom će ga sigurno negdje ostaviti.

Svarne
riječi

Die Freunde: „Wir sind heute zu euch gekommen, weil wir euch seit langem nicht gesehen haben.“

Navedene
riječi

Unsere Freunde sagten, sie seien/wären heute (gestern?/am ... Tag?) zu uns gekommen, weil sie uns seit langem nicht gesehen hätten.

Naši su prijatelji rekli da su došli danas/jučer? u ...?/k noma jer nas dugo nisu vidjeli.

Napomene:

(I.) U svakodnevnom razgovoru više se koristi konjunktiv prošlog vremena, a ostale promjene ostaju iste.

(II.) U 71. poglavlju, odjeljak (b), naučili ste da konjunktiv prošlog vremena glagolo werden, würde (-st, -n, t) plus -en oblik (infinitiv) glavnog glagola vrlo često koristimo umjesto konjunktiva prošlog vremena glavnog glagola u potencijalnim pogodbenim rečenicama. To se isto događa u neupravnom govoru u kolokvijalnom, svakodnevnom govornom jeziku. To dobro dolazi u slučajevima kada nemamo konjunktiva koji bi se razlikovao oblikom:

Svarne
riječi

Die Nachbarn: „Wir erwarten unsere Tochter mit Mann und Kindern aus Würzburg für die Weinachtsferien.“

Navedene
riječi

Unsere Nachbarn sagten, sie würden ihre Tochter mit Mann und Kindern aus Würzburg für die Weinachtsferien erwarten.

Naši su susjedi rekli da očekuju svoju kćer s mužem i djecom za božićne praznike.

- (b) Svaki glagol u prošlom vremenu koji se javlja u upravnom govoru, dakle u stvarnim riječima koje je izrekao govornik, mora se zamijeniti **ge-(e)** oblikom tog glagola i jednim od oblika konjunktiva pomoćnih glagola **haben** ili **sein**, konjunktivom prezenta ili konjunktivom prošlog vremena, prema potrebi. Pravilo o izboru pomoćnog glagola je ono iz 45. poglavlja:

Stvarne riječi Peter: „Ich fand nur drei Kunden vor, als ich das Geschäft aufmachte.“

Navedene riječi Peter sagte, er habe/hätte nur drei Kunden vorgefunden, als er das Geschäft aufgemacht habe/hätte.

Petar je rekao da je našao samo tri mušterije pred trgovinom kada ju je otvorio.

Stvarne riječi Die Zwillinge: „Wir gingen zusammen bis zum Markt, wo wir uns dann trennten.“

Navedene riječi Die Zwillinge sagten, sie seien/wären zusammen bis zum Markt gegangen, wo sie sich dann getrennt hätten.

Blizanci su rekli da su išli zajedno sve do tržnice, gdje su se razdvojili.

Ako govornik u svojim stvarno izgovorenim riječima koristi prošlo vrijeme od **haben** ili **sein** kao dio perfekta (vidi 68. poglavlje), ovi se glagoli zamjenjuju njihovim oblicima za konjunktiv prošlog vremena:

Stvarne riječi Die Gäste: „Wir waren zum Strand gegangen, und als wir uns zum Sannen hingelegt hatten, fing es plötzlich an zu regnen.“

Navedene riječi Die Gäste sagen, sie wären zum Strand gegangen, und als sie sich zum Sannen hingelegt hätten, habe/hätte es plötzlich angefangen zu regnen.

Gosti su rekli da su išli na plažu, a kada su se počeli sunčati, odjednom je počelo kišiti.

- (c) Kada govornik u upravnom govoru koristi riječi koje izriču uputu, zahtjev, onda nema čvrstog pravila kako to izreći u neupravnom govoru. Najprirodniji način je da se upotrijebi konjunktiv prošlog vremena **mächte** ili neki oblik **sollen**, konjunktiv ili obično glagolsko vrijeme. Primjeri su rekonstruirani iz rečenica koje ste upoznali u prethodnim lekcijama:

Stvarne riječi Arzt: „Essen Sie nur Fisch oder mageres Fleisch!“

Navedene riječi Der Arzt sagt, ich soll nur Fisch oder mageres Fleisch essen.

Liječnik je rekao da moram jesti samo ribu i nemasno meso.

Stvarne riječī	Schwester und Schwager: „Geh zum Arzt!“
Navedene riječī	Die haben gemeint, ich soll zum Arzt gehen. Oni su smatrali da trebam ići liječniku.
Stvarne riječī	Sprechstundenhilfe: „Herr Doktor, schauen Sie bitte doch noch einmal bei Herrn Sinke vorbei.“
Navedene riječī	Meine Sprechstundenhilfe hat gesagt, ich sollte bei Ihnen nach einmal vorbeischauen. Mojā pomoćnica u ordinaciji mi je rekla da još jednom navratim k vama.
Stvarne riječī	Hempels: „Bitte besuchen Sie uns doch, sobald wir das Haus eingerichtet haben!“
Navedene riječī	Hempels hoben gesagt, wir möchten sie besuchen, sobald sie das Haus eingerichtet hätten. Hempelovi su nom rekli do ih moramo posjetiti čim urede kuću.

81. Red riječi u nepravnom govoru

13

Većini primjera iz 80. poglavlja nije bila potrebno mijenjati red riječi kada su se navodile prethodno izrečene riječi. Razlog tomu je činjenica da se nisu morali upotrebljavati veznici kako bi se započele dodatne rečenice s navedenim riječima.

To je moguće kada se navode tuđe tvrdnje ili upute. One se katkad navode pomoću veznika *dass*. Sve upitne rečenice koje se navode moraju se uvesti pomoću veznika iz 63. poglavlja, odjeljak (b). U tom slučaju određeni oblik glagola u navodu dodatne rečenice mora stajati na kraju:

Stvarne riječi Mann: „Ich halte gar nichts von den Freunden unserer Kinder.“

Navedene riječi Mein Mann sagt, dass er gar nichts von den Freunden unserer Kinder halte/hielte.

Moj suprug kaže da ne drži mnogo da prijatelja naše djece.

Er: „Wie lange wirst du noch einkaufen?“

Stvarne riječi Er fragte sie, wie lange sie noch einkaufen werde/würde.

Pitao ju je koliko će još kupovati.

Stvarne riječi Ich: „Geben sie meinem Sohn noch eine Chance?“

Navedene riječi Ich fragte ihn, ob er meinem Sohn noch eine Chance gebe/gebe.

Pitao sam ga hoće li mojem sinu dati još jednu šansu.

32. vježba

Iza svakog primjera nepravnog govora naći ćete tvrdnje (a), (b) i (c). Odredite koja od njih najbolje odgovara situaciji opisanaj rečenicom.

1. Der Mann sagt, er habe den Brief vor drei Wochen zwar gesehen, aber er sei nicht überzeugt gewesen.
(a) Es gibt einen Brief.
(b) Es gibt keinen Brief.
(c) Ein Brief ist angekommen.
2. Monika sagt, sie habe ihren Regenschirm zuerst an der Schule liegen gelassen, ihn dann aber später abgeholt.
(a) Sie hat ihren Regenschirm verloren.
(b) Sie bring ihren Regenschirm zur Schule.

3. (c) Sie hat ihren Regenschirm nach.
Die Freunde sagen, sie hätten uns lange nicht gesehen und würden uns gern besuchen.
(a) Die Freunde besuchen uns.
(b) Die Freunde möchten uns besuchen.
(c) Die Freunde möchten uns nicht sehen.
4. Die Nachbarn sagen, ihre Töchter spiele im Orchester die Klarinette und ginge bald auf eine Reise nach England.
(a) Die Tochter geht auf Ferien nach England.
(b) Die Tochter spielt Klarinette in England.
(c) Die Nachbarn fahren nach England.
5. Peter sagt, er habe nur zwei Kunden am Morgen gehabt; am Nachmittag seien nach vier schwierige Kunden gekommen, und er sei deshalb am Abend sehr müde gewesen.
(a) Peter hat sechs nette Kunden gehabt.
(b) Peter ist froh, dass es Abend ist.
(c) Peter bedient seine Kunden freundlich.
6. Die Zwillinge sagen, sie seien auf den Markt gegangen und hätten sich Pullaver gekauft; einer von ihnen habe nach ein T-Shirt gekauft.
(a) Die Zwillinge haben zwei Pullaver und zwei T-Shirts gekauft.
(b) Die Zwillinge haben sich auf dem Markt getrennt.
(c) Einer der Zwillinge hat einen Pullaver und ein T-Shirt.
7. Die Gäste sagen, sie hätten sich erst am Strand sannen wollen; sie hätten dann einen Ausflug machen wollen, aber die Sanne sei für alles zu heiß gewesen.
(a) Die Gäste haben einen Ausflug gemacht.
(b) Die Gäste haben sich gesamt.
(c) Die Gäste kannten das alles nicht machen.

82. Umetnute dodatne rečenice

U 63. poglavlju, odjeljak (o), naučili ste kako se odnosne zamjenice u dodatnim rečenicama odnose prema imenici u prethodnoj rečenici. Neke dodatne rečenice mogu se, u prilogađenom obliku, staviti neposredno ispred imenice na koju se odnose, umjesto da stoje iza nje. Prvi uvjet da dodatno rečenica stoji ispred imenice je da ta imenica bude njezin subjekt. To znači da bi rečenica u češćem obliku, kada stoji iza imenice, počelo odnosnom zamjenicom u nominativu. Princip umetnutih rečenica bit će jasniji oko uzmemo jedan od primjera iz 63. poglavlja, odjeljak (o), gdje je odnosna zamjenica u nominativu:

Das Fleisch, das auf dem Tisch liegt, kannst du für den Hund nehmen.

Mesa koje staji na stolu možeš uzeti za psa.

Dodatna rečenica može se pojaviti i u drugom obliku:

Das (auf dem Tisch liegende) Fleisch kannst du für den Hund nehmen.

Dodatnoj su se rečenici dogodile tri stvari:

- (I.) nestala je adnasna zamjenica;
- (II.) određeni oblik glagola *liegt* promijenio se u neodređeni oblik *-end*; *legend* (vidi 61. i 74. poglavlje gdje se govori o avam obliku);
- (III.) *legend* je dobio nastavak kao pridjev koji dalazi iza određenog člona (29. poglavlje, odjeljak a) – iako nije pridjev, *legend* se ponaša tako po analogiji *das frische Fleisch – das ... liegende Fleisch*.

Red riječi jednak je kao u dodatnoj rečenici, s time da *legend* zauzima mjesto određenog oblika *liegt*. Promjena određenog oblika u neodređeni znači da se izgubila oznaka glagolskog vremena, pa je vrijeme radnje oblika *legend* uvijek isto vremenu radnje glavne rečenice – to je osnovno značenje oblika *-end* (61. poglavlje). Umetnuto dodatna rečenica ostala bi nepromijenjena kada bi se vrijeme radnje promijenilo:

Das Fleisch, das auf dem Tisch lag, kannst du für den Hund nehmen.

Das (auf dem Tisch liegende) Fleisch kannst du für den Hund nehmen.

Meso koje je stajalo na stolu mogao si uzeti za psa.

Meso (na stolu stojeće) mogao si ... (nespretan doslovni prijevod.)

13 Postoji ograničenje u pogledu tipova riječi koje se mogu pojaviti kao posljednjio riječ umetnute dodatne rečenice. Svaki tip riječi no kroju svojim znočojkomo odgovara odgovarajućem tipu izvorne rečenice.

U slijedećim primjerima vidjet ćete prvo izvornu dodatnu rečenicu od koje je izvedeno umetnuta dodatna rečenica:

(a) Pridjev

Der Verlust der Reispässe war eine Angelegenheit, die dem Reiseleiter äußerst unangenehm war.

Gubitak putovnice bila je stvar koja je bila neobično neugodna zo vođu puta.

Der Verlust der Reispässe war eine (dem Reiseleiter äußerst unangenehme) Angelegenheit.

Ovdje je glagol war iz izvorne dodatne rečenice nestao u umetnutoj dodatnoj rečenici – to ne iznenađuje jer sein kao glavni glagol pokazuje oznake glagolskog vremena i lico (1. lice jednine itd.), ali nema pravog „značenja“.

(b) Particip prezenta, (-end) oblik gotovo svakog glagola osim i pomoćnih glagola

Teilnehmer, die bis morgen auf ihre Ergebnisse hier warten, werden eingeladen, im Hotel zu übernachten.

Sudionici koji ovdje čekaju do sutra na svoje rezultate pozvani su da prenoće u hotelu.

(Bis morgen auf ihre Ergebnisse hier wartende) Teilnehmer werden eingeladen, im Hotel zu übernachten.

Ovaj primjer pokazuje da umetnuta dodatna rečenica ne izgleda kao umetnuta kada je na početku, kadto imenica no koju se odnosi nema riječi tipa d.. i ein. Nestale su odnosna zamjenica te oznake glagolskog vremena i lica glagola warten, dokle oznake određenog oblika glagola.

(c) Particip perfekto, (ge-(e)t oblik), prelaznih glagola (koji mogu imati DO)

Das ästliche Mittelmeer, das oft van meinem Bekannten als Lieblingsreiseziel ausgesucht wird, werde auch ich mir dieses Jahr varnehmen.

Istočno sredozemlje, koje moji poznanici često odabiru kao omiljeni cilj putovanje, bit će i moj odobir ove godine.

Das (oft van meinen Bekannten als Lieblingsreiseziel ausgesuchte) ästliche Mittelmeer werde auch ich mir dieses Jahr varnehmen.

Zündkerzen, die zu selten ausgetauscht wurden, können einen dann im Stich lassen.

Svjećice koje se prilijetko mijenjaju mogu vas ostaviti na cjedilu.

(Zu selten ausgetauschte) Zündkerzen können einen dann im Stich lassen.

Ovdje dodatna rečenica gubi ne samo odnosnu zamjenu već i određeni oblik pomoćnog glagola werden, jedan od dva dijela oblika za pasiv.

(d) Particip perfekta, (ge-(e)t oblik), glagola koji tvore perfekt sa sein

Die Stadt wird von einer Krankheit bedrht, die in der Gegend nach nie vorgekommen ist.

Gradu prijeti bolest koje još nije bilo u tom kraju.

Die Stadt wird von einer (in der Gegend nach nie vorgekommenen) Krankheit bedrht.

Ovaj tip umetnute rečenice gubi odnosnu zamjenu i određeni oblik pomoćnog glagola sein. Radnja predstavljena ge-(e)t oblikom NEMA nikakve veze s pasivom iz (c). Njegovo je značenje svršenost radnje (44. i 61. poglavlje).

(e) zu + particip prezenta (-end oblik) bilo kojeg prelaznog glagola (koji može imati DO)

Da biste ovo dobro razumjeli trebali biste ponovno pogledati 72. poglavlje iz kojeg su izvedeni sljedeći primjeri:

Die Ergebnisse, die sofort nach der Wahl bekannt zu machen sind, werden im Rathaus ausgehängt.

Rezultati, koji će se objaviti odmah nakon izbora, bit će izvješeni u gradskoj vijećnici.

Die (sofort nach der Wahl bekannt zu machenden) Ergebnisse werden im Rathaus ausgehängt.

Die Kritik, die über den Direktor zu hören war, war unberechtigt.

Kritika, koju smo mogli čuti o direktoru, bila je neosnovana.

Die (über den Direktor zu hörende) Kritik war unberechtigt.

Ovdje nestaju odnosna zamjenica i određeni oblik glagola sein kada dodatna rečenica postaje umetnuta.

Kod svih navedenih tipova od (a) do (e) potrebno je prvo izdvojiti umetnutu dodatnu rečenicu – zato smo je i prikazali u zagradi u svim primjerima. Nakon toga treba utvrditi tip standardne dodatne rečenice kojoj pripada i pravilno je

razumjeti. Zapamtite: umetnutih dodatnih rečenica imo vrlo mnogo u pisanom tekstu, ali i u govoru, pa to mora biti dodatni poticaj da se s njima uhvatite u koštac.

RAZGOVOR

Proučite sljedeći dijalog i pokušajte utvrditi ono što ste upravo naučili. Bit će vam potrebne ove riječi:

verhaben II
genau
hier ist nichts las
um ... herum
erzählen
zustehen II
verschießen II
meines Erachtens
wahnsinnig
umgehen (mit) II
das Verhältnis (-se)

ausgeben II
grillen
geelnet
je
besargen I
sa (et)was
die Tiefkühltruhe (-n)
tall
sich verschulden I
üermargen
üernachten I
aufkommen II
was = etwas
übrigens
der Eintritt
dabei weggakmen (mit) II
nicht in Frage kommen
der Varschuß (-''(ss)e)
gewiß
anspruchslas
die Unterhaltung (-en)
in die Tasche greifen

planirati, imati u planu
točno, precizno
avdje se ništa ne događa
okolo-naokolo, približno
pričati
pripadati (prema dogavaru)
dati predujam (novac)
po mom mišljenju
ludo, šašavo
rukovati (nečim), ravmati
sredstvo, prihod
trošiti, izdavati
peći na roštilju
primjeren, odgovarajući
svaki
nabaviti
taka nešto
zamrzivač
sjajno, divno
zadužiti se
prekosutra
prenočiti
namiriti, posegnuti u džep
nešta
uastalom
ulaz (ulaznina)
s nečim prači, uspjeti
ne dalaziti u abzir
predujam
svakako
bez zahtjeva, skroman
zabava
posegnuti u džep

losfahren II
abholen II
die Erziehung
die Sparsamkeit

odvesti se, otiputovati
(nekogo) pokupiti, ici po nekog
odgoj
štedljivost

Rastrošna mladež

Vater	Was habt ihr denn heute abend vor?
Sohn	Das wissen wir nach nicht ganz genau. Hier in
Voßdorf ist heute nichts las, ober in Wunsdorf soll es
eine große Disko geben. Die wäre allerdings ziemlich
teuer, sa um die zwanzig Euro herum pro Person,
hat uns die Brigitte erzählt...
Mutter	... und deswegen wollt ihr also nicht hin ...
Tochter	... O dach, wenn ihr uns das für die nächsten
vier Wochen zustehende Toschengeld vorschießen
würdet.
V	Ihr habt eine meines Erochtens wahnsinnige Art, mit
Geld umzugehen. Ihr lebt total über euere
Verhältnisse. So viel broucht ihr dach wohl nicht für
einen einzigen Abend ouszugeben!
M	Ja, Vater hat gonz recht!
S	Es geht leider nicht nur um heute Abend! Morgen
gibt's nämlich ein Borbecue bei Eckels, und der
Franz hat gesagt, wir möchten dach etwas zum
Grillen geeignetes Fleisch und je zwei Liter Bier
besorgen.
M	Sa was braucht ihr doch nicht zu kaufen! Ich werde
für euch ein paar Sochen ous der Tiefkühltruhe
halen, und Bier könnt ihr ouch van hier mitnehmen.
T	O, das wäre tall! Ich glaube, wir müssen uns
trotzdem verschulden, denn überübermorgen gibt
die Brigitte eine tolle Party bei sich, und do wir ouch
dort übernochten dürfen, müssen wir ihrer Mutter
notürlich ein Geschenk mitbringen.
M	Wenn es sich um ein Geschenk für die Mutter
handelt, broucht ihr doch nicht dafür aufzukommen!
Ich besorge morgen was Schönes in der Stodt.
V	Was möchtest du denn sonst nach finanzieren, Ilse?
S	Übrigens brauchen wir für heute Abend nicht nur
den Eintritt sandem auch dos Geld für ein Taxi
hinterher von Wunsdorf bis nach House.
	Das sind immerhin fünfzehn Kilometer, und mit we-
niger ols vierzig Euro kommen wir nicht dabei weg.

- V Das kommt überhaupt nicht in Frage, mit oder ohne Vorschuss!
- M Was Vater sagt, ist ganz gewiss richtig, ihr müßtet viel anspruchsloser sein. Andererseits, für eine harmlose Unterhaltung mit Freunden einmal in der Woche braucht ihr nicht in eure eigene Tasche zu greifen. Den Eintritt können wir bezahlen. Außerdem sagt Vater immer, er führe nachts ganz gern las, um euch von irgendwem abzuholen. Also könnt ihr auch das Taxigeld sparen!
- V Und das soll nun Erziehung zu Sparsamkeit sein!

PRIJEVOD

- Otac Onda, što imate u planu za večeras?
- Sin Još ne znamo. Ovdje u Voßdorfu se ništa ne događa, ali bi u Wunsdorfu trebao biti veliki diskó. Ali prilično je skup, ako 20 eura po osobi, tako nam je rekla Brigitte ...
- Majka ... i zato ne namjeravate ići ...
- Kćerka O, namjeravamo, ako nam dadete predugjam džeparca koji nam pripada za sljedeća četiri tjedna.
- O Po mojem mišljenju vaš je odnos prema novcu posve lud. Živite iznad svojih mogućnosti. Pa nećete mi valjda reći da ćete potrošiti toliko u jednoj jednoj večeri?
- M Da, otac je potpuno u pravu!
- S Nije riječ nažalost, samo o večeras! Sutra će, naime, kod Eckelovih biti roštilj, a Franz je rekao da bismo trebali nabaviti meso koje je dobro za roštilj i po dvije litre piva po osobi.
- M Takvo nešto ne trebate kupovati! Ja ću vam izvaditi nekoliko stvari iz zamrzivača, a i pivo možete uzeti odavde.
- K O, to bi bilo divno! No, vjerujem da ćemo se ipak morati zadužiti, jer Brigitte priređuje ludu zabavu kod sebe, a kako ćemo moći ondje i prenoćiti, moramo njezinoj majci donijeti neki dar.
- M Ako je riječ o daru za majku, ne morate to sami platiti. Ja ću sutra kupiti nešto lijepo u gradu.
- O Što bi ti htjela još financirati, lise?

S Uostalom, večeras ne moramo samo platiti ulaznice već i navac za taksi iz Wunsdorfa do kuće. To je, petnoest kilometara, pa nećemo proći s manje od četrdeset eura.

O Ne dolazi u obzir, s predujmom ili bez njega!

M Ono šta otac kaže je svakako u redu, morate imati puno manje zahtjeva. U drugu ruku, za bezbrižnu zabavu s prijateljima jedanput na tjedan ne trebate pasezati u vlastiti džep. Ulaznice možema mi platiti.

Osим taga, otac kaže da noću rado odlazi po vas.

Dakle, možete uštedjeti novac za taksi.

O I ta se zove učenje štedljivosti

(To bi trebao biti odgovor ...!)

Rješenja vježbi

3. LEKCIJA

4. vježba

1. Der Vater liebt die Wirtin.
2. Es ist harmlos!
3. Er kauft die Zeitung.
4. Sie macht die Betten.
5. Die Tochter holt das Auto.
6. Sie ruft die Katze und den Hund.
7. Die Katze und der Hund kommen.
8. Die Wirtin bringt Wasser.
9. Vater, Wirtin, Tochter, Hund und Katze trinken das Wasser.

4. LEKCIJA

5. vježba

1. Sie kaufen ein Haus und machen Wohnungen.
2. Eine Wohnung hat keine Küche.
3. Das ist ein Problem, und sie bauen eine Küche.
4. Eine Wohnung hat kein Wasser.
5. Das ist auch ein Problem, aber der Vater installiert ein Wassersystem.
6. Eine Wohnung hat keine Elektrizität.
7. Das ist kein Problem. Der Sohn ist Elektriker.
8. Eine Wohnung hat eine Küche, Wasser, Elektrizität und (einige) Stränke, aber keine Fenster.
9. Das ist kein Problem, es ist eine Katastrophe.

6. vježba

2. Zwei Bröte kosten EUR 9,60 (neun Euro sechzig).
3. Zwei Würste kosten EUR 6,50 (sechs Euro fünfzig).
4. Zwei Uhren kosten EUR 170,00 (hundertsiebzig Euro).
5. Zwei Betten kosten EUR 5,00 (fünf Euro).
6. Zwei Betten kosten EUR 976,00 (neunhundertsechundsiebzig Euro).
7. Zwei Schränke kosten EUR 1 010 ((ein)tausendzehn Euro).
8. Zwei Messer kosten EUR 15,00 (fünfzehn Euro).
9. Zwei Rosen kosten EUR 7,50 (sieben Euro fünfzig).
10. Zwei Autos kosten EUR 36 000,00 (sechsenddreißigtausend Euro).

7. vježba

Ich bringe meinem Vater ein Buch. Ich gebe es ihm im Flur. Ich schenke meinem Bruder einen Hund und wünsche ihm einen guten Tag.

5. LEKCIJA

8. vježba

1. Was 2. Wann 3. Wen 4. Wo 5. Wer 6. Wie 7. Warum

9. vježba

Verkäufer

Fremde

V

F

V

F

Bitte schön ...?

Guten Tag. Haben Sie einen Führer?

Was für einen Führer?

Einen Stadtführer.

Ich weiß es nicht. Fragen Sie bitte den Chef.

Guten Tag. Ich suche einen Stadtführer. Haben Sie so etwas?

Chef

Ja sicher. Die Stadtführer sind drüben. Gucken Sie dort ...

F

Es ist verrückt. Ich finde Stadtführer von Frankfurt, Gießen, Marburg und Kassel, aber ich finde keinen Stadtführer von Bunsenheim.

C

Natürlich nicht. Warum brauchen wir Stadtführer von Bunsenheim? Wir wohnen hier und kennen die Stadt!

10. vježba

2. größer 3. jünger 4. klüger 5. wärmer 6. länger 7. netter

6. LEKCIJA

11. vježba

Der Verbrecher steht mit einem Pinsel und einer Palette in der Hand vor einem Bild. Auf dem Bild sind mehrere Sachen. Auf einer Tischdecke liegt ein Brot, neben dem Brot ist ein Glas, und hinter dem Brot ist eine Flasche mit einem Korken. Auf der Flasche ist ein Etikett. Was ist aber für den Verbrecher am wichtigsten? Die Feile in dem/im Brot, natürlich.

12. vježba

Der Einbrecher geht bis an die Haustür. Er klopft an die Tür. Niemand kommt zur Tür. Er geht um das Haus und guckt durch die Fenster. Er findet ein Auto ohne Nummernschild zwischen dem Haus und der Garage. Er geht zurück an die Haustür. Er steckt eine Feile zwischen die Tür und den Rahmen. Er öffnet die Tür mit der Feile und geht in den Flur. Ihm gegenüber auf der Treppe sitzt ein Skelett mit einer Axt in der Hand.

13. vježba

Hotelgast

Kellner

H

K

H

K

Was gibt es im Fernsehen heute Abend?

Ich weiß es nicht.

Gucken sie bitte in die Fernsehzeitung.

Es gibt keine Fernsehzeitung diese Woche.

Gibt es eine Tageszeitung?

Ja, hier ist eine Tageszeitung ... aber sie ist leider von gestern.

7. LEKCIJA

14. vježba

2. Nein, sie ist mit ihrer Schwester bei Müllers eingeladen.
3. Nein, der Vater kommt ohne unser Geschenk für Mutter.
4. Nein, ich esse den Kuchen mit einer Tasse Kaffee.
5. Nein, er geht mit einem Stadtführer durch Frankfurt.
6. Nein, ich mache das Abendbrot ohne meine Tochter.
7. Nein, sie geht ohne ihren Bruder zur Tante.
8. Nein, wir kaufen die Wurst ohne eine Cola.

15. vježba

1. Keiner, (jeder) 2. Welche 3. Keinen, Diesen 4. Keinen, Diesen 5. (Jeder), Dieser 6. Solches, Welches 7. Welches 8. Jeder, Dieser 9. Welche, Jede

16. vježba

- Ona Haćeš li, molim te, sada ići u kupovinu?
- On Svakako! Imaš li za mene popis stvari koje moram kupiti?
- Ona Ne, reći ću ti sve ... Prvo donesi od pekara mali bijeli kruh i deset svježih žemliji.
- On One su jeftinije u Marktkaufu, a danas poslijepodne idemo tamo.
- Ona No dobro! Onda kupi kod mesara pola funte mljevenog mesa i dvjestopedeset grama kuhane šunke.
- On Kod mesara me uvijek loše poslužuju. Radije ću kupiti meso u starom gradu, a danas poslijepodne moramo također tamo.
- Ona No dobro! Iz trgovine povraćam trebam glavicu salate, funtu i pol malih čvrstih rajčica, jedan lijepi krstavac, deset funti krumpira i funtu mahuna.
- On Stvari za salatu nisu hitne, a sutra je ionako tržnica.
- Ona No dobro! Ali bezuvjetno trebam jaja iz Edeke.
- On Ne, ne trebaš. Imamo još mnogo jaja. Jaja ćemo također dobiti na tržnici.
- Ona No dobro, onda ne trebaš ići u kupovinu.

17. vježba

2. Hal bitte ein kleines Weißbrot vom Bäcker. Das Weißbrot kaufe ich lieber bei Marktkauf.
3. Hal Bitte 250 gramm gekochten Schinken vom Metzger. Den gekochten Schinken kaufe ich lieber in der Altstadt.
4. Hal bitte einen Kopfsalat vom Gemüsegeschäft. Den Kopfsalat kaufe ich lieber auf dem Markt.
5. Hal bitte zwanzig Eier von Edeka. Die Eier kaufe ich lieber auf dem Markt.
6. Hal bitte eine schöne Gurke vom Gemüsegeschäft. Die Gurke kaufe ich lieber auf dem Markt.
7. Hal bitte zehn frische Brötchen vom Bäcker. Die Brötchen kaufe ich lieber bei Marktkauf.

8. Hol bitte ein halbes Pfund Hackfleisch vom Metzger. Das Hackfleisch kaufe ich lieber in der Altstadt.
9. Hol bitte zehn Pfund Kartoffeln vom Gemüsegeschäft. Die Kartoffeln kaufe ich lieber auf dem Markt.
10. Hol bitte ein Pfund grüne Bohnen vom Gemüsegeschäft. Die grünen Bohnen kaufe ich lieber auf dem Markt.

8. LEKCIJA

18. vježba

1. kann 2. müssen 3. darf 4. soll 5. darf 6. darf 7. kann

19. vježba

1. damit 2. darauf 3. danach 4. dazu 5. dafür 6. daneben 7. dagegen 8. dazwischen 9. dahinter 10. davor

20. vježba

1. tue/stelle 2. sind/liegen 3. tue/lege 4. tun/stellen 5. tue/stelle 6. sind/stehe 7. tue/lege 8. tue/stecke 9. tue/lege 10. ist/liegt 11. sind/liegen 12. tue/lege 13. tue/stelle

21. vježba

Pazi! Složit ću hladnjak što je bolje moguće. Sve možeš lako naći. Pile za nedjelju, tortu od malina i dva gotova jela stavit ću u zamrzivač. Gotova jela možeš jesti sutra i prekosutra. Kolač od šljiva i zdjela s tučenim slatkim vrhnjem su gore. Tamo ću staviti i dvije boce vina. Ah, da, evo upravo malo mjesta, mogu između toga staviti čašice s jogurtom. Četiri boce piva staviti ću na dno vrata, a dva mlijeka do njih. Staviti ću kuhanu šunka, salamu i jetrnu kobasicu u sredinu. Ovo je naravno za novečer ... Jaja? ... Jaja ću staviti pojedinačno gore u vrata, dvanoest komada. Dva maslaca staviti ću u gornji prečinac vrata, treći ostavljam vani do omekša. Plosnata kutija s tri vrste sira je u sredini, a straga leži tuba majoneze i sir u ploškama. Kras-tavac, salata, grožđe i rajčice su dolje, vrećicu s narancima, cvjetaču i kelj pupčar staviti ću u ladicu zo povrće. Staviti ću malu staklenku meda i staklenku marmelade od jagoda malo više na vrata ... Bože moj, hladnjak je opet pun!

9. LEKCIJA

22. vježba

1. denen 2. der 3. dem 4. dos 5. der 6. dos 7. den 8. die 9. denen 10. dem

23. vježba

1. hat/gebracht 2. ist/geflogen 3. sind/gestorben 4. hat/gestellt 5. ist/gegrungen 6. bin/gelieben 7. ist/gestiegen 8. habe/geschickt 9. haben/bekommen 10. bist/worden

24. vježba

1. (b) 2. (c) 3. (a) 4. (b) 5. (a) 6. (c)

10. LEKCIJA

25. vježba

Ich habe vor, eine Party zu geben. Wir sind so viele, also richte ich meine Wohnung anders ein. Ich lade nur meine besten Freunde ein, aber wir sind fünfzig. Diesmal helfen meine Freunde mal nicht mit. Ich will alles alleine machen. Um 8 Uhr rufe ich sie an. Dann können sie kommen. Aber was sagen meine Freunde, sie schlagen stattdessen vor, gar nichts zu essen, sondern den ganzen Abend zu trinken.

26. vježba

2. Fraulein Schmidt steht früh auf, um mit ihrem Hund spazieren zu gehen.
3. Mittags kommt sie nach Hause und arbeitet im Garten, statt zu essen.
4. Am Nachmittag geht sie ins Kino, ohne ihre Mutter zu fragen.
5. Sie sieht gerne Filme, um auf andere Gedanken zu kommen.
6. Am Abend kommt ihr Freund, um sie ins Restaurant einzuladen.
7. Sie verläßt das Restaurant während des Essens, ohne zu bezahlen.
8. Er bleibt im Restaurant sitzen und isst beide Portionen, statt zu seiner Freundin zu laufen.

11. LEKCIJA

27. vježba

2. ..., dass Fritz solche Vorschläge nicht machen soll.
3. ..., dass Ernst endlich mal etwas tun soll.
4. ..., dass er sein Handgelenk plötzlich verletzt.
5. ..., dass er Ernst zum Arzt schickt.
6. ..., dass Ernst einfach faul ist!

28. vježba

2. Nachdem man gegessen hat, soll man eigentlich nicht schlafen.
3. Während man isst, darf man nicht zu viel reden.
4. Obwohl er viel geredet hat, hat er eigentlich nicht viel gesagt.
5. Weil das Wetter schön ist, müssen wir endlich im Garten arbeiten.
6. Bis das Programm anfängt, kannst du noch schön in der Küche helfen!
7. Weil du hohen Blutdruck hast, mußt du weniger arbeiten.
8. Obwohl er hohen Blutdruck hat, läuft er jeden Tag.

12. LEKCIJA

29. vježba

2. Während Fritz im Garten arbeitete, hat sich sein Bruder Pop-Musik angehört.
3. Während Hanna einen Brief schrieb, ist ihre Freundin schwimmen gegangen.
4. Während Otto Milch trank, hat sein Bruder Bruno Schnaps getrunken.

5. Während Frau Krause mit ihrem Nachbarn sprach, hat ein Einbrecher ihr Geld vom Küchentisch gestohlen.
6. Während sich die Eltern aben im Haus stritten, haben die Kinder unten im Haus eine Party gehalten.
7. Während Anton mit den Eltern sprach, hat Susanne den Hund ins Wasser gestoßen.

30. vježba

2. (a) Wenn du die Fahrkarte besorgen würdest, dann hätten wir die Möglichkeit, am Wochenende in die Berge zu fahren.
(b) Würdest du die Fahrkarte besorgen, dann hätten wir die Möglichkeit, am Wochenende in die Berge zu fahren.
3. (a) Wenn Peter nicht das Fenster schließt, dann wird es zu kalt für uns alle.
(b) Schließt Peter nicht das Fenster, dann wird es zu kalt für uns alle.
4. (a) Wenn dieser Mann nicht den Klub verläßt, dann wird es Krach geben.
(b) Verläßt dieser Mann nicht den Klub, dann wird es Krach geben.
5. (a) Wenn die kleine Tochter nicht fernsehen dürfte, dann wäre sie schwierig.
(b) Dürfte die kleine Tochter nicht fernsehen, dann wäre sie schwierig.
6. (a) Wenn der Vater in die Gaststube geht, dann trinkt er immer zu viel.
(b) Geht der Vater in die Gaststube, dann trinkt er immer zu viel.
7. (a) Wenn du jetzt das Essen für Sonntag kochst, dann wirst du am Sonntag morgen schlafen können.
(b) Kochst du jetzt das Essen für Sonntag, dann wirst du am Sonntag morgen schlafen können.

13. LEKCIJA

31. vježba

2. Jedoch bucht Emil eine Fahrt nach Berlin. Emil bucht jedoch eine Fahrt nach Berlin. (trotzdem, allerdings)
3. Allerdings gibt es sehr viele Touristen. Es gibt allerdings sehr viele Touristen.
4. Andererseits gibt es in Berlin viel zu sehen. In Berlin gibt es andererseits viel zu sehen. (jedoch)
5. Außerdem ist es historisch und politisch wichtig. Es ist außerdem historisch und politisch wichtig. (andererseits)
6. Immerhin war es vor einiger Zeit das Tor zwischen Westen und Osten. Es war immerhin vor einiger Zeit das Tor zwischen Westen und Osten.
7. Trotzdem hat er Berlin sehr interessant gefunden. Er hat trotzdem Berlin sehr interessant gefunden. (jedoch, allerdings, andererseits)

32. vježba

1. (a) 2. (c) 3. (b) 4. (b) 5. (b) 6. (c) 7. (c)

Rječnik

U Rječnik nisu uključeni brojevi. Glavni brojevi su u 18., a redni u 30. poglavlju. Rimski broj I. odnosi se na glagole s nedjeljivim prefiksom; II. oznočava glagole s djeljivim prefiksom.

A

- ab und zu pavremena, s vremenom na vrijeme
der Abend (-e) večer
das Abendbrat (e) večera
abends navečer
Die Abendveranstaltung (-en) večernja priredba, zabava
aber ali
der Abfall (- e) otpad, smeće
abgesehen (davan) bez obzira na
abhängen II (van) ovisiti (o)
abhalen II doći pa, pokupiti, pribaviti
abhören II poslušati (srce)
abnehmen II izgubiti na težini, smanjivati
acht! ah!
achten (auf) obraćati pozornost, paziti (na)
das Ägypten (-en) Egipat
die Ahnung (en) pojam, slutnja
all sve
alle zwel Tage svaki drugi dan
allein(e) sam(a)
allerdings dakuše, svakako
alles sve
das Allgau planinski predjel u Bavarskoj
allgemein opći, općenito
als nega, kao, kada, kad
also dakle, zata
alt star
das Alter (-) starost, dab
Die Altstadt stari grad (dio)
am = an dem
an na, o, u, do, pri, oko, po
anbieten II ponuditi
ander drugi, različiti
anderseits s druge strane
ändern mijenjati, promijeniti
anderthalb jedan i pol
der Anfang (- e) početak
anfangen II početi
der Anfänger (-) početnik

- die Angelenheit (-en) stvar, prigoda, posao
angenehm ugodan
die Angst (-"e) strah
anhalten II zaustaviti se, stati
anhören II sich slušati (se)
ankommen II stići
anrufen II nazvati
anschaffen II kupiti, nabaviti
die Ansicht (-en) pogled, mišljenje, stajalište
ansansten inače, drugačije
anstatt umjesto
anstrengend naporno
antworten odgovoriti
anziehen II obući, odjenuti
anziehen II sich obući se, odjenuti se
die Apfelsine (-n) naranča
der April travanj
arbeitslos nezaposlen
ärgern sich ljutiti se
arm siromašan
der Arzt (-"e) liječnik
die Ärztin (-nen) liječnica
auch također
auf na, po, u, za
der Aufkeber (-) naljepnica, etiketa
aufkommen II otvoriti
die Aufnahme (-n) snimka, fotografija
aufnehmen II fotografirati, slikati
aufpassen II paziti, pripaziti
aufregen II sich uzrujavati se, uzbuditi se
der Aufschnitt hladni narezak
aufstehen II ustati
auftauchen pojaviti se
der Augenblick (e) trenutak, časak, moment
im Augenblick začas, za trenutak
augenblicklich trenutačan, snjesta
der August kolovoz
aus iz od
aus (-e) izlet
ausgeben II trošiti, izdati
ausgehen II izći, izlaziti

aushängen II izložiti, objesiti van
 der Ausländer (-) stranac
 der Auslöser (-) okidač fotoaparata
 ausmachen II isključiti, ugastiti
 aussehen II izgledati
 außerdem osim toga
 außerhalb izvan
 äußerst krajnje, nadosve
 die Aussicht (-en) izgled, pogled
 aussuchen II izabrati
 austauschen II zamijeniti
 auswechseln II promijeniti
 ausziehen II sich skinitu se, svući
 se
 das Auto(-s) automobil
 der Automat (G -en) automat
 (npr. prodajni)
 die Axt (-e) sjekira

B

der Bäcker (-) pekar
 baden kupati se
 der Bahnhof (-e) kolodvor
 bald uskora
 die Banane (n) banana
 die Bar (-s) bar, kafić
 bauen graditi
 der Bauer (g -n) seljak
 der Baum (-e) drvo, stablo
 der Becher (-) šalica, čašica
 bedanken I sich zahvaliti (se)
 bedeuten I značiti
 bedienen poslužiti, služiti
 bedrohen I prijetiti
 beeilen I sich požuriti se
 befinden I sich nalaziti se
 begegnen I zresti
 behalten I zadržati
 der Behälter (-) spremište, posuda
 behandeln postupati
 bei kad, pri, uz, kraj, pored
 beide. oba,le, oba
 das Beisammensein zajedništvo,
 druženje
 beitreten II pristupiti
 bekannt slavan
 der Bekannte (prij.) pažnanik,
 znanac
 beklagen I sich potužiti se
 bekommen I dobiti, nabaviti
 bemerken I primijetiti
 benutzen I upotrijebiti
 der Berg (-e) planina, brijeg
 der Beruf (-e) zanimanje, zvanje,
 poziv, posao
 beschranken I ograničiti
 beschweren I sich potužiti se,
 žaliti
 der Besitzer (-) vlasnik
 besonder., poseban, naročit
 besonders posebice, posebno
 besprechen I dogovoriti (se)
 besser bolji
 bestehen I (auf) uporno
 zahijevati, ustrojati
 bestellen I naručiti
 die Bestellung (-en) narudžba
 am besten najbolje želje,
 bestimmt siguran, određen
 besuchen I posjetiti
 betrinken I sich opiti se
 das Bett (-en) krevet
 der Beutel (-) torba, novčarka,
 vrećica
 bevor prije
 bewegen I sich micati se
 bezahlen I platiti
 das Bier pivo
 das Bierchen (-) malo pivo
 bieten ponuditi, nuditi
 das Bild (er) slika
 billig jeftino
 der Bindfaden vrpca, užica
 bis do, osim, dok
 ein bisschen malo, malčice
 bist (ti) jesi (si)
 bitte molim
 bitten (um) moliti (za)
 bitte schön? malim lijepo?
 bitte schön! Izvalite!
 der Bleistift (-) olovka
 blenden bljeskati
 die Blume (-n) cvijet
 das Blumen Geschäft (-e) cvjećarnica
 der Blumenkohl cvjetača, karanfil
 der Blutdruck krvni tlak
 bluten krvati
 die Blutprobe (-n) krvna pretraga
 der Boden (-) pod, tlo
 die Bohne (-) grah
 grüne Bohnen mahunе
 böse ljut, zao, zločest
 brauchen trebati
 brechen slomiti
 breit širok
 brennen gorjeti
 der Brief (-e) pismo
 bringen donijeti
 das Brot (-e) kruh
 das Brötchen (-) žemlja, pecivo
 der Bruder (-er) brat

das Buch (-er) knjiga
 der Buchstabe (G -ns) slovo
 der Bus (-se) autobus
 die Butter maslac
 die Buttersoße umak od maslaca

C

der Cent (-s) cent (sitna novac)
 die Chance (-n) šansa, prilika
 checken usporediti, provjeriti
 der Chef (-s) šef
 die Chefssekretärin (-nen) šefova
 tajnica
 chinesisch kineski
 die Coca-Cola (-) Coca Cola

D

d... određeni član
 d.. selv.. isti
 das Dach (-er) krov
 dafür zato, umjesto
 dagegen nasuprot tome, u drugu
 ruku

daher otuda, odatle, radi toga
 dahin onamo, tamo
 dahinter iza, stoga
 damals onda, tada
 die Dame (-n) dama
 damit da bi, s tim, tako da
 danach nakon toga, poslije
 daneben pored toga
 danke (schön!) hvala (ljepo)!!
 dann onda, tada
 darüber nad tim, površ toga
 darum zato, stoga
 das da

dauern trajati
 davor pred tim, ispred toga
 dazu k tome, s tim
 dazwischen između
 die Decke (-n) strop
 denken misliti
 denn jer, onda
 demnach ipak, usprkos tome
 deren čiji, čijih
 deshalb zato, zbog toga
 dessen čiji, čijih
 deswegen zato, zbog toga
 der Deutsche (prij.) Nijemac
 der Dezember prosinac
 das Dia (-) dijapozitiv
 dich tebe
 der Dienstag utorak
 dies . ovaj
 dir tebi

der Direktor (-en) direktor
 doch ali, ipak
 der Donnerstag četvrtak
 das Doppelzimmer (-) dvokrevetna
 soba
 dort tamo
 darthin anama
 die Dose (-n) konzerva, limenka
 draußen vani
 das Drittel (-) trećina
 drüben tamo prijeko
 der Druck (-e) tlak, pritisak
 drücken pritiscati, pritisnuti
 du ti
 dumm glup
 durch kroz, po
 dürfen smijeti, moći
 die Dusche (-n) tuš
 duzen govoriti ti, tikati, obratiti se
 s ti

E

eben baš, ipak, upravo
 ebenfalls također, isto tako
 ebensa isto tako
 die Ecke (-n) ugao
 Edeka lanac malih samoposluga
 egal svejedno, nevažno, bez
 obzira na
 ehemalig prijašnji
 das Ei (-er) jaje
 eigen vlastiti, osobni
 eigentlich zapravo
 eilen žuriti
 ein neodređeni član
 einbegriffen uključivo
 einbilden II sich umšljati si
 der Einbrecher (-) provalnik
 einfach jednostavno
 eingeladen pozvan
 einig.. neki, nekoliko
 einkaufen II kupovati
 die Einkaufsliste (-n) popis stvari
 einladen II pozvati (u goste)
 einmal jednom
 einnehmen II jesti, konzumirati
 einrichten II urediti, namjestiti
 der Eintritt ulazina
 einverstanden sporazuman
 einwandfrei besprijekoran
 einzeln pojedinačno
 das Einzelzimmer (-) jednokrevetna
 soba
 das Eisfach (-er) zamrzivač
 elegant elegantan

die Elektrizität elektrisch, energija,
 strujno
 der Elektriker (-) električar
 empfehlen I preporučiti
 empfinden I osjećati
 endlich konačno
 der Englischkurs (e) tečaj engleskog
 enthalten I sadržavati
 die Entscheidung (-en) odluka
 entschuldigen I sich ispričati se
 die Entschuldigung (-en) isprika
 entsprechen I odgovarati
 (nečemu)
 er on
 meines Erachtens po mom
 mišljenju
 die Erdbeermarmelade marmelada od
 jagoda
 der Erfolg (-e) uspjeh
 die Erfrischung (-en) osvježenje
 das Ergebnis (-se) rezultat
 erinnern I sich (an) sjetiti se
 erkalten I sich prehloditi se
 die Erkaltung (-en) prehlada
 erscheinen I pojaviti se
 ersetzen I nadomjestiti
 erst naprije, prvo
 erwarten I očekivati
 erzählen I pričati
 die Erziehung odgoj, odgojanje
 es ano
 essen jesti
 das Essen (-) jelo, hrana
 das Etikett (-en) naljepnica, etiketa
 etwa možda, otprilike, približno
 etwas nešto, otprilike
 so etwas tako nekako,
 tako nešto
 euch vos
 euer vaš
 der Euro (-s) euro
 das Exemplar (-e) primjerak
 das Experiment (-e) pokus,
 eksperiment
 der Export (-e) izvoz
 extra posebno, dodatno
 das Fach (-er) pretninac, struka,
 polica
 fahren voziti se, putovati
 die Fahrkarte (-n) vozna karta
 das Fahrrad (-er) bicikl
 die Fahrt (-en) vožnja
 fallen pasti

falls aka, u slučaju do
 falsch pogrešan
 die Farbe (-n) boja
 der Februar veljača
 feiern slaviti
 die Felle (-n) turpijo
 der Fehler (-) pogreška
 das Fenster (-) prozor
 der Fernsehapparat (-e) televizor
 das Fernsehen televizija
 die Fernsehzeitung (-en) TV vodič
 fertig gotov, završen
 das Fertiggessen (-) gotovo jelo
 fest čvrst
 das Festessen (-) svečani objed
 das Feuer (-) vatro
 das Feuerwerk vatromet
 die Figur (-en) figura
 der Film (-e) film
 finden način
 der Fisch (-e) riba
 flach plitak, plosnat
 die Flasche (-e) boca
 das Fleisch meso
 fliegen letjeti
 fliehen bježati
 der Fliesenleger (-) keramičar,
 postavljivač pločica
 flirten udvarati, ljubakati
 der Flur (-e) predvorje
 die Folge (-n) posljedica
 der Fotoapparat (-e) fotoaparāt
 die Frage (-n) pitanje
 in Frage kommen biti moguće
 nicht im Frage kommen ne doći
 u obzir
 fragen pitati
 der Franzose (S -n) Francuz
 französisch francuski
 die Frau (-en) žena, supruga, gospođa
 frech drsko
 frei slobodno
 freihalten II složiti
 freilich naravno
 der Freitag petak
 freuen sich auf veseliti se nečemu
 freuen sich (über) biti veselo zbog
 der Freund (-e) prijatelj
 die Freundin (-nen) prijateljica
 freundlich ljubazno
 frisch svježe
 froh veselo
 die Frucht (-e) voće, plod
 früh rano
 früher ranije
 der Frühling proljeće

das Frühstück doručak
 fühlen sich osjećati se
 der Führer (-) vođa, vodič
 der Führerschein (-e) vozačka
 dozvola
 der Fünftigeuroschein (-e) novčanica
 od 50 EUR
 funktionieren funkcionirati
 für za, pa, prema
 furchtbar strašan, grozan
 fürchten sich (vor) bojati se
 nešto

G

ganz posve, čisto
 gar nicht uopće ne
 gar nichts uopće ništa
 die Garage (-n) garaža
 der Garten (-") vr
 der Gast (-e) gost
 das Gasthaus (-"er) gostinica
 die Gaststube (-n) gostinska soba
 geben dati
 es gibt ima, jest
 der Geburtstag (-e) rođendan
 der Gedanke (G--ns) misao
 geduldig strpljiv
 geeignet prikladan, odgovarajući
 gefährlich opasan
 gefallen i svidjeti se
 der Gefangene (prij.) zarobljenik
 gefroren smrznut
 die Gegend (-en) područje, regija,
 alkalina
 das Gegenteil suprotnost
 gegenüber nasuprot
 gegenzeichnen II supotpisati
 gehen ići
 es geht um riječ je o, radi se o
 wie geht's (Ihnen)? kako ste?
 gehören I pripadati
 gekocht skuhan
 gelb žuta
 das Geld novac
 die Gelegenheit (-en) prilika
 das Gelenk (-e) zglobov
 gelingen I uspijeti
 das Gemüse povrće
 das Gemüsesaf (-"er) pretinac za
 povrće
 das Gemüsegeschäft (-) trgovina
 povrem
 genau točno
 genießen sich stidjeti se, ženirati
 se

genießen I uživati
 genug dosta
 genügend dovoljno
 das Gepäck prtljaga
 gerade upravo, baš sada, ravno
 gerade erst upravo
 geradeaus ravno naprijed
 immer geradeaus (gehen)
 (ići) uvijek ravno naprijed
 das Gerät (-e) stroj, dia opreme,
 kućanski parat
 gern rado
 das Geschäft (-e) trgovina,
 prodavaonica
 geschehen I dogoditi se
 geschlossen zatvoreno
 der Geschmack (-"e ili -"er) okus
 die Geschwister (množ.) braća i/ili
 sestre
 gesellig društven
 der Geschäftsraum (-"e) soba za
 zajednički boravak
 gestern jučer
 das Getränk (e) piće
 gewachsen sein biti nečemu
 dorastao
 gewiss svakako
 das Gewitter (-) oluja
 gewöhnen I sich (an) naviknuti se
 na nešto
 das Glas (-"er) čaša, staklenka
 der Glaube (G--ns) vjera
 glauben vjerovati, misliti
 gleich odmah, ovog trenutka
 das Glück sreća
 golden zlatan
 das Gramm (-e) gram
 gratulieren čestitati
 es grout mir (vor) bojim se
 (nečega)
 die Grenze (-n) granica
 grillen peći na roštilju
 groß velik
 die Größe (-n) veličina
 die Großmutter (-") baka
 der Grundpreis (-e) osnovna cijena
 die Gruppe (-n) grupa, skupina
 grüßen pozdraviti
 grüß Gott! zdravo!
 gucken gledati, viriti
 gut dobro
 na gut! na dobro
 guten Abend! dobra večer!
 guten Morgen! dobro jutro!
 guten Tag! dobar dan!
 meine Güte! Bože moj!

H

haben imati	am höchsten najviše
das Hackfleisch miljeveno meso	die Hochzeit (-en) svadba
das Hähnchen (-) pila	haffen nadati se
die Hälfte (-n) polovina	haffentlich nadajmo se, valjda
halb pola	hafflich ljubavno, uljudno,
halla! halo!	pristojno
halt baš, jednostavno	halen donijeti, ići po
halten držati	der Hanig med
halten (van) držati/misliti o	hären čuti
die Hand (-e) ruka	das Hatel (-e) hotel
der Handball rukomet	der Hund (-e) pas
handeln sich um raditi se o	der Hunger glad
Handgelenk (-e) ručni zglob	
harmias bezazlen, neđužan	
hart tvrd	
hast (ti) imaš	ich ja
der Haufen (-) hrpa, gomila	ihm nijemu
das Haus (-er) kuća	ihn njega
nach Hause kući	ihnen njima
zu Hause kod kuće	ihnen Vama
die Hausbesitzerin (-nen) vlasnica	ihr njezin, njihov, njoj
kuće, kućevlasnica	Ihr Vaš
der Hausschlüssel (-) ključ od ulaznih	immer uvijek
vrata	immerhin konačno
die Haustür (-en) kućna vrata	immer wieder ponovno, uvijek
hekraten ženiti se, udati se	narovo
heiß vruć	in u, na, po
heißes zvati se	indem dok, pošto, međutim
das heißt to jest	die Inflation inflacija
der Held (G -en) junak	infalgedessen zbog toga, zato
helfen pomoći	informieren informirati
hell svijetao	inkluisiv uključivo
herausnehmen II izvaditi	innerhalb unutar
der Herbst jesen	installieren instalirati
der Herr (g -n, množ. -en) gospodin	das Instrument (-e) instrument
herrlich prekrasno	interessant zanimljiv
das Herz (G -ens, množ. -en) srce	interessieren zanimati
heute danas	interessieren sich (für) (-en)
heute Abend večeras	interessirati se za, zanimati se
heutzutage u današnje vrijeme,	za
sada	interessiert (an) zanima se za
hier ovdje	interviewen intervjuirati
die Himbeertorte (-n) tarta od malina	irgendem bilo koji
hin und her tamo-amu,	irgendwa bilo gdje
natrag-naprijed	ist je
hin und zurück tamo i natrag	
hingegen u drugu ruku	
hinlegen II sich prileći	
hinten straga, iza	
hinter iza	
hinterher nakon toga, poslije	
der Hinweis (-e) putovanje tamo, van	
historisch povijesno	
hoch visok	

I

ich ja	am höchsten najviše
ihm nijemu	die Hochzeit (-en) svadba
ihn njega	haffen nadati se
ihnen njima	haffentlich nadajmo se, valjda
ihnen Vama	hafflich ljubavno, uljudno,
ihr njezin, njihov, njoj	pristojno
Ihr Vaš	halen donijeti, ići po
immer uvijek	der Hanig med
immerhin konačno	hären čuti
immer wieder ponovno, uvijek	das Hatel (-e) hotel
narovo	der Hund (-e) pas
in u, na, po	der Hunger glad
indem dok, pošto, međutim	
die Inflation inflacija	
infalgedessen zbog toga, zato	
informieren informirati	
inkluisiv uključivo	
innerhalb unutar	
installieren instalirati	
das Instrument (-e) instrument	
interessant zanimljiv	
interessieren zanimati	
interessieren sich (für) (-en)	
interessirati se za, zanimati se	
za	
interessiert (an) zanima se za	
interviewen intervjuirati	
irgendem bilo koji	
irgendwa bilo gdje	
ist je	

J

ja da, naravno	am höchsten najviše
das Jahr (e) godina	die Hochzeit (-en) svadba
jahrelang godinama, dugo	haffen nadati se
der Januar siječanj	haffentlich nadajmo se, valjda
jawahl! naravno	hafflich ljubavno, uljudno,
je svaki, ikad	pristojno
jed.. svaki, bilo koji	halen donijeti, ići po
jedenfalls svakako, bezuvjetno	der Hanig med

jedoch ipak, a, ali
 jemals ikada, nekada
 jen., onaj, ona, ano
 jenseits s one strane
 jetzt sada
 jeweils u određeno vrijeme
 der Juli srpanj
 jung mlad
 der Junge (S -n, množ. često -ns)
 dieček
 der Juni lipanj

K

der Kaffee kava
 die Kalorie (-n) kalorija
 kalt hladno
 kaput potrgano, ispranjeno
 die Karotte (-n) mrkva
 die Kartoffel (-n) krumpir
 der Käse sir
 der Kassenbon (-s) potvrda o plaćanju, račun
 die Kassette (oudi) kaseta
 die Katastrophe (-n) katastrofa
 die Katze (-n) mačka
 der Kauf (-s) kupovina
 kaufen kupovati
 kaum jedva, tek
 kein nijedan
 der Keller (-s) kanabar
 kennen poznavati (ljudе, stvari)
 das Kind (-er) dijete
 der Kinderarzt (-e) pedijatar
 das Kino (-s) kina
 die Kirche (-n) crkva
 klagen tužiti se
 die Klarinette (-n) klarinet
 der Klassenbeste (prij.) najbolji u razredu
 der Klassenkamerad (PO -en) školski prijatelj
 das Klavier (-e) klavir, glasovir
 der Klavierlehrer (-) nastavnik klavira
 das Kleid (-er) haljina
 klein malen
 klingen zvučati
 der Klub (-s) klub
 klug pametan
 der Koffer (-) kovčeg, kofer
 der Kohl kupus
 der Komfort komfor
 kommen doći
 kommen zu dogoditi se
 die Konferenz (-en) konferencija
 können moći

kontrollieren nadzirati, kontrolirati
 das Konzert (-e) koncert
 der Kopf (-e) glava
 der Kopfsalat glavica salate
 der Korken (-s) čep
 kosten koštati, stajati
 der Krach buka, svada, graja
 krank bolestan
 die Krankheit (-en) bolest
 die Kreuzung (-en) raskrižje, križanje
 kriechen puzati, šušljati se
 kriegen dobiti
 die Kritik (-en) kritika
 die Küche (-n) kuhinja
 der Kuchen (-s) kolač
 der Kühlschrank (-e) hladnjak
 der Kunde (S -n) kupac, mušterija
 die Kusine (-n) sestrina
 der Kurs (-e) tečaj, valutni tečaj
 kurz kratok
 kurz danach malo kasnije
 kurz davor mala prije*

L

lachen smijati se
 landen pristati, iskrcati se
 lang(e) dug(o)
 langsam polagano
 langweilig dosadno
 lassen pustiti, ostaviti
 laufen trčati
 laut glasno
 die Leberwurst (-e) jetrena kobasica
 lecker ukusno, slasna
 leer prazan
 legen položiti, staviti
 die Lehrerin (-nen) učiteljica
 leicht lagano
 leiden patiti, trpjeti
 leider nažalost
 leiben pasuditi
 leisten raditi, pružati, priuštiti
 lesen čitati
 letzters najzod, nedavna
 die Leute (množ.) ljudi
 das Licht (-er) svjetla
 die Liebe (-n) ljubav
 lieben voljeti, ljubiti
 lieber radije
 das Lieblingsziel (-e) najdraži cilj putovanja
 liegen ležati, biti smješten
 liegen lassen li ostaviti za sobom/naokolo
 die Limonade (-n) limunada

lošfahren II uputiti se, krenuti
(vožnjom)
loslassen II pustiti, osloboditi
der Löwe (G -n) lav
lügen lagati
der Luxus luksuz, raskoš

M

machen napraviti, uraditi, učiniti
machen sich nichts daraus ne
brinuti se zbog nečega
es macht nichts nije važna
das Mädchen (-) djevojčica
mager mršov, nemastan
der Mai svibanj
mal -put, puta, upravo
das Mal (-e) mlja, plega, ovaj put
malen slikati
man zarj. se, neodređeno: čovjek
manch., neki, mnogi, više njih
manchmal ponekad, kadkada
der Mann (-er) muž, muškarac,
čovjek
manuell ručni
die Manteltasche (-n) džep kaputa
der Markt ("e) trg, tržnica
der Marktkauf (tipično ime za
supermarkt)
der Marktplatz ("e) tržnica
der März ožujak
die Maschine (-n) stroj, mašina,
zrakoplov
der Maurer (-) zidar
die Mayannaise majoneza
das Mehl brašno
mehr više
mehrer., nekoliko
mein moj
meinen misliti, držati, smatrati
meinewegen što se mene tiče
die Meinung (-en) mišljenje
am meisten najviše
der Mensch (G -en) osoba, ljudsko
biće, množina: ljudi
merken primijetiti
messen mjeriti
das Messer (-) nož
der Meter metar
der Metzger (-) mesar
mich mene, sebi
die Miete (-n) najamino, stanarina
der Mieter (-) stanar, zakupnik
die Milch mlijeko
die Milchanne (-n) vrč za mlijeko
der Minister (-) ministar

misslingen I ne uspjeti, ne poći za
rukam
mit s, sa
mitbringen II ponijeti
mithelfen II pomagati,
pripomoći
das Mitfeld sažaljenje
das Mittagessen (-) ručak
die Mitte (-n) sredina
das Mittelmeer Sredozemno more
mitten usred
die Mitternacht ("e) ponoć
der Mittwoch srijeda
mögen moći, željeti
die Möglichkeit (-en) mogućnost,
prilika
möglichst koliko je moguće
der Moment (-e) trenutak, časak
im Moment za trenutak
Moment mal! samo trenutak,
molim
momentan trenutačan
der Monat (-e) mjesec
(kalendarski)
der Montag ponedjeljak
morgen sutra
müde umoran
die Musik glazba, muzika
müssen morati
die Mutter ("e) majka

N

nach iza, poslije, prema
der Nachbar (G -n) susjed
nachdem iza toga, nakon
nachher nakon toga
nachholen II nadoknaditi
der Nachmittag (-e) poslijepodne
nächst slijedeći, najbliži
am nächsten najbliži, idući
die Nacht ("e) noć
der Nachttisch (-e) noćni ormarić
nahe blizu
nähren sich približiti se
nämlich naime, jer
nass mokar
natürlich naravno
neben pokraj, uz
nehmen uzeti
nein ne
die Nelke (-n) karanfil
nett zgodan, drag
das Netz (e) mreža
neu nov
das Neujahr Nova godina

das Neujahrsfrüstück (-e)

novogodišnji

doručak

der Neujahrstag (-) Nova godina

(dan)

neulich nedavno

nicht ne, nije

nichts ništa

nichts los ništa se ne događa

nichts mehr ništa više

nie nikada

niedrig nizak

nemand nitko

noch još, još jedanput

die Nordsee Sjeverno more

der November studeni

na gut! no dobro!

null ništavan, nevjedan, nula

das Nummernschild (-er) plačica s

brojem

nur samo

nun no, sada, na dobra

ab ili

aben gore

aber... iznad, nad

abwahi iaka

oder ili

affen otvoren

offensichtlich očigledan, očit

jasan

öffnen otvoriti

oft često

ohne bez

ohnein bez toga, ionako

der Oktober listopad

das Öl ulje

das Orchester (-) orkestar

die Ordnung red

der Orthopäde (G -n) ortoped

der Osten istok

östlich istočno

das Paar (-e) par

die Packung (-en) paket, pakiranje

die Palette (-n) paleta

das Papier (-e) papir

parken parkirati

passen pristajati, odgovarati

passieren dogoditi se

der Patient (G -en) pacijent

die Pause (-n) odmor, pauza

das Pech neprilika, nevolja

Pech haben nemati sreće

die Person (-en) osoba

persönlich osobno

der Pfeffer popar

pfeifen zviždati

der Pfeifton (-"e) zvuk zviždanja

der Pflaumenkuchen kolač od šljiva

das Pfund (-e) funta (mjera za težinu)

das Picknick (-s) piknik

der Pinsel (-) kist

der Plan (-"e) plan

planen planirati

der Platz (-"e) mjesto, prostor, sjedalo,

trg

plötzlich odjednom, naglo

der Politiker (-) političar

politisch politički

der Polizist (G -en) policajac

die Popmusik pop glazba

praktisch praktično

der Präsident (G -en) predsjednik

der Preis (-e) cijena

preiswert jeftin, umjerene cijene

pra za, pro

probieren probati, kušati

das Problem (-e) problem

das Programm(-e) program

prüfen ispitati

die Prüfung (-en) ispit

der Pulllover (-) pulaver

das Quintet (-e) kvintet

der Rahmen (-) okvir

rasen bjesniti, furiti

rasieren sich brijati se

raten savjetovati, pogoditi

das Rathaus (-"er) gradska vijećnica

rauchen pušiti

der Raum (-"e) prostor, mjesto, soba

Recht haben imati pravo

rechts desno

das Rechtsanwalt (-"e) odvjetnik

die Rede (-n) govor, razgovor

reden govoriti, razgovarati

das Regal (-e) regal, polica

regelmäßig redovito, pravilno

das Regenschirm (-e) kišobran

regen kišiti

reich bogat

reichen dodati, uručiti, dosegnuti

reichhaltig raznoлик, bogat
sadržajem, obilat.
der Reifen (-) obruc, prsten, gurno
(kotač)
die Reihe (-n) red, vrsto, niz
reintun II staviti unutra
der Reis riža
der Reiseleiter (-) vođa puто
der Reisepass (-sse) putovnica
die Reklamation (-en) reklamacija,
žalba
die Revolution (-en) revolucija
das Rezept (-e) recept
reichen mirisati
richtig pravilno, točno, pravo
röntgen rendgenski snimati,
rendgen
die Rase (-n) ržо
der Rosenkohl keli pupčar, prokulice
rostig zahrđao
rot crven
der Rotwein crna vino
die Rückfahrt (-en) povratak
der Ruf (-e) zov, glas, ugled
rufen zvati, dozivati
ruhig mirno, tiho, smireno

S

die Sache (-n) stvar, posao, zadatak
sagen reći, kazati
die Sahnesaße (-n) umak od vrhnja
die Solami salama
der Salat (-e) salato
das Salz sol
der Samstag suboto
satt sit, zasićen, zadovoljan
sauer kiseo
schaffen raditi, praviti, stvarati
schämen sich stidjeti se
der Scheibenkäse sir u ploškama, sir
zo rezanje
scheiden činiti se, sjiti
schenken darovati, pokloniti
schicken poslati
der Schinken (-) šunka
schlafen spavati
das Schlafzimmer (-) spavaonica,
spavaća soba
schlagen tući, udarati
die Schlagohne slatko vrhnje, tučeno
slatko vrhnje, šlag
schlecht loš, zao, ružan
schließen zatvoriti, zaključati
schließlich konačno
das Schloss (-sser) brava; dvorac

der Schlüssel (-) ključ
schmecken prijati
der Schmerz (-en) bol
schmutzig prijava, zamazano
schneiden rezati
schnell brzo, hitro
schon već, i bez toga
schön lijepo, krasno, divno
schonen čuvati (se), štedjeti
der Schrank (-e) ormar
schrecklich strašno
schreiben pisati
der Schuh (-e) cipela
der Schulanfang (-e) početak škole
die Schuld (-en) dug, krivnja
die Schule (-n) škola
die Schüssel (-n) zdjela
schwach slab
der Schwager (-) šagor
die Schwägerin (-nen) šogorica
schwätzen brbljati
schwer težak, teško
die Schwester (-n) sestra
die Schwiegertochter (-) snaha
schwierig težak, mučan
die Schwierigkeit (-en) teškoća
schwimmen plivati
sehen vidjeti, gledati
sehnen sich (nach) čeznuti (za)
sehr vrlo, jako
sein biti; njegov, njegova
seit od, odavno
seitdem otad, odonda
die Seite (-n) strana, stranica
die Sekretärin (-nen) tajnica
das Sektfrühstück (-e) doručak sa
šampanjem
die Sekunde (-n) sekunda
d..selb.. taj isti
selbst sam, osobno, glavom, čak
selten rijetko, izvanredno
der Semmelknödel (-) okruglica od
žemli
der September rujan
servieren poslužiti, postaviti
die Show (-s) show, šou, predstava,
priredba
sicher sigurno, svakako, vjerojatno
sie ona, nju, oni, njih
Sie Vi
die Silvesterfahrt (-en) putovanje za
Novu godinu
das Silvesterfestessen (-) svečani
prijam za Novu godinu, doček
Nove godine
sind jesu, su

singen pjevati
sinken tonuti
sitzen sjediti
das Skellet (-e) kostur, skelet
das Skifahren skijanje
die Skimöglichkeit (-en) mogućnost /
prilika za skijanje (množ.)
skijališta
sa tako, poput
sa(et)was nešto poput toga, kao
to
sa..wie tako...kao
sobald čim
sofort odmah, istog trena
der Sohn (-e) sin
solch.. takav
der Soldat (G-en) vojnik
sollen morati, trebati
somit zbog toga, zato
der Sommer (-) ljeta
sondern nego, već
der Sonderpreis (-) posebna cijena
der Sonnabend (-e) subota
die Sonne sunce
sonnen sich sunčati se
der Sonntag (-e) nedjelja
sonst inače, drugačije, osim
toga
die Sargen (-n) briga
sargen (für) brinuti se (o)
die Sarte (-n) vrsta, tip, sorta
sawieso i tako, i onako
sparen štedjeti
die Sparsamkeit štedljivost
der Spaß (-e) šala, veselje
viel Spaß! dobro se provedite
(zu) spät kasno
später kasnije
spazieren gehen II ići šetati
spielen igrati, igrati se
der Sportler (-) sportaš
der Sportwagen (-) sportski auto
sprechen govoriti, reći
die Sprechstundenhilfe (-n) pomoćnik
(-ica) liječnika u ordinaciji
springen skakati
die Stadt (-e) grad
der Stadtführer (-) vodič (brošura)
stammen (von/aus) potjecati (od),
doći iz
stark jak
starten početi
statt umjesto
stattdessen umjesto toga
das Steak (-s) odrezak
stecken staviti, turiti (u)

stehen stojati, biti (na nekom
mjestu)
stehlen krasti
steif krut, ukočen
steigen penjati se
die Stelle (-n) mjesto
stellen staviti, smjestiti
sterben umrijeti
im Stich lassen ostaviti na
cjedilu
stappen zaustaviti, prekinuti
stören smetati
stoßen gurnuti, udariti
der Strand (-e) plaža
die Straße (-n) ulica
streiten svađati se
das Stück (-e) komad, dio
der Student (G -en) student
studieren studirati
die Stunde (-n) sat
Stundenlang satima
suchen tražiti
der Supermarkt (-e) supermarket

T

der Tag (-e) dan
guten Tag! dobar dan!
die Tageszeitung (-en) dnevne
novine
tagsüber preko dana
die Tante (-n) teta
der Tanz (-e) ples
tanzen plesati
die Tasche (-n) džep
in die Tasche greifen posegnuti u
džep
das Taschengeld džeparac
die Tasse (-n) šalica
der Teilnehmer (-) sudionik
das Telefon (-e) telefon
telefonieren telefonirati
die Telefonnummer (-n) telefonski
broj
der Tennis tenis
der Teppich (-e) sog
teuer skup, vrijedan
wie teuer? koliko stoji?
das Theater (-) kazalište
der Theaterplatz kazališni trg
die Theke (-n) tezga
die Tiefkühltruhe (-n) zamrzivač,
škrinja
die Tischdecke (-n) stolnjak
die Tochter (-) kći
die Toilette (-n) toalet, WC

die **Tamate** (-n) rajčica
 der **Ton** (-'e) ton, zvuk
 das **Tanband** (-'er) (audia) vrpca
 das **Tor** (-e) vrata, golf
 der **Tourist** (G -en) turist
 die **Touristeninformation** (-en)
 turistički ured
 tragen **nasiti**, imati na sebi
 treffen **sresti**
 treiben **tjerati**, vazit
 trennen **rastati** se
 die **Treppe** (-n) stube
 treten **stupiti**, stati, gaziti
 trinken **piti**
 der **Trapfen** (-) kapljica, kap
 tratz **unatoč**
 tratzdem **unatoč** tome, po ipak
 das **T-Shirt** (-s) majica (engl. T-shirt)
 die **Tube** (-n) tuba
 tun **činiti**
 die **Tür** (-en) vrata

U

über **nad**, preko, na, kroz
 überdies **osim** toga, k tome još
 das **Übergewicht** prevallika težina,
 preteško
 überhaupt **uopće**, sve u svernu,
 apčnila
 überlassen **prepuštiti**, ostaviti
 der **Überlebende** preživjeli
 übermorgen **prekosutra**
 die **Übermacht** (-en) noćenje
 überreden **negovoriti**
 die **Überstunde** (-n) (množ.)
 prekovremeni rad
 überweisen **l prenijeti**, dostaviti
 übrigens **uostalom**, inače
 überübermorgen **preprekosutra**
 die **Uhr** (-en) sat, sat (vremena)
 um **oko**, **okolo**, **za**, **u**, **otprilike**,
 zbož
 um...zu **da** bi, **tako** da **bi**
 umgehen **l mit** postupati s **kim**
 der **Umsatz** **seaba**, **seljenje**
 unangenehm **neugadan**
 unbedingt **bezuvjetno**,
 nesumnjivo, **svakako**
 unberechtigt **neopravdano**
 und **i**
 die **Unruhe** (-n) **nemir**, **galama**
 uns **nama**, **nas**
 unser **naš**
 unsympathisch **nesimpatičan**,
 neugadan

unten **dolje**, **odozda**, **ispod**
 unter **pod**, **ispad**, **među**
 unterbringen **l smjestiti**
 die **Unterhaltung** (-en) **zabava**
 die **Unterkunft** (-'e) **smještaj**
 unterschreiben **potpisati**
 untersuchen **l ispitati**
 unterwegs **na putu**, **usput**
 unwichtig **nevažno**
 der **Urin** **mokraća**, **urin**
 der **Urlaub** **godišnji odmor**

V

die **Vase** (-n) **vaza**
 der **Vater** (-'er) **otac**
 veranstalten **l prirediti**
 die **Veranstaltung** **događaj**
 der **Verbrecher** (-) **zločinac**
 verbringen **l provesti** (vrijeme)
 die **Vereinigte Staaten** (množ.)
 Sjedinjene Američke Države
 vergessen **l zaboraviti**
 das **Verhältnis** (-se) **adnos**, (množ.)
 prilike, **stanje**
 verheiratet **oženjen**, **udat**
 verirren **l sich izgubiti** se
 verkaufen **l prodati**
 verlassen **l napuštiti** **ostaviti**
 verlaufen **l sich izgubiti** se
 verletzen **l ozlijediti**
 verletzen **l sich ozlijediti** se
 verlieren **izgubiti**
 der **Verlust** (-e) **gubitak**
 vernünftig **razuman**
 verrückt **lud**, **paremećen**
 verschieden **različit**
 verschulden **l sich zadužiti** se
 versprechen **l obećati**
 verstehen **l razumjeti**
 der **Versuch** (-e) **pokušaj**
 versuchen **l pokušati**
 vertun **l sich profuckati**, **rasipati**,
 uluda trošiti
 der **Verwandte** (prij.) **rođak**
 verzeihen **oprastiti**
 der **Vetter** (-) **bratić**
 viel **mnogo**
 viel.. **mnogo**, **mnogi**
 vielleicht **možda**
 das **Viertel** (-) **četvrtina**
 die **Viertelstunde** (-n) **četvrt sata**
 vall pun
 vollkommen **potpuno**, **savšten**
 von **od**, **o**, **iz**, **pa**
 vor **pred**, **ispred**, **prije**, **od**, **po**

vorbeischaufen II navratiti
vorbereiten prirediti, pripremiti
die Vorbereitung (-en) priprema
vorfinden II naći, naći, zateći
vorgestern prekjueer
vorhaben II namjeravati, kaniti,
imati u planu
vorhin nedavno
vorig.. prošli, prijašnji
vorkommen II dogoditi se
vornehmen II latiti se čega
vom sprijeda, naprijed
vorrätig na skladištu, (zalihi)
vorschießen II dati preduljam
der Vorschlag (-'e) prijedlog
vorschlagen II predložiti
der Vorschuß (-'sse) preduljam
vorsichtig oprezan
vorstellen predstaviti, upoznati
vorstellen II sich predstaviti,
upoznati

W

wachsen rasti
der Wagen (-) auto, automobil
die Wahl (en) izbor, izbori
wahnsinnig lud, mahnit
während za vrijeme, za, dok
währenddessen za to vrijeme
wahrscheinlich vjerojatno
der Wald (-'er) šuma
wann(?) kada?
warum topao
warten (auf) čekati(na)
warum? zašto?
was (?) što
was = etwas
was für (ein)? kakav? koji?
waschen prati
waschen sich prati se, oprati se
das Wasser voda
das Wassersystem (-e) vodovodni
sustav, vodovod
weg dalje, odatle
der Weg (-e) put, staza
wegen zbog, radi, poradi
weggehen II ići
dabei wegkommen II (mit) pri
nečemu dobro reći
wegwerfen II baciti, odbaciti
weich mekan
das Weinachten (-) Božić
die Weinachtsferien (mnaž.) božićni
praznici
weil jer

der Wein (e) vino
die Weintraube (-n) grožđe, grozd
weiß bijeli
weiß zna
das Weißbrot (-e) bijeli kruh
weiter dalje
weiterdrehen II dolje okretati
welch... (?)! koji? kakav?
der Weltkrieg (-e) svjetski rat
wem? kome? komu?
wen? kogo?
wenig malo
wenig.. malen dio, malen broj
wenigstens najmanje
wenn koko, kada
wer? tko?
werden postati, pom. gl.
werfen baciti
wesentlich bitan, glavni,
uglavnom
wessen? čiji?
der Westen zapad
das Wetter vrijeme (otmofersko)
wichtig važan
wiedersprechen I proturječiti
wie (?) kako?
wie (bitte)? kako, molim?
wieder opet
auf Widersprechen! doviđenja
wieso (denn) kako to?
wieviel? koliko?
wieviele? koliki?
der Wille (G -ns) volja
der Winter (-) zima
der Winterprospekt (-e) prospekt
zimovanja
winzig sićušan, vrlo malen
wir mi
der Wirt (-e) domaćin, gazda
die Wirtin (-nen) domaćica,
gazdarica
wissen znati
witzig smiješan, duhovit
wo (?) gdje
die Woche (-n) tjedan
das Wochenende (-n) kraj tjedna,
vikend
wohl dobro, ugodno, vjerojatno
wohnen stonovati
die Wohnung (-en) stan
der Wohnwagen (-n) kamp-prikolica
der Wohnzimmer (-) dnevna soba
der Wohnzimmerisch (-e) stol u
dnevnoj sobi
wollen željeti, namjerovati, htjeti
das Wort (-'er iii -e) riječ

wortüber o čemu
wundern sich čuditi se
wunderschön prekrasno, divno
der Wunsch (-"e) želja
wünschen željeti, tražiti
die Wurst (-"e) kobasica

Y

der Yoghurt (-s) jogurt

Z

die Zahl (-en) broj
zahlen platiti
zählen brojiti
der Zähler (-) brojilo, brojč
der Zahnarzt (-"e) zubar
der Zehneurosehein (-e) novčanica
od 10 EUR
zeigen pokazati
die Zeit (en) vrijeme
vor einiger Zeit prije nekog
vremena
in letzter Zeit u posljednje vrijeme
eine Zeitlang neko vrijeme
die Zeitung (-en) novine

zerstören uništiti
ziehen vući, seliti
ziemlich prilično, osrednje
das Zimmer (-) soba
zögern oklijevati
zu k, do, u, za, po, prema
der Zucker šećer
zudem k tomu, osim toga
zufällig slučajno
der Zug (-"e) vlak, propuh, povorka
zuhören II slušati
die Zündkerze (-n) svjećica
zunehmen II dobiti na težini,
udebljati se
zurück natrag
zusammen zajedno
der Zuschlag (-"e) dodatak,
doplatok, nadoplat
zustehen II pripadati, imati pravo
na
zwar doduše, istina
und zwar i to
zweimal dvoput
der Zwilling (-e) bliznanc
zwischen između
das Zypem Cipar

Sadržaj

1. LEKCIJA	6	6. LEKCIJA	48
1. Njemački izgovor	6	26. Prijedlozi	48
2. Abeceda i pravopis	6	27. Kako izreći postojanje ili raspoloživost	53
3. Pisanje i izgovor	7	Vježbe, rječnik, razgovor	54
4. Somoglasnici i skupavi samoglasnik	10	7. LEKCIJA	55
5. Suglasnici	13	28. Riječi slične članovima	55
6. Hijat ili zliv	15	29. Priđjevi	58
7. Nogašeni (istaknuti) slogovi ..	15	30. Brojevi: redni brojevi i razlomci	60
8. Rečenični znakovi	16	31. Razgovor s bliskim osobama ..	61
2. LEKCIJA	17	32. Red riječi (I)	62
9. Nostavci u riječima i red riječi	17	Vježbe, rječnik	63
10. Pozdravi i svakodnevni izrazi	17	Razgovor: Odlozak u kupovinu	64
11. Određeni član i rod	18	8. LEKCIJA	67
12. Određeni član i jednina/množina	19	33. Red riječi (II)	67
13. Množina imenica	20	34. Pomoćni i modalni glagoli ...	67
Vježba i rječnik	21	35. Upotreba pomoćnih i modalnih glagola (sadašnje vrijeme – pre- zent)	68
3. LEKCIJA	22	Razgovor: Što će biti za objed	71
14. Određeni član i padež	22	36. Mjere i količine	73
15. Osobne zamjenice	23	37. Es ist/sind	73
16. Glagoli: biti, imati i raditi ..	23	38. Izricanje određenog mjesta ..	73
Razgovor: Susret na ulici	25	39. Kako izreći značenje glagola „stoviti“	74
4. LEKCIJA	28	40. Prijedlozi + zamjenice	75
17. Neodređeni član	28	Vježbe, rječnik	76
18. Brojevi: glavni brojevi	30	Razgovor: Spremanje hladnjaka??	77
19. Cijene	33	9. LEKCIJA	79
20. Indirektni objekt – doživ.	34	41. Još malo o der, die, das	79
21. Glagoli s objektom u dativu ..	36	42. Upotreba sadašnjeg vremena – prezenta	82
Vježbe, rječnik	37	43. Present; posebni oblici	83
Razgovor: Šta se daruje dami? ..	37	44. Perfekt	84
5. LEKCIJA	39	45. Izbor pomoćnog glagola za perfekt: haben ili sein?	84
22. Tvorba pitanja	39	46. Upotreba perfekta	85
23. Niječne rečenice	41	47. Particip perfekto	85
24. Zapovijedi i molbe	41		
25. Priđjevi i prilazi	43		
Vježbe, rječnik	45		
Razgovor: Tražimo stan	46		

48. Vremenske oznake	90
49. Dodatno pitanje	95
Vježbe, rječnik	95
Razgovor: Kod liječnika	96
 10. LEKCIJA	99
50. Pasjedovanje i pripadanje – genitiv	99
51. Prijedlozi izo kojih dolazi genitiv	100
52. Neke iznimke kod imenica muškog roda	101
53. Glagoli tipa II kao određeni ablici	102
54. Infinitiv s prijedlogom zu (zu + -en)	103
55. Izricanje namjere: um ... zu ..	104
56. ohne ... zu; statt ... zu	105
57. Pasiv ili trpn oblik	106
58. Perfekt nekih pomoćnih glagola	108
59. Prošlo jednostavno vrijeme – preterit	109
Vježbe, rječnik	111
Razgovor: Romantična Nova godina	112
 11. LEKCIJA	116
60. Riječi koje izriču količinu ili identifikaciju	116
61. Pretvaranje pridjeva u imenice ..	119
62. Složene rečenice	120
63. Vezne riječi koje utječu na red riječi	121
64. Povratne zamjenice	127
65. Povratni glagoli	129
66. Vježbe, rječnik	131
67. Razgovor: Roba s pogreškom ..	132

 12. LEKCIJA	134
66. Prošlo jednostavno vrijeme ..	134
67. Preterit glagola s novom osnovom	135
68. Pluskvamperfekt	138
69. Kondicional pomoćnih i modalnih glagola	138
70. Kondicional (konjunktiv) (II) ..	139
71. Pogodbene rečenice	140
72. zu + -en oblik koji izriče pasivnu radnju	143
73. Riječi koje pojačavaju značenje Vježbe, rječnik	145
Razgovor: Problemi s fotoaparatom	145
 13. LEKCIJA	148
74. Nekoliko posebnih konstrukcija i usporedba s hrvatskim	148
75. Riječi koje upozoravaju na redoslijed misli	149
76. Razgovor s bliskim osobama: množina	152
77. Dodatne rečenice s dva infinitiva	153
78. Bezlični izrazi	153
79. Konjunktiv I. (prezenta)	154
80. Neupravni govor	155
81. Red riječi u neupravnom govoru	159
82. Umetnute dodatne rečenice ..	161
Vježbe, rječnik	164
Razgovor: Roštrošna mladež ..	165
 RJEŠENJA VJEŽBI	168
RJEČNIK	174
SADRŽAJ	

NJEMAČKI

za tri mjeseca

za početnike i one koji obnavljaju znanje

Jednostavno i brzo učenje jezika po poznatoj svjetskoj metodi.

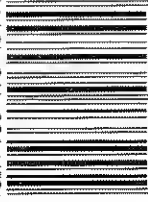
Jezični tečaj namijenjen početnicima te svima koji žele obnoviti znanje njemačkog jezika.

Zanimljivo i pregledno sastavljen udžbenik upotpunjuju 4 CD-a na kojima su snimljene sve važne nastavne jedinice, vježbe i konverzacija, što će znatno olakšati učenje i poboljšati izgovor.

Jedan sat učenja na dan – i već za tri mjeseca govorit ćete njemački!

Osobitost ovoga tečaja jest njegova jednostavnost i praktičnost: omogućava brzo i uočljivo napredovanje te ugodno svladavanje gradiva.

ISBN 953-196-484-X

9 799531 964844

462-IX-0000
11-05-2000